

Ontwapenend

Inzicht in wapenproblematiek onder jongeren vanuit het perspectief van de jeugd en experts

---

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Naar het voorbeeld van ‘Een *beschikkingenfabriek*’ een bloemlezing van het deelprogramma Burgergerichte overheid bij het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Fotografie

- David Rozing
- Eugene Winthagen
- Evert Elzinga
- Richard van Elferen

Oktober 2024

Het Actieplan Wapens en Jongeren is een gezamenlijk initiatief van:

- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
- Gemeente Almere
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Barendrecht
- Gemeente Beverwijk
- Gemeente Breda
- Gemeente Capelle aan den IJssel
- Gemeente Den Haag
- Gemeente Eindhoven
- Gemeente Gorinchem
- Gemeente Groningen
- Gemeente Haarlemmermeer
- Gemeente Helmond
- Gemeente Leidschendam-Voorburg
- Gemeente Middelburg
- Gemeente Nissewaard
- Gemeente Ridderkerk
- Gemeente Rotterdam
- Gemeente Smalingerland
- Gemeente Utrecht
- Gemeente Zaanstad
- Gemeente Zoetermeer
- Halt
- Ministerie van Justitie en Veiligheid
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Openbaar Ministerie
- Politie
- Raad voor de Kinderbescherming
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- William Schrikker Stichting Jeugdreclassering en Jeugdbescherming

---

Voorwoord

Voor u ligt de bloemlezing 'Ontwapenend'. Deze bloemlezing bestaat uit citaten die tezamen een omvattend beeld geven van de ervaren problemen die wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren veroorzaken en factoren die bijdragen aan het ontstaan van deze problemen.

Ik beschouw dit document als een waardevol tussenproduct en als een belangrijk hulpmiddel voor verdere beleidsontwikkeling. Graag wil ik de geconsulteerde stakeholders hartelijk danken voor hun enthousiaste medewerking en waardevolle inzichten. Ik hoop dat ook zij de waarde van dit document zien en samen met mij betrokken zullen blijven bij het vervolg van dit traject. Want, zoals u ook in de citaten kunt lezen, is het komen tot een aangescherpte aanpak en het bieden van handelingsperspectieven van groot belang om wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren te verminderen en zo voor iedereen een veiligere samenleving te bewerkstelligen.

Het tegengaan van wapenproblematiek onder jongeren is al enige tijd een punt van aandacht en zorg. Wij zien dat in de samenleving het idee leeft dat er niet alleen sprake is van een toename van de problematiek en angstgevoelens, maar ook van een zekere verjonging en verharding binnen de wapenproblematiek. Deze ontwikkelingen spelen zich onder meer af in een maatschappij brede context van digitalisering, verharding en kansenongelijkheid.

Het Actieplan Wapens en Jongeren richt zich op het verminderen van wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren. Door inzicht te krijgen in de achterliggende trends en ontwikkelingen en in de oorzaken en motieven kunnen handvatten en handelingsperspectieven worden geboden aan bij de problematiek betrokken organisaties, waaronder gemeenten.

Om de problematiek rondom wapens en jongeren vanuit zoveel mogelijk invalshoeken in beeld te brengen, zijn gedurende het najaar van 2023 en het voorjaar van 2024 gesprekken gevoerd met meer dan tachtig stakeholders die, ieder vanuit hun eigen (werk)ervaring en kennis, hun visie op de problematiek hebben gegeven. De opbrengst van deze consultatieronde wordt weergegeven in deze bloemlezing welke bestaat uit de naar thema geordende citaten uit alle gesprekken.

Door kennis te nemen van deze bloemlezing krijgt u een indruk van de complexiteit van de problematiek van wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren en welke oorzaken daaraan ten grondslag liggen. Ik verwacht dat het merendeel zal resoneren bij eigen ervaringen of wat u in de media ziet. Een deel kan ook enigszins als onverwacht of confronterend worden ervaren. Voorop staat dat er door veel verschillende partijen hard wordt gewerkt om de problematiek tegen te gaan. We kunnen stellen dat er veel goede dingen gebeuren, maar dat er ook verbetering mogelijk is, bijvoorbeeld in de samenwerking of in het bereiken van en aansluiten op de leefwereld van jongeren.

Van belang is dat dit document niet op zichzelf staat, maar de basis vormt voor de volgende stap, namelijk een probleem- en oorzakenanalyse. De bloemlezing geeft inzicht in de complexiteit van het vraagstuk en in de aangrijpingspunten die als hefboom kunnen dienen om tot verbeteringen te komen. Met de probleem- en oorzakenanalyse worden verbanden gelegd tussen (clusters van) gedane uitspraken. Over de totstandkoming van deze bloemlezing en de vervolgstappen kunt u meer lezen in het hierop volgende hoofdstuk dat ingaat op de context en verantwoording van de aanpak van dit project.

Directeur Veiligheid en Bestuur,
Bertine Steenbergen

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Context en verantwoording	8
Trends en ontwikkelingen	14
A. Uitwassen van maatschappelijke thema's	15
B. Digitalisering en hybridisering van de samenleving	17
B.1 Beïnvloeding door (sociale) media	17
B.2 Aansluiten op de digitalisering	18
B.3 Faciliterende rol van de onlinewereld	18
C. Verharding	20
D. Toename van wapenproblematiek of stabiel negatieve curve?	22
D.1 De opkomst van de meiden	22
D.2 Steeds jongere leeftijd	23
E. Normalisatie van wapen(geweld)	25
F. (Wapen)problematiek steeds hardnekkiger	28
F.1 (Wapen)problematiek overschrijdt lands- en regiogrenzen	28
G. Verandering modus operandi	29
G.1 Opkomst van explosieven	30
H. Opvallende risicofactoren	31
H.1 Ontwikkelingen rondom groepsdruk en beïnvloeding	31
H.2 Veranderende wegen naar status en erkenning	31
H.3 De groeiende beschikbaarheid en makkelijkere verkrijgbaarheid van wapens	32
H.4 Onveiligheidsgevoelens als veelgenoemde trigger	32
I. Ontwikkelingen in instrumentarium en interventiemogelijkheden	33
J. Overig	34
Problemen en oorzaken	35
A. Maatschappij brede problematiek	36
A.1 Verharding in de samenleving	36
A.2 Wantrouwen in de overheid	37
A.3 Verwevenheid van de fysieke wereld en de onlinewereld	37
A.3.1 De rol van (sociale) media	39
A.3.2 De rol van games	40
A.4 Normalisatie van wapens en (wapen)geweld	40
B. De beschikbaarheid en verkrijgbaarheid van wapens	42
C. Hardnekkigheid van wapenproblematiek	44
C.1 Multidisciplinariteit	44
C.2 Complexe oorzaken van het fenomeen	45
C.3 Jonge leeftijd van daders en slachtoffers	45
D. De vicieuze cirkel van onveiligheidsgevoelens	46
E. Kwetsbaarheid en onvoldoende weerbaarheid	48
E.1 Gebrek aan oorzaak-gevolg inzicht	49
E.2 Gebrek aan dagbesteding	49
E.3 Gebrek aan perspectief	50

F. (Invloed van) de fysieke en sociale omgeving	51
F.1 Rol van de opvoeders	52
F.2 Groepsdruk en beïnvloeding	54
F.3 Behoefte aan status en erkenning	54
F.4 Uitbuiting	55
F.5 Straatcultuur	55
F.6 De aan- en afwezigheid van negatieve en positieve rolmodellen	56
G. Het bereiken van de doelgroep en aansluiten op de leefwereld lukt onvoldoende	57
H. De mogelijkheid tot (snel) geld verdienen	58
I. De overloop tussen slachtofferschap en daderschap	60
J. Belemmeringen binnen de keten	61
J.1 Opsporing, sanctionering en opvolging	62
J.2 Lange wachtlijsten en capaciteitsproblemen	63
J.3 Obstakels voor het jongerenwerk	64
J.4 Handelingsverlegenheid	65
J.5 Gebrek aan (effectieve) (integrale) samenwerking tussen organisaties	65
J.5.1 Gegevensdeling	66
J.5.2 Over regionale grenzen heen	67
K. Ontoereikend instrumentarium en gebrek aan effectieve interventiemogelijkheden	68
L. Overig	69

Ambitie en gewenste situatie

70

A. Besef van de weerbarstigheid van het probleem	71
B. Wapens en wapengeweld denormaliseren	72
C. De beschikbaarheid en verkrijgbaarheid van wapens indammen	73
D. Bereiken van de doelgroep en aansluiten op de (leefwereld van) jongeren	74
D.1 De weerbaarheid van jongeren vergroten	76
D.2 Bieden van alternatieven en perspectief	76
D.2.1 Life skills aanleren	78
D.3 Onveiligheidsgevoelens aanpakken	78
D.4 Bewustzijn van gevolgen creëren	78
E. Betrekken van de omgeving	80
E.1 Betrekken van opvoeders	80
E.2 Rolvervulling door het onderwijs	81
E.3 Benutten van rolmodellen	82
E.4 Benutten van de ogen en oren, cultuur en krachten in de wijk	83
F. Aanpassen van wetgeving, vergroten van mogelijkheden binnen het bestuursrecht en bewerkstelligen van een adequate strafrechtketen	84
F.1 Inzetten op opsporing en het vergroten van de pakkans	85
G. Verbeteren van de integrale aanpak en samenwerking tussen organisaties	87
G.1 Gegevensdeling mogelijk maken of vereenvoudigen	90
G.2 Samenwerken over regionale grenzen heen	91
H. Preventief optreden	93
H.1 Inzetten op (vroeg)signalering	94
I. Ambities en wensen rondom interventiemogelijkheden en instrumentarium	96
I.1 Meer (wetenschappelijk) onderzoek en kennis	97
I.2 Blijven leren, maar wel in actie komen	98
I.3 Inzetten van ervaringsdeskundigen	98

J. Bekendheid al dan niet eenduidig(e) meldpunt(en) en hulpverleningsmogelijkheden	100
K. Gericht maatwerk bieden	101
L. Inzetten op jongerenwerkers	103
M. (Politieke) aandacht en steun	104
N. Overig	105
Bijlage A. Geconsulteerde partijen	106
Bijlage B. Afkortingenlijst	108

Context en verantwoording

Waarom is het tegengaan van het bezitten, dragen en gebruiken van wapens onder jongeren belangrijk en waarom zetten wij hier verder op in?

Partijen zoals gemeenten en uitvoeringsorganisaties slagen er nog onvoldoende in om wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren te verminderen. Dit uit zich bijvoorbeeld in de betrokkenheid van (kwetsbare) jongeren die onvoldoende weerbaar zijn en/of vast komen te zitten in een vicieuze cirkel van onveiligheidsgevoelens, wat leidt tot bewapening. Met bewapening worden nieuwe slachtoffers gemaakt, die op hun beurt weer daders kunnen worden. De wapenproblematiek onder jongeren heeft daarom z'n weerslag op hen en hun omgeving. Ook raken de incidenten de veiligheid(sgevoelens) van de samenleving als geheel. Het is dus van groot belang wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren te verminderen.

Naar wapenproblematiek onder jongeren is de afgelopen jaren veel onderzoek gedaan. Ook zijn er handreikingen opgesteld en verschillende initiatieven gestart die zich richten op zowel preventie, proactieve interventies en repressie. In de periode van 2020 tot en met 2022 is het Actieplan Wapens en Jongeren geformuleerd en uitgevoerd door een gezamenlijke inzet van het ministerie van Justitie en Veiligheid, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, ruim 20 gemeenten, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Stichting Halt, het Openbaar Ministerie, de Politie, de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdzorg Nederland (koepelorganisatie voor jeugdreclassering en jeugdbescherming) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Dit plan is door het WODC geëvalueerd. Met in acht name van de aanbevelingen uit deze Plan- en procesevaluatie wordt momenteel gekeken wat er nog nodig is op het Actieplan Wapens en Jongeren, waar deze bloemlezing onderdeel van uitmaakt.¹

Voor de probleemverdieping hebben we ons wederom gericht op wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren tot 23 jaar. Wanneer er in de tekst gesproken wordt van 'ze' wordt er in de regel verwezen naar de doelgroep. Er is niet alleen over jongeren gesproken, maar ook met jongeren. Dit betreft jongeren die direct of indirect met wapens te maken hebben gehad. Daarnaast is er met jongeren gesproken waarvoor dit – gelukkig – niet geldt. Dit om ook binnen de doelgroep verschillende perspectieven te horen. Om de inbreng van de jongeren te kunnen onderscheiden van de andere geconsulteerden zijn hun uitspraken in kleur opgenomen.

Werkprincipes bij de aanpak van het project

Om de wapenproblematiek onder jongeren voor hen en de maatschappij als geheel terug te dringen, is nu binnen het Actieplan Wapens en Jongeren gekozen voor een aanpak die begint in de samenleving. Niet als overheid eerst zelf de problematiek bepalen en een visie bedenken en die dan voorleggen aan de omgeving, maar eerst buiten de eigen organisatie inventariseren hoe de omgeving tegen de problematiek aankijkt, om vervolgens met die omgeving via een aantal stappen tot een visie te komen. Deze aanpak biedt de mogelijkheid stakeholders actief te betrekken bij de beleidsvorming. Op deze wijze ontstaat bij alle betrokkenen meer begrip voor de opgaven waar de overheid voor staat en werken we gezamenlijk aan een maatschappelijke oplossing. Kenmerkend is dat zo'n maatschappelijke oplossing over het algemeen een bijdrage vraagt van veel verschillende partners.

Beleid voeren is 'eenvoudig gezegd' zorgen dat men vanuit een ongewenste huidige situatie, een gewenste toekomstige situatie bereikt. Hiervoor is het nodig de ongewenste situatie in beeld te brengen, de gewenste situatie vast te stellen en de stappen te bepalen die gezet moeten worden om vanuit de ongewenste situatie naar de gewenste situatie te komen. De basis voor deze aanpak is een grondige inventarisatie en analyse van de problematiek, daarna volgt het vaststellen van het ambitieniveau, en vervolgens komen oplossingsrichtingen aan de orde.

---

¹ Kamerstukken II 2023-2024, 28741 nr. 93; Kamerstukken II 2023-2024, 28741 nr. 97.

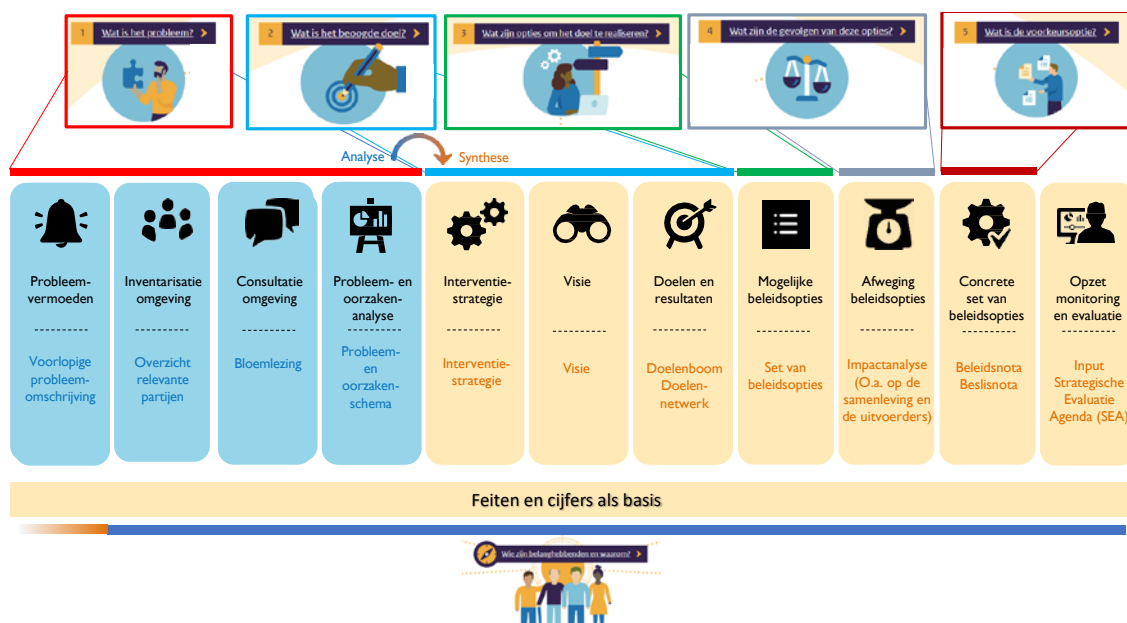
Het Actieplan pakt hiermee het vraagstuk van wapens en jongeren via het Beleidskompas en opgavegericht werken op.² Dat betekent dat we de opgave om wapenproblematiek onder jongeren te verminderen als uitgangspunt hebben genomen en met een breed scala aan stakeholders eerst zijn gaan werken aan een probleemverdieping, waarmee inzicht is ontstaan in problemen en achterliggende oorzaken van de problematiek rondom wapens en jongeren. Daarmee werken we tegelijkertijd aan een gedeelde probleemperceptie. Op basis daarvan wordt bekeken waar aangrijpingspunten voor oplossingen liggen en wordt er via diverse stappen inzicht verworven in wat er nog nodig is op het Actieplan Wapens en Jongeren. De betrokken stakeholders worden dus op diverse momenten betrokken in het traject. Deze opgavegerichte manier van werken aan de hand van het Beleidskompas wordt binnen de Rijksoverheid ingezet om maatschappelijke vraagstukken vanuit zoveel mogelijk perspectieven in kaart te brengen om vervolgens tot een breed gedragen aanpak te komen.

Stappen in de aanpak

In de onderstaande figuur staat een overzicht van de te nemen stappen in het traject en de daaraan gekoppelde tussenproducten die tot stand komen, volgens de methodiek van het Beleidskompas en opgavegericht werken. In de aanpak worden een analysefase en een synthesefase onderscheiden. De analysefase is gericht op de probleemverdieping en de synthesefase is gericht op het vaststellen van het ambitieniveau en de oplossingsrichtingen.

Stappen in de opgavegericht werken aanpak van het Beleidskompas

Een proces dat de hoofdvragen van het Beleidskompas verbindt met een opgavegerichte aanpak en procesregie/projectmatig en programmatisch werken.

Figuur: opgavegericht werken aanpak

Bron: Project, Programma en Adviescentrum (PPAC), gebaseerd op model Klinkers in 'Beleid begint bij de samenleving'

² Beleidskompas, [Beleidskompas | Kenniscentrum voor beleid en regelgeving \(kcbn.nl\)](#); Klinkers, L.E.M., *Beleid begint bij de samenleving*; een zoektocht naar menselijke maat, Lemma 2002.

Plaats van de bloemlezing binnen de methodiek van opgavegericht werken

De bloemlezing is een product in de analysefase en vormt de basis van de probleem- en oorzakenanalyse. Het doel van de analysefase is het analyseren van de problematiek rondom wapens en jongeren, enerzijds via de beleving van de omgeving en anderzijds via feiten en cijfers.

De stappen in de analysefase bestaan uit het:

- opstellen van een omgevingsinventarisatie;
- consulteren van sleutelfiguren met betrekking tot de wapenproblematiek onder jongeren;
- analyseren van de gespreksverslagen;
- ontwikkelen van een bloemlezing, opgebouwd uit uitspraken van de geconsulteerde personen die een beeld geven van de problematiek rondom wapens en jongeren;
- ontwikkelen van een probleem- en oorzakenanalyse; dit is een schematische weergave van de problematiek zoals de omgeving die beleeft;
- ontwikkelen van een weergave van feiten en cijfers met betrekking tot het vraagstuk mede op basis van het binnen het Actieplan gedane onderzoek.

Het traject 'beleving van de omgeving' is erop gericht om door consultatie van de relevante stakeholders een beeld te krijgen van de problematiek rondom wapens en jongeren en van het ambitieniveau. In de bloemlezing, waarin de resultaten hiervan zijn neergelegd, gaat het dus om de beleving van mensen. De problemen worden meestal in algemene bewoordingen aangeduid. We zien dat er over meerdere thema's veel gelijke beelden bestaan, zoals over de hardnekkigheid en complexiteit van de problematiek, de uitdagingen in het bereiken van de doelgroep en het aansluiten op hun leefwereld als ook de verwevenheid van de fysieke en online leefwereld. Maar tegelijkertijd zien we dat er verschillen van mening zijn over uiteenlopende onderwerpen zoals of er een toename is van de problematiek dan wel of het een stabiel negatieve curve betreft en of er sprake is van fenomenen als verharding en/of verjonging. De bloemlezing past hierin geen selectie of filter toe. Evenmin drukt de bloemlezing een standpunt van het Actieplan Wapens en Jongeren uit. Alle opvattingen, visies en ervaringen zijn in de bloemlezing zij aan zij te vinden. Ook is het belangrijk om in het achterhoofd te houden dat de bloemlezing en de daarin opgenomen uitspraken niet voortkomen uit wetenschappelijk onderzoek en daarmee kunnen verschillen van wetenschappelijke inzichten.

De citaten waaruit de bloemlezing is opgebouwd, vormen aansluitend ook de basis voor de probleem- en oorzakenanalyse. Daar worden (clusters van) citaten met elkaar in verband gebracht en wordt gezocht naar relaties van oorzaken, problemen en symptomen.

De binnen het Actieplan Wapens en Jongeren gedane onderzoeken de QuickScan 'Een scherpe blik op steekwapenproblematiek en het verdiepend onderzoek 'Met wetenschap beter bewapend' worden, aansluitend op de probleem- en oorzakenanalyse, mede gebruikt om de subjectieve uitspraken te kunnen spiegelen aan objectieve gegevens. Stappen hierbij zijn het formuleren van de informatiebehoefte, het verzamelen van feiten- en cijfermateriaal en het interpreteren van de gegevens.

De analysefase wordt afgerond met een rapportage die onder andere het volgende omvat:

- een analyse van de problematiek rondom wapens en jongeren, inclusief de veroorzakende factoren;
- resultaten van het onderzoek naar feiten en cijfers;
- een schets van gedachten over ambitieniveau en streefbeeld zoals die in de consultatieronde naar voren kwamen.

Na de analysefase volgt de synthesefase. In deze fase is het de bedoeling om tot een gezamenlijke visie te komen. De diverse analyses uit de analysefase zijn de basis voor een gesprek met de relevante omgeving hierover.

De resultaten van de synthesefase zijn:

- een visiedocument inclusief interventiestrategie;
- een doelenboom;
- inzicht in wat er nog nodig is op het Actieplan Wapens en Jongeren.

De totstandkoming van de bloemlezing

Om te komen tot deze bloemlezing is allereerst een grondige analyse van de omgeving gemaakt door te inventariseren welke invalshoeken het onderwerp wapens en jongeren raken. Zo is een lijst tot stand gekomen van ruim 80 sleutelfiguren met ieder eigen meningen, inzichten, kennis, ervaringen en gevoelens ten aanzien van de problematiek rondom wapens en jongeren. De geconsulteerde invalshoeken die de betreffende sleutelfiguren vertegenwoordigen en de organisaties waarbinnen ze werkzaam zijn, staan in [bijlage A](#). Gevraagd is evenwel naar hun persoonlijke visie, op basis van eigen kennis, ervaring en opvattingen, niet naar die van de eventuele organisatie.

De personen werkten in het najaar van 2023 en voorjaar van 2024 mee aan de consultatieronde.

In de gesprekken zijn de volgende vragen gesteld:

- Welke ontwikkelingen en trends ziet u met betrekking tot wapenbezit, -dracht en -gebruik onder jongeren?
- Wat zijn volgens u in de huidige situatie de problemen?
- Wat zijn de onderliggende oorzaken?
- Wat zouden we volgens u per se moeten bereiken?
- Kun u aangeven waarom dat het ambitieniveau moet zijn?

In de gesprekken met jongeren is ook gevraagd naar hun persoonlijke ervaring met en beleving van de problematiek. De uitspraken van jongeren zijn in kleur weergegeven.

In de verslagen van de gesprekken zijn we zo dicht mogelijk bij de woorden van de geconsulteerde stakeholders gebleven. Uit de verslagen zijn alle uitspraken gelicht die inzicht geven in de problematiek rondom wapens en jongeren. Door het werken met de citaten – analyseren en groeperen – is geleidelijk de ordening ontstaan die u in de bloemlezing ziet.

U leest letterlijke citaten uit de gespreksverslagen. Alleen wanneer dit voor de leesbaarheid of het begrip onontkoombaar was, zijn kleine wijzigingen of aanvullingen aangebracht. Citaten zijn niet terug te leiden op individuen. Ook vermeldingen van organisaties zijn daar waar nodig geanonimiseerd.

Opbouw van de bloemlezing

De bloemlezing bestaat uit drie hoofdonderdelen: de trends en ontwikkelingen, de problemen en oorzaken, en de gewenste situatie en het ambitieniveau – alle drie opgetekend vanuit het perspectief van de geconsulteerde stakeholders.³ Binnen deze hoofdstructuur zijn de citaten onderverdeeld naar verschillende thema's. Sommige citaten beslaan meerdere thema's. Deze zijn ondergebracht bij het thema dat het meest van toepassing leek. Het is handig om de inhoudsopgave als leeswijzer te gebruiken om zo citaten op te zoeken waarin u geïnteresseerd bent. De bloemlezing is ook zo opgebouwd dat u haar in z'n geheel of enkel op specifieke thema's kunt lezen.

---

³ Tijdens de consultatieronde is ook al aan de sleutelfiguren gevraagd aan welke oplossingsrichtingen zij denken. Hier zal in de volgende fase van de aanpak aandacht aan worden besteed.

De waarde van de bloemlezing

De bloemlezing is een eerste neerslag van de kennis, ervaring en gevoelens van de geraadpleegde personen. Daarmee geeft de bloemlezing een impressie van hoe mensen op dit moment de problematiek van wapens en jongeren ervaren.

Mensen hebben hun individuele inzicht met ons gedeeld. Door deze inzichten te bundelen kan het gezamenlijk inzicht zich verbreden. Dat is belangrijk voor het gesprek over het vervolg. Het is moeilijker een gesprek te voeren wanneer mensen volstrekt verschillend tegen een onderwerp aankijken dan wanneer er een basis van gemeenschappelijk inzicht is. De bloemlezing beoogt aan het ontstaan van dit gemeenschappelijk inzicht bij te dragen.

Trends en ontwikkelingen

A. Uitwassen van maatschappelijke thema's

“ Wat we vanuit het bedrijfsleven zien en dan spreek ik vooral voor de retailers/winkeliers, is dat er wel steeds meer sprake is van agressie en geweld jegens de winkeliers en hun personeel. Dat is niet alleen jeugd gerelateerd maar breed over de samenleving. En dat kan ook gepaard gaan met wapens, maar is niet per se jeugd gerelateerd.

_____

We zijn een beetje individualistisch geworden door de jaren heen en dat zie je buiten ook.

_____

De verbinding tussen jongeren onderling is veranderd. Hoe ga je met elkaar om, hoe reageer je op elkaar. De verbinding met politie, gedragsdragers, jongerenwerkers, is ook moeilijker geworden en wordt alleen maar moeilijker.

_____

Het anti-overheid denken is ook iets, tegen de overheid. Dat doet ook iets met opgroeiende kinderen die zich overal tegen verzetten. Het is misschien niet helemaal het antwoord op wapens, maar het zijn wel ontwikkelingen die spelen.

_____

We merken dat de jongeren die wij in het vizier hebben, en de ouders ook wel, bepaalde aversie hebben tegen gemeenten en/of overheid.

_____

Momenteel worden piekmomenten [perioden waar problemen aanzienlijk toenemen] heel erg bepaald door actualiteiten. Verkiezingsuitslagen bijvoorbeeld.

_____

De context waarin de jeugd opgroeit is echt in de afgelopen jaren veranderd en dat zien onze politiemensen, de burgemeester, de veiligheids- en de ambtelijke rollen, als één van de belangrijkste vraagstukken waar we nu voor staan.

Vroeger had je de oude generatie of harde kern met een bepaalde cultuur en bepaald gedrag waar je als [voetbal]club en politie mee kon praten. Waarbij dit met de nieuwe generatie, we noemen dit de nieuwere aanwas want het zijn niet alleen jongeren, een andere cultuur is.

_____

Vroeger was de sociale controle driehonderdduizend keer groter dan nu.

_____

Je had ook zelfcorrectie. Vroeger in een groep had je 'broers van' en dan werd je gecorrigeerd op straat. Nu vindt dat niet meer plaats, want nu is 'de broer van' die komt op voor zijn kleine broertje en die gaat zijn eigen er ook mee bemoeien. Die correctie vindt al niet meer plaats.

_____

Wat wij wel merken is dat eigenlijk ook het gezag van leraren niet meer zo is, er wordt niet meer geluisterd. Er wordt niet aan de gedragsregels gehouden.

_____

Er heerst een wantrouwen van jongeren naar overheid door armoede.

_____

Jongeren kennen de spelregels niet meer sinds de corona lockdown. De spelregels van hoe ga je met elkaar om als je uitgaat? Hoe gebruik je alcohol? Wat doe je met drugs? Hoe ga je met groepen om?

_____

De ervaring in de stadions is dat het gedrag steeds extremer wordt, niet alleen in Nederland.

_____

Vanuit ondernemers horen we dus dat zij steeds meer te maken hebben met agressie en geweld, al dan niet met steekwapens en al dan niet door jongeren.

”

Ik denk dat we als maatschappij ook vet aan het verharden zijn.

Overigens zie je in de media ook terugkomen dat het gedrag van leerlingen brutaler, mondiger, lastiger lijkt te worden. Ook van ouders. Ouders die verhaal komen halen, omdat zij achter hun kind staan. Dat gedrag zien wij ook wel echt behoorlijk verharden.

We merken dat ouders het hier heel erg opnemen voor hun kind. En als er dan bepaald gedrag geweest is dan wordt het kind al snel beschermd. We zien dat ouders vaker boos zijn als wij ze op gesprek hebben, merendeel is bozer op de gemeente dan dat ze boos zijn op hun eigen kind.

Wij zien nieuwe groepen met voetbal, met ander gedrag dan de oude generatie, dan de oude harde kern. Maar die mixen ook met oudere supporters/bezoekers, waar wel een nieuwe cultuur met ander gedrag in aan het ontstaan is.

Jongere supporters worden excessief door drugsgebruik, ook tegen politie en stewards.

B. Digitalisering en hybridisering van de samenleving

We hebben het vaak over online versus de fysieke leefwereld of over de hybridisering van de digitalisering van de samenleving. Ik denk dat het goed is om te beseffen dat jongeren die nu opgroeien dat niet eens zo beschouwen. Voor opgroeiende jongeren is dat gewoon één wereld.

Op school komen meldingen binnen dat kinderen belaagd worden in die onlinewereld. De directeur moet gesprekken voeren over ruzies die zich niet hebben afgespeeld in de aula, maar in zone G van World of Warcraft.

Ik vind het een zorgelijke ontwikkeling dat waar je vroeger pleintjes in de buurt had en daar zag je iedereen en die kon je aanspreken. Maar die pleintjes zijn aan het verdwijnen. Die pleintjes worden nu digitaal, Snapchat, Discord, TikTok en daar gebeurt van alles en nog wat.

Informatie verspreidde zich vroeger van mond tot mond, tegenwoordig gaat het razendsnel via sociale media.

Het [online wereld] is een spiegel van de maatschappij. Er zitten 11 miljoen mensen op Instagram, 10 miljoen mensen op Facebook en ook een stuk meer nog op Whatsapp. Het is dus per definitie dat je daar maatschappelijke ontwikkelingen ziet.

Een mobiele telefoon is op de basisschool echt een normale gang van zaken geworden. Heel veel jongeren zijn ook online.

Groepsdruk, online activiteiten vertalen zich naar de offlinewereld.

Heel veel vindt plaats op sociale media. Jongeren maken ruzie online, vriendschappen online, seks online. Alles vindt daar plaats.

De wapens gaan een beetje weg uit de videoclip, maar verschuiven wel naar de straat toe.

B.1 Beïnvloeding door (sociale) media

Rond 2019 viel het mij op dat er veel mediaberichten waren rondom steekincidenten.

Door sociale media bereiken minder zichtbare oorlogen ook Nederland en dit beïnvloedt het gedrag van jongeren in Nederland.

Beïnvloeding vanuit de media, niet alleen sociale media, ook kranten en tijdschriften. Wanneer gaan mensen een krantje lezen? Als je spectaculair nieuws verspreidt, maar dat staat vaak ver af van de realiteit. Ik denk dat de media, bewust of onbewust, verkeerde triggers hebben.

Als ik nu kijk hoeveel geweld over ons heen wordt gerold online, is dat ongelooflijk.

Mijn zoon van 19 wordt gewoon elke dag wel honderd keer geconfronteerd tijdens het scrollen met filmpjes van mensen die een ander op zijn muil slaat of die een ander in zijn been prikt.

Geweld is een verdienmodel. Dat noem je clickbait.

Sociale media is toch een dingetje. Vroeger stond je voor lul voor 22 man. Nu sta je voor lul voor 2200 man en waarschijnlijk ook 22 weken, want jouw filmpje wordt massaal gedeeld.

Je moet het je zo voorstellen: je kunt jezelf niet meer vertonen op straat. Iedereen heeft dat filmpje gezien. Dat doet iets met je, waardoor je een tegenreactie gaat krijgen en dat gaat van kwaad tot erger natuurlijk.

Eén tramhalte hier vandaan zijn vanochtend mensen neergestoken. Je hoort nu meer over messengeweld. Je weet niet of het ook meer voorkomt, of dat je alleen meer meekrijgt via de media.

Ik heb het gevoel dat het wapengebruik meer wordt, maar misschien komt het ook wel omdat ik ouder word en het meer zie en hoor in de media.

Niet veel gesproken over wapens. Toch voelt het normaler om erover te praten door media-aandacht.

Nou, het punt van deze tijd is, het wordt heel snel doorgestuurd via Snapchat. Dus voordat het überhaupt al op televisie te zien is, heeft heel Almere het al gezien.

B.2 Aansluiten op de digitalisering

Wij jongerencoaches zitten zelf ook heel erg op sociale media, in de sociale media-accounts van de jongeren. Om het stukje te borgen en het gesprek aan te gaan in plaats van direct af te keuren als wij zien dat iemand bezig is met het verkrijgen van een wapen of dat iemand daar iets mee wil. We spelen daar direct op in, in plaats van dat we daar eerst een melding van maken.

Groepen op sociale media daar zitten wij gewoon in. Niet om te controleren, maar om jou goed te begeleiden en met jou het gesprek aan te kunnen gaan. Dat is wel de uitgangspositie.

We zien heel erg dat wijken met elkaar in contact zijn via sociale media. Dat houden we daar [als jongerenwerkers] scherp in de gaten.

We hebben in Q1 van dit jaar 3,3 miljoen berichten weggehaald, i.v.m. met ons firearms policy. Dat valt bij ons binnen Regulated Goods. Dit staat uitgeschreven op ons Transparency Center.

Gelukkig hebben we daar in onze eenheid ook steeds meer aandacht voor, dat de online leefwereld ook veranderd is.

B.3 Faciliterende rol van de onlinewereld

Via Snapchat heb je allerlei kanalen waar je op in kan schrijven als 'iets moet gebeuren' en dan krijg je gewoon je middelen daarvoor aangeleverd. Dus dan is het niet zozeer dat je dat al bij je draagt, maar dat je dat gewoon krijgt geleverd om iets gedaan te krijgen en daar krijg je dan een hele zak met geld voor.

Op Telegram bieden ze gewoon klussen aan. Je kan voor 2.000 euro iemand neersteken of bedreigen of weet ik het wat, wat je allemaal kan doen. Je hebt geld.

Wat ik met name zie, is dat de laatste tijd online bedreigingen en beledigingen tussen rivaliserende jeugdgroepen minder openbaar lijken te zijn.

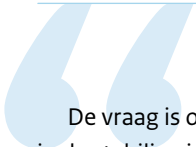
En wat de politie zegt is dat doordat kinderen juist in de anonimiteit verdwijnen van de onlinewereld, zie je ze opeens tevoorschijn komen met een heel ernstig instapdelict. Ze zijn nooit in beeld geweest, niet voor een diefstal bij een Albert Heijn of een vechtpartijtje, maar ineens is er een overval van een supermarkt.

De situatie in de onlinewereld is een vergevorderde ontwikkeling waar we geen zicht op hebben.

Ons veiligheidsteam modereert. Zij moeten ook leren dat een nieuw symbool bijvoorbeeld staat voor het verkopen van een bepaald wapen. Dat ontwikkelt zich door en is een kat-en-muis spel.

Zelfs wij hebben hier vanuit de geslotenheid van onze instelling, jongeren die toch weer in Antwerpen opgepakt zijn, omdat zij toch ergens via via, inderdaad sociale media, een klus krijgen.

De vraag is ook in hoeverre corona een rol in heeft gespeeld in de stabilisering of daling van jeugdcriminaliteit. En daarmee ook rol speelt in de vrijetijdsbesteding van jongeren: misschien toch meer op zichzelf en binnenshuis kloten, maar wel via sociale media actief zijn. Dat past wel bij het patroon wat we wel zien.

Het komt ook wel voor dat een ruzie eerst online start en buiten wordt uitgevochten.

Wat steeds erger wordt met heel die sociale media en dat groepen daar gewoon tegen elkaar opkomen.

Door sociale media zie je ook meer over geweld dan vroeger. Maar of daar verandering in zit dat weet ik niet.

C. Verharding

“ Die jongeren zijn verhard, dat moeten we ook goed gaan beseffen. Die grijpen naar meer middelen.

Het gaat tegenwoordig allemaal zo snel. Vroeger was er een aanlooptijd. Tegenwoordig zitten ze binnen no-time in een container.

We zien dat de trend steeds zorgelijker wordt.

Die verharding van de cultuur onderling tussen jongeren vind ik echt wel iets van de afgelopen 1-2 jaar.

We zien een algemene verharding over de volle breedte van de samenleving. De agressie is gigantisch toegenomen in Nederland. Jongeren krijgen continu de verkeerde voorbeelden. Terecht dat we ons op jongeren focussen, maar wij zien het in de winkels tot en met ouderen van over de 90 jaar oud met een rollator die deinzen er ook niet meer voor terug om te schelden, slaan, spugen. We focussen ons terecht op de jongeren, wat kunnen we daar doen, maar die krijgen de hele dag door het verkeerde voorbeeld. Die trend zien we over de volle breedte.

De jeugd verhardt. Jongeren die in een groep zitten in een bepaald gebied zijn bang om groepen uit een ander gebied tegen te komen, dus bewapenen ze zichzelf om zichzelf te kunnen verdedigen, maar als er een conflict komt loopt het toch uit op gebruik van het wapens. Dit is los van de straatroven en dergelijke waar men bewust met wapens op pad gaat om het wapen te gebruiken.

We zien gewoon verharding met de jeugd onderling ook, als ze ruzie hebben of met de groepsaanpak.

Wat we zien is dat jongeren verharden, dat ze sneller tegen elkaar in opstand komen en dat ze dan ook naar grotere wapens grijpen.

We merken dat er minder drempels zijn om iemand te willen steken.

Bij ons zijn er ook wel eens kreten geweest op de kermissen, dat is bij ons altijd een situatie waar heel veel handhaving en heel veel interventies van tevoren plaatsvinden. Waarbij jongeren zeggen richt maar op het hart of op het oog. Dus dat is meer van die verharding, het is heel rauw, er zijn minder drempels om het wapen of mes niet of wel te gebruiken.

De uitingen zijn ook veel harder geworden, er wordt letterlijk grover geschut gebruikt. Het plaatsen van bommen, als uithaler optreden enzovoort. Dat is nogal iets anders dan het bij je dragen van een mes, wat in veel gevallen wel bij je wordt gedragen, maar niet altijd wordt gebruikt.

We moeten ook accepteren dat het gewoon harder geworden is buiten, en dat het gewoon harder is geworden in het algemeen.

In de horeca zien we vanaf corona dat de verharding, die eerder is aangegeven, flink is toegenomen. Tegen personeel, maar ook tegen politie, sfeerbeheerders die rondlopen. Zij hebben het steeds zwaarder dan daarvoor.

Het gedrag is heftiger dan voorheen, dan voor corona.

Ze [de nieuwe generatie, nieuwere aanwas] zijn harder, minder loyaal.

Wat wij zien in het gevangeniswezen aan trends en ontwikkelingen is niet terugkomen van verlof, niet luisteren, elkaar slaan, dat soort dingen.

Misschien moet ik niet zeggen verharding, maar wat ik hoor uit het werkveld is dat het dragen van messen en wapens nu wel veel sneller is.

”

Ik zie een trend ontstaan dat de minst kwetsbaren de meest kwetsbaren gaan pakken. Dat wordt dan zo 'n piramidemodel waarin de kinderen die zich het minst kunnen verweren, het grootste slachtoffer worden.

Ik vind het ook zorgelijk dat als we het breder hebben over jeugdcriminaliteit, dat de nuance vaak toch wel ontbreekt.

Normaliter waren de ouders de noodkreet die je kon gebruiken mocht het 1 op 1 gesprek met de jongeren niet werken. Dat wordt nu steeds lastiger.

Ik woon dicht bij het centrum. Laatst werd daar een jongere beroofd met een mes. Hebben ze zijn telefoon afgepakt.

Er is ook een hele groep die mensen berooft. Maakt niet uit wie je bent, ze beroven je gewoon en ze bedreigen je met een mes. Daar is de hele groep bekend om.

Ja, ik vind het echt nergens op slaan, weet je, want vroeger ging je met elkaar op de vuist en nu trekken ze een wapen.

Mensen zijn snel boos, aangebrand.

Ja, meestal die jongens die veel op straat hangen. Het is vooral in het centrum van Almere en in Stedenwijk. Je kan er niet echt met ze over praten. Ze luisteren toch niet.

D. Toename van wapenproblematiek of stabiel negatieve curve?

De gemiddelde leeftijd bij steekwondenslachtoffers is 15. Het gaat hier dus om slachtoffers van steekwapens, schotwonden zijn niet meegenomen. Er is niet bepaald een toename in het aantal slachtoffers. In 2019 waren het zes slachtoffers, in 2020 het dubbele, in 2021 weer 'maar' zeven en in 2022 'maar' zes en in 2023 negen. Dat lijkt min of meer stabiel slecht. [Cijfers afkomstig uit landelijke traumaregistratie].

Ik kan me vinden in de constatering dat het wellicht qua steekwondslachtoffers die in het ziekenhuis belanden gelukkig niet enorm is toegenomen.

Politiecijfers laten een toename aan incidenten zien in de laatste jaren, het is een landelijk herkenbaar beeld.

En wij zien hier op school dat er te veel meldingen komen van het bezit en toch ook het gebruik van steekwapens binnen en buiten de school.

Je ziet een verharding van excessief geweld, misschien dat overall de jeugdcriminaliteit afneemt, maar op dit specifiek gebied, wapens, explosies et cetera, zien we verjonging en toename.

Het fenomeen is ook wetenschappelijk vastgesteld door de Erasmus Universiteit. Daaruit maak ik op dat er sprake is van verjonging, toename en verharding.

Er zullen meer incidenten komen, de escalatie naar messengebruik verloopt sneller.

In stad X zijn ook behoorlijk wat steekincidenten onder jongeren geweest, 1 à 1,5 jaar geleden, echt achter elkaar.

De politie is heel actief aan het fouilleren. Er worden veel steekwapens aangetroffen die niet gebruikt zijn, maar die bij zich gedragen worden of die worden gebruikt ter bedreiging wat niet tot letsel leidt. Het feit dat het in het openbaar bij zich wordt gedragen maakt dat het wel een groot probleem is.

We zien dagelijks diverse soorten incidenten. We zien gelukkig niet dat er een enorme stijging is in het aantal incidenten met een wapen, maar wel dat het dreigen met een wapen steeds meer toeneemt. Maar, op een moment dat er vaker mee bedreigd wordt, dan wordt het natuurlijk nog niet echt gebruikt, maar ook dreiging en dat is al waarneembaar. Dat geeft hetzelfde veiligheidsgevoel voor medewerkers als wanneer er een groot geweldsincident is.

Ik heb ook een rondvraag gedaan bij diverse horecasteden en zij zien op dit moment niet echt een toename van wapens die meegenomen worden. Dus er is niet op dit moment echt een toename zoals zij het zien, maar wel die normalisering van met name drugs, dat baart hen enorm veel zorgen.

Ook als ik naar mijn eigen gemeente kijk, zie ik ook wel dat jeugdcriminaliteit stabiliseert of daalt.

D.1 De opkomst van de meiden

Veelal jongens, toch ook af en toe meisjes.

Minderjarige meisjes zien we niet veel als slachtoffer. Wat we wel zien is dat er een aantal meiden zijn die zich aansluiten bij een groep, dat zijn vaak degene die de rugzak met rambo mes of de machete erin. Dus het zijn vaak medeplichtige meelopende meisjes met vaak veel problemen thuis. Dat is een grote gemene deler, dat dat een groot zorgpunt is. Vanuit ouders is er vaak geen zicht op.

“
Uit cijfers van de landelijke traumaregistratie blijkt dat slachtoffers onder de 18 voornamelijk mannen zijn, van de 40 tussen 2019 en 2023 zijn er 3 vrouwelijk [Cijfers afkomstig uit landelijke traumaregistratie].

Wat het WODC ook zegt, maar dat heb ik niet zo scherp op basis van de Rotterdamse cijfers en verhalen die ik hoor, is dat – als ik het goed heb onthouden – er ook een verschuiving is van jongens naar meisjes.

Meer meisjes, het geslacht verandert. In die zin zijn er vaker meiden, vrouwelijke verdachten die in aanraking komen met wapens dan wel steekwapens.

D.2 Steeds jongere leeftijd

Een ontwikkeling die ik zie, is dat het ging om jongeren met messen en vuurwapens en daarna ging het om kinderen en jongeren met messen en vuurwapens.

De problematiek verschuift van fysiek naar online, maar het verschuift ook in leeftijd, jongere daders en complexiteit.

Ik herken ook heel erg dat de jongeren die daar mee bezig zijn steeds jonger worden.

En wat ik hier in de gemeente als signalen krijg, is dat het zich eigenlijk ook heeft uitgebreid tot de jongste klassen van de middelbare school en de oudste klassen van de basisschool.

Er zijn meer 13- en 14-jarigen die overvallen plegen.

De intimidatie op basisscholen verspreidt zich heel snel als een olievlek. Dat is heel schrikbarend.

Er lopen hele jonge kinderen met een mes op zak, lijkt de norm te worden.

Wij krijgen jongeren van 13, 14 jaar aangemeld, die zijn nog niet in aanraking geweest met politie en justitie. Hun eerste delict is vaak heel heftig, zoals een bom leggen.

Veel wapens, veel steekwapens maar ook jonge jongens met vuurwapens, zelfs 14- jarigen/16 – jarigen met automatische vuurwapens.

Veel intimidatie op de basisscholen. Ook veel signalen op basisscholen waar ze voorheen zoiets hadden van dat vindt hier niet plaats.

De rechercheurs geven ook als signaal af dat voor heftige delicten steeds jongere jongens worden ingezet die ook weer vrij vlot buiten staan vaak. Dat er daar mogelijk ook wel oudere jongens achter zitten die hen voor allerlei zaken inzetten en dan ook gerelateerd aan het bezitten en gebruiken van wapens.

Dus het verschuift wel naar jonger.

De leeftijd van jongeren met wapens daalt.

En bij die explosies merken wij ook wel dat de uitvoerder steeds jonger is.

Een ontwikkeling of trend die we heel veel zien is dat het inderdaad plaatsvindt en blijft plaatsvinden, maar dat het steeds jonger wordt de leeftijd. Dat is best wel een hele zorgelijke trend eigenlijk en best wel ongrijpbaar.

Normaal gesproken was ons vizier gericht op voortgezet onderwijs scholen en we merken nu wel steeds meer dat we aan het praten zijn naar de groep 7 en groep 8 kant als het ware omdat we dus zien dat de groep steeds jonger wordt.

Wat wij hier zien in Amsterdam-West qua explosies en dat soort dingen, dat er steeds jongere jongens voor worden ingezet.”

Het wapenbezit en -gebruik verjongt.

Jongeren komen op steeds jongere leeftijd in beeld met wapens.

Als ik naar de Haagse situatie en alle incidenten kijk die door de politie dan wel gemeente gemeld worden, zie ik dat er steeds vaker wapens en ook steeds jongere leeftijden betrokken zijn.

Ik heb ook nog wel een toevoeging dat ze steeds jonger worden.

Ze worden echt jonger ook.

De leeftijd verjongt. Verschuift van klas 3,4 [voortgezet onderwijs] naar groep 7,8 [basisschool].

Tot voor kort werden in onze eigen monitor deze cijfers omtrent verjonging onvoldoende geregistreerd. Ze zijn er nu vanaf vorig jaar mee bezig, dus het is nog niet echt te vergelijken, maar volgens de signalen die we nu al allemaal krijgen van de eerste cijfers die we tot ons laten doordringen, lijkt er sprake te zijn van verjonging.

Ze worden jonger, de groep groeit en daaruit zie dat die jonge aanwas niet alleen afkomstig is uit Rotterdam, maar ook vanuit de randgemeenten.

We hebben in ons netwerk ook wel over de uitkomsten van het WODC-onderzoek gesproken. Wat we daarin herkennen, is dat het misschien in absolute zin zo is dat er geen toename is, maar dat we tegelijkertijd wel een verharding van criminaliteit zien en een verjonging.

E. Normalisatie van wapen(geweld)

“ Wat ik jammer vind, is dat als we het over wapens hebben dat het normaal is geworden. Het is onderdeel geworden van de maatschappij. Daar moeten we van af.

_____

Het dragen van wapens is momenteel een trend.

_____

Wapens dragen is nu een levensstijl geworden en moeilijk te veranderen zonder specialistische zorg.

_____

Een groep burgers vindt het steeds normaler om ook een wapen te pakken bij het opstaan. Dit vergroot het risico op een overval. Ik noem het even een spontane overval. Er zit geen voorbereiding meer in, want ze hebben al een mes of wat dan ook bij zich. Dat zorgt ervoor dat dat besluit ter plekke, makkelijker gemaakt wordt om over te gaan op een HIC.

_____

Wat ik merk is dat het onderdeel aan het worden is van de straatcultuur op een manier waar die vroeger niet was. Toen werd je gezien als een loser als je een wapen trok.

_____

Wat we van de jongeren zelf terug horen en wat ik lees in rapportages is dat het [wapenbezit en -gebruik] normaal gevonden wordt.

_____

Kinderen worden natuurlijk ook gevraagd om klusjes te doen. Ik woon zelf in de omgeving Rotterdam waar drugs uithalen en ook het plaatsen van explosieven aan deuren, bijna de orde van de dag is. En in de gesprekken die ik heb met leraren, met name in Rotterdam, zie je al dat het heel normaal gevonden wordt door kinderen. Dat ze er niet meer van op kijken.

_____

Het mag en kan allemaal maar tegenwoordig. Dat valt mij heel erg op. Het speelt enorm.

Het is gewoon doodnormaal geworden. En laten we gewoon een mes meenemen, want dan krijgen we het toch wel en dan hoeven we niet te bietsen op straat. Het is de makkelijkste oplossing, want mensen zijn toch wel bang.

_____

De nuance ontbreekt toch ook wel vaak. Het klopt dat er heel veel dingen worden genormaliseerd, maar het blijft maar een selecte groep jongeren die echt dat tot op zich nemen. En daar moeten we rekening mee houden, dat het maar een kleine groep jongeren is, waar we het over hebben. En dat we niet moeten generaliseren, en al helemaal niet moeten criminaliseren.

_____

De drempel om het wapen te gebruiken is lager geworden, eerst was het puur uit zelfverdediging nu minder.

_____

Ook jongeren uit ‘betere buurten’ dragen nu wapens.

_____

Het is allemaal steeds normaler geworden. Vroeger, of jaren geleden, gingen mensen met elkaar op de vuist, nu is het normaler om een wapen of een mes bij je te hebben.

_____

Het wordt normaal gevonden om een wapen te hebben. Dat is een trend die moet kenteren, want het gaat al jaren de kant op van normalisatie.

_____

Vaak denken jongeren ook ‘wat de een kan, dat kan ik ook’, dus vaak zien mensen het ook ‘gewoon’ gebeuren op straat en gaan ze hetzelfde doen.

_____

Ik denk dat het niet een normalisering is in de samenleving zelf, die normalisering leeft juist onder jongeren.

_____”

Het wordt veel normaler gevonden om wapens te gebruiken.

Geweld in de volle breedte wordt toch bij een bepaalde doelgroep steeds meer normaal gevonden, gelegitimeerd.

Aandacht voor de normalisatie van het bij hebben van wapens. Wij [professionals] denken dat alle wapens niet normaal zijn. Jongeren kijken er anders tegenaan. Het mes is volgens jongeren niet zo erg en bij een vuurwapen denken zij: dan ben je echt de bom.

Wat ik dus nu zie, is dat wapens genormaliseerd worden.

Je was vroeger gewoon een loser als je een wapen bij je had.

In Den Haag is ook best wel rivaliteit tussen jongeren uit andere gemeenten waarbij het dragen van wapens bijna normaal is.

Wij zien dat wel in die jeugdgroepen, dat ze nu echt met wapens en met messen lopen.

We zien dat geweld in de volle breedte, via sociale media of anderszins meer gelegitimeerd wordt. Dus ook het wapengebruik.

Zeker ook in de georganiseerde criminaliteit wordt het steeds meer normaal gevonden, daar gaat veel geld in om en jongeren worden snel verleid om dingen te doen waar wapens, vuurwapens, plofkragen, anderszins dingen mee gebeuren.

Het geweld wordt ook een soort van genormaliseerd.

Dus eigenlijk gaan de jongeren altijd met messen op stap.

Ik weet niet hoe het twee jaar geleden was, maar nu zien we dat de jongeren met wapens en messen lopen.

Legaal verkrijgbare messen onder jongeren is aan het normaliseren, er moet vanuit de bevolking een beeld geschetst worden dat het niet normaal is.

We moeten ophouden dingen te normaliseren en een beetje te romantiseren als ik het ook zie op sociale media. In de wijken is men het ook normaal gaan vinden, ze schrikken niet meer op van een explosie, dat is toch apart? Terwijl we allemaal verontwaardigd moeten zijn. Dat zijn we op een gegeven moment niet meer. Als ik ook merk hoe ik praat bijvoorbeeld met je collega's van het ministerie of van de gemeente, over wie hebben we het? Over die explosie? Of gaat het over die ene die had geschoten. Het is een raar gesprek vind ik, en daar betrap ik mijzelf ook op. Als ik al zo praat, hoe zal het zijn voor de jongeren?

We zien veel meer wapenbezit ook onder jongeren, dat zien we ook aan de incidenten.

Er zijn ook echt wel criminele gezinnen of families waarbij het normaal is dat je wapens draagt en op zak hebt en ze ook gewoon thuis liggen.

Wapenbezit was heel normaal. Geen wapen hebben was bijna niet normaal.

Voor de toekomst ben ik daar ook wel alert op, dat het steeds normaler wordt onder de jongeren.

De redenering: als iedereen het heeft dan is het toch niet slecht.

Nou ja. Je ziet het [wapenbezit en -gebruik onder jongeren] wel vaker in het journaal of in het nieuws.

Ja, ik heb vrienden die wapens dragen.

Ja, ik merk wel dat het [wapenbezit en -gebruik] steeds normaler wordt, omdat veel mensen het doen wordt het normaler.

Ik denk dat wapens voor jongeren gewoon heel normaal zijn geworden.

Het is genormaliseerd om een mes te dragen. Dat is door de tijd heen gebeurd.

Ik denk dat wapens onder jongeren meer voorkomen omdat het normaal geworden is.

In mijn omgeving is het niet normaal om een wapen te dragen, maar tijdens uitgaan is er wel grotere kans denk ik. Regels in de club; geen sportbroek aan want daar kunnen wapens in worden verstopt, gefouilleerd op festivals, dus wel idee dat er rekening mee worden gehouden, maar niet dat het meer wordt.

Ik heb er geen zicht op of wapens meer worden.

Ik ben me door mijn leeftijd nog niet bewust van een trend op het gebied van meer wapens op straat.

Hoe normaal is het om een wapen te hebben?
Meer dan normaal.

F. (Wapen)problematiek steeds hardnekkiger

In mijn portefeuille begon het vooral over wapens en jongeren, maar inmiddels hebben we het over een veel breder vraagstuk.

Het lijkt wel soms dat de snelheid van het aantal incidenten de gerichte aanpakken inhaalt, want dan heb je weer nieuwe jongeren in beeld of dan is het weer een groepering waarvan we niet wisten.

Ik denk ook dat de doelgroep leert, dus dat het steeds minder gebruikelijk is dat een jongen die zich in deze scene begeeft bij het inpakken van zijn schooltas ook denkt aan een dubbele broek en zijn machete. Zeker als hij al in beeld is bij politie of andere partijen als dusdanig. Wat we wel denken te zien is dat het probleem niet geheel weg is. Op het moment dat het conflict uitbreekt, duiken de wapens ineens wel weer op.

Wat we ook zien is dat ze voor het snelle geld gaan.

Wat we nu zien, we zien dat het strafrecht wordt aangewend door de criminaliteit om lagere straffen te krijgen. Ze zoeken jongens zonder strafblad, ze betrekken ook gewoon groepen die eigenlijk nooit betrokken zijn geweest.

Ik ben nu drie jaar burgemeester en heb nu drie jaar deze portefeuille. Het ging eerst vooral over wapens en jongeren en toen hadden we het vooral over de steekwapenproblematiek en was het belangrijkste wat we deden eigenlijk inleveracties organiseren. Nu ondervinden we eigenlijk in een korte tijd, dat het vraagstuk veel complexer is geworden.

F.1 (Wapen)problematiek overschrijdt lands- en regiogrenzen

Wat je ziet, is dat de straattrend ook over wordt genomen. Zoals er van bovenaf trends naar beneden doorsijpelen, sijpelen er ook trends van beneden naar boven.

Het is wel heel frappant, hoe het daar in Manchester is begonnen met die steekpartijen en dat het binnen een paar maanden bij ons ook begon.

Sinds de sociale media, hoef je niet naar Birmingham te gaan om te kijken hoe het is in Birmingham. Je checkt het op sociale media. En voor je het weet heb je een hype van Birmingham die is overgewaaid naar Nederland binnen vijf minuten.

Bovenlokaal, men houdt zich niet aan de eigen grenzen.

Een tweede ontwikkeling die we recentelijk ook uitgebreid besproken hebben en met burgemeesters en het OM zien is dat de regiogrensoverschrijdende problematiek meer toeneemt.

Waar vraagstukken van jeugd zich eerst beperkten tot de eigen wijken of omgeving of straten in de wijk, zien we eigenlijk dat activiteiten van jeugdgroepen, maar ook individuele jeugdigen steeds meer grensoverschrijdend plaatsvinden.

We zien de grensoverschrijdende problematiek eigenlijk alleen maar toenemen. Dat hangt samen met de grotere reikwijdte van jongeren en waarbij niet alleen de stad Rotterdam geconfronteerd wordt met criminaliteit, maar ook de randgemeenten.

Ook als je naar de landelijke cijfers kijkt, dan zie je een ontwikkeling waarbij we ook dachten dat het zich zou beperken tot de Rotterdamse haven of tot de stad Rotterdam, maar we zien steeds meer, mijn collega's zien steeds meer, dat de jongerengroepen die voor het uithalen of bommenplaatsen geworven worden ook van buiten de stad komen en dat er een sterke olievlekwerking plaatsvindt.

G. Verandering modus operandi

“ Ik denk dat we met zijn allen een aantal jaar geleden hebben kunnen concluderen dat rivaliserende jeugd, soms onderhevig aan bepaalde rapstromen, een trend was die het wapengeweld onder jongeren wellicht wel heeft aangewakkerd. We zagen ineens vrij jonge jongens die met zeer grote wapens rondlopen, zeer grote steekwapens. Ik denk dat we nu, een aantal jaar verder, kunnen concluderen dat een deel ouder wordt en maakt een overstap naar andere soort wapens, denk aan vuurwapens.

Misschien gaat er ook een verschuiving van wapens plaatsvinden.

Messen lijken minder aantrekkelijk te worden in Amsterdam, ook door het messenverbod, maar een vuurwapen schrikt veel meer af.

Het lijkt erop dat er een verschuiving aan het plaats vinden is bij rivaliserende jeugd waardoor afpersing meer lijkt op te spelen dan zo zeer het bedreigen van elkaar of het daadwerkelijk verwonden van elkaar met een wapen. Of dat echt minder wapenbezit inhoudt, of minder wapengebruik dat weet ik niet precies. Maar we zien wel dat een aantal incidenten ook een grote impact op de jongeren heeft gemaakt.

En dan denk ik ook te kunnen concluderen dat het dragen van machetes een trend is die op een gegeven moment weer overgenomen gaat worden door een andere trend.

School is de maatschappij. Wij zien zeker de laatste jaren, met name vanaf 2018-2019, we hebben een dip gehad in corona uiteraard, maar vooral over de afgelopen twee jaar een negatieve ontwikkeling in hevigheid. We richten ons nu op steekwapens, helaas is er ook sprake van vuurwapens.

De verschuiving naar steekwapens is al gaande en verergert.

Niet wetenschappelijk onderbouwd, maar meer uit mijn ervaring: minder steekwapens. Het aantal incidenten met vuurwapens begint te stijgen.

Hier in Amsterdam-West zien we meer vuurwapens, niet zo zeer steekwapens.

Het keukenmes van de Blokker is niet meer van nu.

Onze scholen houden, en dan vooral voortgezet onderwijs, regelmatig ook kluisjescontroles, dus die zien ook wel echt een verandering van wapens in kluisjes naar inderdaad onder scooterkappen, in bosjes, in fietsenstallingen dat soort dingen.

Wat we daarin zien is dat de jongens slim zijn, of slim zijn geworden, om andere jongens of meisjes de wapens voor hen te laten dragen of op verstopplekken te leggen voor op het moment dat het nodig is.

Ik zie dat als scholen gebruik maken van andere soorten kluisjes dan sleutelkluisjes als vroeger, zoals digitale kluisjes die aan het eind van de dag worden vrijgegeven. Dat op die scholen de kluis niet meer als voorraadkast voor vuurwerk of wat dan ook gebruikt wordt, omdat deze aan het eind van de dag vrijgegeven worden en de inhoud dan foetsie is. Dus daar zie je een verschuiving dat ze de verboden goederen of op de man dragen of verbergen in tassen, scooterzadels, voertuigen, plafonds of iets dergelijks. Of dat ze het ergens verstoppen buiten of in de school. Daar zie je wel een waterbedeffect.

Ik herken het ook, ik heb bijna 40 jaar op de eerste hulp rondgelopen, dat er een toename was van jongeren die binnen kwamen met steekverwondingen. Deels gerelateerd aan drillrap en deels aan drugscriminaliteit.

”

G.1 Opkomst van explosieven

We hebben nu ook een ontwikkeling dat het meer richting explosieven gaat dan dat we heel veel steekwapens of -incidenten hebben.

De trend die we nu vaak zien zijn bommetjes aan de deur. Zeer jonge jongens die bereid zijn om vuurwerkbommen of andere soorten bommen te plaatsen. Op deuren of gebouwen om een conflict te beslechten.

Of er sprake is van een overgang van messagegebruik naar vervolgens dat die jongeren ook bommenleggers zijn, weet ik nog niet zeker. Dat is ook in het dossier explosies een uitzoekpunt.

Explosieven kunnen binnenkort op meer plekken dan alleen deurposten geplaatst worden.

Wij zien nu ook jongeren die explosieven bij de deuren leggen.

Explosies worden steeds vaker ingezet als wapen richting slachtoffers en ondernemers. Dit middel wordt steeds groter gebruikt, ook bij jongeren. De uitvoerders zijn bijna allemaal minderjarigen of adolescenten.

Je ziet het bij plofkraken ook, maar het zijn eigenlijk meer afrekeningen waarbij ze iets met iemand hebben, dus bewust iemand thuis intimideren. Het is echt te makkelijk om aan dit soort vuurwerk te komen.

We zaten toen met de drillrapscene, toen was het meer met de messen en dat soort dingen. Maar wat je nu ziet, wat er gebruikt wordt, zijn explosieven. Maar je moet daar ook een onderscheid in kunnen maken. Niet elke explosie is voor een crimineel. Kan ook in de sfeer van relaties zijn, van rivaliserende bendes zijn.

Het lijkt zo te zijn dat bommen en explosieven als wapen worden gezien, wat het ook is. Het gebruik van wapens en de instrumentele waarde die het heeft, lijkt ook te verschuiven. In de zin dat explosies heel duidelijk worden gebruikt om een boodschap af te geven, te dreigen, af te persen of om mensen onder druk te zetten. Op die manier lijkt de instrumentele waarde van wapens nieuw karakter te krijgen als we naar explosies gaan kijken.

We hebben heel veel van die bomplaatsingen, dat zijn ook vooral jongeren uit die groepen.

Het plaatsen van bommen is gewoon veel laagdrempeliger geworden.

De jongeren die je ziet met vuurwapens, zijn dezelfde jongeren die worden ingezet bij explosies.

Explosieven komen vaker voor, jongeren worden gerekruteerd om explosieven aan deuren te hangen.

Ze krijgen sowieso dat geld. Dus als het tasje hangen [explosieven leggen] lukt of niet, maakt niet uit.

We krijgen de jongeren bijna niet mee ook, van he joh je kan ook een baan gaan zoeken, want ze kunnen te snel veel geld verdienen met een bom plaatsen.

H. Opvallende risicofactoren

H.1 Ontwikkelingen rondom groepsdruk en beïnvloeding

De sociale druk die groepen ondervinden resulteert veel sneller in geweld dan voor de coronapandemie.

Je wordt als het ware op een gevoelsmatige manier beïnvloed van als je dat ding [wapen] bij je hebt en je gebruikt hem niet, dan ben je een tjappie.

Tegenwoordig faal je, dan sta je voor lul voor half Nederland, maar ook de mensen die achter jou staan, die gaan iets van jou verwachten, die gaan verwachten dat jij reageert op hetgeen jou wordt aangedaan. Doe je dat niet, dan ben je een tjappie. Dan ga je keuzes maken voor wapens.

Ik vergelijk de straat met het internet. Op het moment dat je alleen maar in eenzijdige algoritmes zit, dus alleen maar gevoed wordt door je maatjes, door de straat, door Telegram, dan word je vanzelf die kant op gezogen.

Wat er nu gebeurt, is dat wapens een geaccepteerd fenomeen zijn in de straatcultuur. Sterker nog, wanneer je niet participeert terwijl je een wapen draagt, dan ben je een loser.

Ik denk dat het gewoon groepsdruk is tegenwoordig.

Er is ook groepsdruk, populariteit. Je moet iets meenemen om erbij te horen.

Je wil er als jongere bij horen en dan doe je dingen als een wapen hebben.

H.2 Veranderende wegen naar status en erkenning

Het verlangen naar status is iets dat altijd al is geweest, maar status wordt tegenwoordig wat meer uitgevochten dan dat dat mondeling wordt uitgesproken.

Status werd vroeger behaald via kickboksen, nu via wapengebruik.

Stoer doen is verschoven van scooter rijden zonder rijbewijs naar wapens dragen.

Jongeren voelen zich gedwongen om wapens daadwerkelijk te gebruiken om hun reputatie te behouden.

Je zal zien dat mensen in het midden, die het iets makkelijker hebben dan die onderste laag, dat gedrag ook gaan overnemen, want dat levert status op.

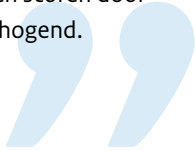
Kinderen hebben het idee zichzelf op te moeten voeden en trekken dan dus naar die groepen toe om ergens bij te horen.

Hoe kicken is het als je 10 bent en je bent al een keer met politie in aanraking geweest. Dat zie je nu als trend.

Exposen is ook een heel fenomeen. Dus punten scoren door anderen te vernederen. Exposen werkt statusverhogend.

H.3 De groeiende beschikbaarheid en makkelijkere verkrijgbaarheid van wapens

De golf van vuurwapens en oorlogstuig gaat in zulke getalen, dat het gemak waarmee jongeren in de (onder)wereld aan een wapen kunnen komen, alleen maar makkelijker gaat worden.

Je hebt tegenwoordig ook de mogelijkheid om 3D-printers te gebruiken om aan een wapen te komen.

Op het darkweb wordt een revolver aangeboden voor €240, voor €20 extra wordt het met track en trace bij je thuisbezorgd.

Wat retailers nu ongeveer 1,5 jaar doen, is conform vrijwillige afspraken, geen wapens dus messen verkopen aan jeugd onder de 18 om te voorkomen dat ze die makkelijk kunnen verkrijgen. Dat geldt voor de fysieke en online winkels, waarbij het bij de online winkels wat lastig is, omdat je niet altijd leeftijd hoeft in te voeren.

Het verkrijgen van een wapen is ontzettend makkelijk, via Telegram of hoe jongeren anders aan wapens komen. Dus dat baart ons wel zorgen.

Waar wij ons zorgen over maken bij de gemeente Rotterdam in relatie tot wapens en jongeren is inderdaad de verkrijgbaarheid van wapens en de mogelijkheden die sociale media en de online platformen bieden.

Stadionfakkels en ander vuurwerk is normaal in de cultuur in Nederland tegenwoordig. Het probleem is dat het misbruikt wordt, dat de drempel in Nederland te laag is om eraan te komen.

Als ik mijn kinderen in deze tijd had moeten opvoeden, denk ik dat het allemaal nog een gradatie erger is dan toen. De wereld is heel erg onrustig. En kinderen pakken dat op als er dan mogelijkheden zijn van wapens en de beschikbaarheid zoals net gezegd werd, dan is dat wel interessant.

Ontwikkelingen die wij zien zijn de opkomst van 3D-geprinte wapens en zware luchtdrukwapens.

H.4 Onveiligheidsgevoelens als veelgenoemde trigger

Je ziet dat er een soort wapenwedloop onder jongen ontstaat. In een wijk vertonen groepen jongeren verkeerd gedrag waardoor binnen een groep of op een school er een idee van onveiligheid ontstaat, hierop wordt dan ook weer ingehaakt op de online omgeving. Hierdoor gaan ook niet-criminele jongeren wapens dragen uit angst. Dat gaat van aardappelschilmesjes tot zakmesjes tot kapmessen soms.

Ook hoogopgeleide jongeren in een veilige leefomgeving kopen dan toch een (nep)wapen, omdat ze zich onveilig voelen.

Je ziet jongeren die het bij zich hebben ter verdediging want mogelijk gebeurt iets, bijvoorbeeld in het uitgaanscircuit, en daarmee ook snel tot wapengebruik over gaan.

Als je binnen je vriendengroep ziet dat zo man een mes heeft en ik heb het niet, en ik krijg een keer een fittie [ruzie] met zo 'n gozer, wat ga je doen?

Op de route van huis naar school nemen ze vooral een steekwapen mee, omdat ze bang zijn dat ze ergens onderweg bedreigd worden of geïntimideerd of aangevallen.

Het gaat bij jongeren voornamelijk om het dragen van wapens, niet zo zeer het gebruiken. Meer vanuit onveiligheidsgevoel en een stuk cultuur.

Er zijn wijken waar ik niet alleen door heen zal gaan in de nacht. Door verhalen uit de buurt. Zie geen verschil met vroeger.

In de vriendengroep zal het worden afgeraden als een vertrouwd iemand een wapen toont.

Teamgenootje had een steekpartij meegemaakt in de buurt van een bekende plek. Het komt dan wel dichtbij, maar maak mij geen zorgen tijdens dagelijks leven.

I. Ontwikkelingen in instrumentarium en interventiemogelijkheden

“ De trend lijkt gekenterd, op steeds jongere leeftijd zijn vuurwapens zichtbaar, mogelijk werpt het messenverbod in Amsterdam zijn vruchten af.

Binnen onderwijs en gemeenten wordt veel gekeken hoe in de vorm van voorlichting veel gedaan kan worden.

Wat we ook merken is dat steeds meer partijen zich aanbieden bij de gemeente omdat zij ingaan op trends en ontwikkelingen. Deze partijen kunnen echt het verschil maken vandaag de dag.

Toch een lichtpuntje is dat scholen aan de ene kant waar ze paar jaar geleden nog worstelden met imagoschade; we herkennen het wel maar erkennen het niet. Het gebeurde altijd drie schoolpleinen verderop. Keken een beetje weg van de harde waarheid binnen de eigen muren. Nu zien we wel dat scholen wel degelijk met dit vraagstuk worstelen en zoekende zijn in hoe gaan we hier mee om.

Ik zie dat er meer wapens in beeld komen, op school en in de omgeving, en de school is daar alerter op geworden met incident management en een monitor. De school gaat aan het gevolg werken, tot en met wat als er een steekwapen gebruikt wordt op school.

Wat wij ook zien is een explosie aan interventies op scholen, misschien niet zo zeer gericht op wapens en jongeren, maar wel in bredere zin op criminaliteit, ondermijning, preventie met gezag. Daar komt een wereld aan interventies bij die allemaal gericht zijn op scholen, lagere scholen, allemaal om kinderen te leren, voor te lichten, te waarschuwen. Dat is iets wat ik zie gebeuren. En je kan je afvragen welk effect, of dat effect heeft en of dat allemaal zo behulpzaam is.

Er heerst momenteel een soort maatschappelijke naïviteit. Doordat geen tijd in politiezaken ten aanzien van wapenbezit wordt gestopt wordt veel niet onderkend.

Veel politiecapaciteit gaat naar zwaardere criminelen die in de drugs zitten. Er wordt te weinig geïnvesteerd op een meer ‘simpele’ zaak als wapenbezit.

We noemden net al even het wetsvoorstel over gegevensverwerking wat in behandeling is en waarvan we hopen dat de Eerste Kamer daar een klap op geeft.

Je hebt steeds meer coaching op scholen. Coaching met subsidie, die aanwezig zijn in de wandelgangen, pauzes, met ze tafeltennissen, die hebben een hele sterke voelhorens met wat er speelt. Dat draagt heel erg bij aan de veiligheid.”

J. Overig

“ Jongeren kiezen voor criminaliteit.

Het is ook gewoon heel erg onvoorspelbaar, je weet niet meer wie een mes draagt, wie een vuurwapen draagt.

We hebben natuurlijk de om- en afbouw van het residentieel onderwijs, de jeugdwet is ook veranderd.

De omstandigheden extern, die zorgen er nu wel even voor dat ik denk dat er nog wat meer jongeren zijn die hier in de gesloten jeugdzorginstelling in ieder geval vertrekken zonder dat ze een dag of een dagbesteding op de school hebben.

Maar besef ook wel, en dan breng ik ook even een ander element in, dat als het gaat om jonge daders die met excessief geweld dus bommen plaatsen, daar is het opsporingspercentage hoog en de pakkans dus groot.

In Caribisch Nederland speelt de problematiek ook heel erg, dat kan ook interessant zijn.

”

Problemen en oorzaken

A. Maatschappij brede problematiek

Op een moment dat wij als maatschappij een bepaalde doelgroep gaan uitsluiten op basis van hun afkomst en noem maar op, dan gaat zo 'n doelgroep zich echt niet conformeren aan het burgerschap in Nederland.

Geopolitieke spanningen en polarisatie kunnen leiden tot meer wapenbezit onder jongeren, ook hoogopgeleide.

Jongeren willen zich verweren tegen de stroming van de maatschappij. Voelen heel vaak geen plekje in deze maatschappij, gaan zich harder verweren door het dragen van een mes en willen hierdoor status of erkenning krijgen.

In de levende wereld hebben we te maken met superpolarisatie, intolerantie op alle vlakken.

Je probeert actief polarisatie tegen te gaan door mensen met bepaalde content lager in de tijdlijn te zetten. Je probeert hiermee de maatschappelijke trends te dempen. Soms krijgen we er ook kritiek op dat we te weinig ruimte bieden voor maatschappelijke discussies.

Kinderen voelen zich niet welkom in de samenleving.

Meestal draait het om communicatie, wat ik zie, is het niet gehoord worden, en dat zie ik ook bij veel jongeren. 'Ik word niet gehoord' 'ze horen mij niet'. Dan gaan ze ook dat gedrag vertonen.

Ik zie ook dat veel jongeren zich buitengesloten voelen. Daar slaan we ook de plank mis, we zien ze niet meer aan voor wie ze zijn. Buitengesloten voelen op school, straat, dan gaan ze maar mee om niet op te vallen.

Bij een aantal actualiteiten weet je als professional gewoon dat het spanningen en onrust gaat opleveren. De vraag is dan wat betekent het voor de jongeren, hoe gaan de jongeren daar mee om en hoe kunnen we als organisatie daarbij aan de voorkant komen?

Kinderen met een bepaalde achtergrond vinden het heel moeilijk bijvoorbeeld een stage te vinden, ze voelen hierbij discriminatie. Daardoor kan het idee van buitensluiting ontstaan en creëer je kansengelijkheid, waardoor jongeren zich afkeren tegen de samenleving en richting de criminaliteit gaan.

Grote maatschappelijke problemen liggen hieronder [onder wapenproblematiek].

Wij komen niet in contact met jongeren van een andere cultuur. We zijn van elkaar vervreemd geraakt.

Ik zou nu zelf niet zo snel meer mensen helpen als er een ruzie is op straat, want je weet niet of ze een wapen hebben. Dat is anders in Brabant, daar zou ik dat wel eerder doen.

De verschillen zijn te groot. Ze hebben het natuurlijk wel over inclusiviteit en integratie, maar dat zien we weinig. Binnen de sport die ik beoefen zijn er alleen maar witte mensen. Er is nergens iemand van kleur. Iedereen moet dezelfde kansen krijgen.

A.1 Verharding in de samenleving

Je kunt een conclusie trekken dat in geval van overlast, agressie en geweld de jongeren zich versterkt voelen door het bezitten van een wapen en daardoor eerder geneigd is om dat lontje te laten ontploffen.

Knokpartijen escaleren sneller naar mes gebruik.

Er is in het algemeen een toename van agressie en geweld waardoor er sneller gegrepen wordt naar onder andere wapens.

Ik heb het hier niet over wapens, maar nog een stap ervoor: het brutaler en mondiger worden en lastiger gedrag vertonen.

Wat ik merk is dat de bejegening van slachtoffers naar het hooggeplaatste personeel in het ziekenhuis extreem timide en terughoudend is en naar het lager geplaatste personeel is er een onheuse bejegening. Vaak is er ook bij de familie of vrienden - de relaties zijn vaak ook onduidelijk - veel agressie. Heel timide naar boven en heel passief-agressief naar verpleegkundigen. Qua communicatie lijkt er voor deze groep veel te winnen.

Mensen kunnen misschien niet goed vechten, dus dan kiezen ze om een wapen te gaan dragen.

Het online stoer doen met een vuurwapen in je hand is misschien wel het vorige probleem. Ik denk dat het huidige probleem het elkaar daadwerkelijk afknallen is.

Verharding in de maatschappij.

Met een mes moet je toch meer handelingen verrichten om iemand te verwonden. Een vuurwapen hoef je alleen te tonen en het schrikt al af. Daarom is de aanwas van jongens, het zijn ook meisjes, maar vooral jongens, die daarmee aankomen groter.

Wij ervaren sowieso knelpunten in de veiligheid voor de begeleiders. Wij begeleiden 24/7 dus ook op alle mogelijke locaties, juist in de leefwereld van de jeugdigen.

A.2 Wantrouwen in de overheid

Het probleem ligt bij normvervaging. Jongeren hebben tegenwoordig andere normen en waarden. Zijn vooral na corona opstandig geworden tegenover overheid en onderwijs en hebben steeds minder vertrouwen.

De problemen die nu spelen in de wereld, dragen bij aan dat verlaagd vertrouwen en de manier waarop de overheid hiermee omgaat. Misschien dat dit wat meer speelt in de hoger opgeleide kringen omdat die zich daar wat meer mee bezighoudt. Ik denk dat dat ook bijdraagt aan minder vertrouwen hebben in de gevestigde orde. Wat een schakel kan zijn in de route naar dit probleem, ouderschap.

Wat ik wel zie in mijn sociale media bubbel, is wantrouwen richting de overheid en de gevestigde orde. Het afzetten daartegen. Wat er indirect aan kan bij dragen dat ze met vervelende groepen omgaan etc.

De stigmatisering van wapens is groter geworden en de handreiking aan jongeren is een groter issue geworden, jongeren bereiken vanuit de overheid is lastiger, ook door corona.

Meldingsbereidheid onder burgers is lager dan ooit, wat onder meer wordt veroorzaakt door een verschuiving naar meer focus op relaties en minder op veiligheid bij bijvoorbeeld scholen.

A.3 Verwevenheid van de fysieke wereld en de onlinewereld

Het is wel leuk dat je dat zegt, de 'echte' wereld, maar voor die jongeren is de onlinewereld de echte wereld. Wij maken nog vanuit onze gedachte een onderscheid in de leefwereld en sociale media. Voor de jongeren is het één.

Het gaat vaak over de online en offlinewereld, maar het is voor de jongeren één wereld.

Beïnvloeding van jongeren vindt plaats door de media, muziek, video's en dergelijke.

Weten we nou echt wat er speelt? We hebben minder zicht online en op straat.

Als ik wijkagenten spreek, hebben die het vooral over het in elkaar overlopen van de digitale en fysieke wereld.

We worden continu beïnvloed door de digitale wereld.

Natuurlijk halen wij ook vervelende actoren van ons platform af. Mensen die proberen hun wapencollectie te promoten en dat naar iedereen sturen.

De onlinewereld biedt natuurlijk een makkelijk podium voor het krijgen van erkenning.

In de online omgeving komen kinderen van het basis-onderwijs met van alles en iedereen in aanraking.

De muziekwereld draagt ook bij aan de problematiek.

De online omgeving is ook belangrijker geworden.

Er is sprake van de opkomst van het veiligheidsvierkant in plaats van de veiligheidsdriehoek. De onlinewereld is erbij gekomen, maar we doen er eigenlijk weinig mee.

Series op Videoland en Netflix maken het makkelijk voor jongeren om het op een gewelddadige manier uit te vechten.

De onlinewereld moet gespecificeerd worden. Er is een groot verschil tussen Instagram en Telegram en de Blackmarket en games.

Online gaat het zo enorm snel en dat is in de praktijk heel erg lastig. Daar kun je bijna niets tegen doen. De politie sluit een groep op een digitaal platform en er zijn er binnen no-time weer 10 open, dus dat is echt een groot probleem.

Met het in elkaar overlopen van de digitale en fysieke wereld wordt het ook genormaliseerd, daarmee hebben jongeren niet eens in de gaten in welke wereld ze leven.

Het gaat allemaal zo snel, ik denk dat wij pas het puntje van de ijsberg zien. Als ze tegen de lamp lopen krijgen we een deel in beeld en de rest gebeurt allemaal in die onlinewereld.

We moeten niet vergeten dat ze ook online leven. De onlinewereld is ook een realiteit voor hun, dat is ook echt. Dus dat geeft ook druk. Ze worden 24/7 gevoed over wat ze wel moeten hebben en wat ze niet moeten hebben, maar het draait nog steeds om erkenning.

Veel van de jeugdproblematiek speelt ook online, niet alleen rivaliserende jeugdgroepen, maar ook gewoon kleinere bedreigingen over en weer. Daar hebben we een legio voorbeelden van dat dat plaatsvindt en alleen nog maar meer plaatsvindt.

Het digitale aspect is ook een probleem. Online elkaar bejegenen en omgaan met elkaar. Daar wordt het vuurtje aangestoken.

Jongeren juttten elkaar op met foto's, maar nemen die inderdaad van het web mee naar de wijk.

A.3.1 De rol van (sociale) media

Naming and shaming bijvoorbeeld in de media kan jongeren juist op ideeën brengen.

Het is snel geld willen verdienen en de opdrachten komen inderdaad vanuit de onlinewereld. Telegram is daarin een voorbeeld van een online, je zou bijna zeggen een soort werkbureau, waarbij zij zichzelf kunnen opgeven en de opdracht gaan doen.

Op Snapchat of Discord of wat dan ook, daar gebeurt het allemaal. Daar krijg je die contacten.

Mediabeelden over grote vangsten bij inleveracties bevestigen het onrealistische beeld bij jongeren dat iedereen een wapen draagt.

Jongeren krijgen door algoritmes agressieve content te zien, ook vanuit andere landen in de hele wereld.

Jongeren gebruiken een wapen tijdens een gevecht, omdat ze door sociale media onder druk staan. Als ze een gevecht verliezen, kunnen andere mensen dat meteen zien.

Er zijn internetsites waarop voetbalsupporters echt laten zien wat voor gewelddadige acties ze doen: voor het vechten tegen elkaar buiten het voetbal om zijn hele competities. Dus via sociale media worden ze ook op ideeën gebracht en uitgedaagd en triggert men elkaar eigenlijk ook.

Ik hoorde ook van de politie dat heel veel online gebeurt en daardoor is het ongrijpbaar.

Op sociale media gebeurt online gedrag steeds minder publiek.

Ik zie een aantal factoren die een rol spelen, zoals sociale media.

Sociale media zijn ook een vorm van een wapen hè, een andere vorm van wapens, maar soms net zo schadelijk.

Het is geen lukraak slachtoffer, ze kennen elkaar allemaal. Er zijn appgroepen waarin wordt aangegeven 'die en die is daar en daar gesignaleerd in de metro. En die hoort daar niet te zijn' en dan wordt daar op afgegaan.

De stijging in de verkrijgbaarheid van keukenmessen komt met name door sociale media.

Belangrijk als het gaat over wapens dragen uit zelfbescherming, is dat media een rol speelt door het framen van woorden. Dat geeft het gevoel van 'Hey, mijn peers hebben een wapen, dus ik moet dat ook doen.', dat is een breder aandachtspunt voor ons allen. De media laten zien dat er wapens zijn gevonden en dat geeft jongeren het idee dat ook te moeten doen.

Wij hadden vroeger op woensdagmiddag één lullig tv-programma. Tegenwoordig is het aanbod in films, series en games veel groter en biedt het internet hele goede kansen, maar kinderen krijgen alles mee zonder dat ze dat op een juiste manier in context kunnen plaatsen en begrijpen dat dat niet de manier is hoe je zou willen leven. Als dat moreel besef nog onvoldoende ontwikkeld is bij een kind en die krijgt dat wel mee...

En wij zitten ook heel erg met die drillrap.

Op TikTok heb je nu filmpjes waar reclame gemaakt wordt voor sleutelhangers waar pepperspray aan zit en een klein mesje die je uit kan klappen. En dan zeggen in de reclame dat als je je veiliger wil voelen als meisje, je dan zo'n sleutelhanger moet kopen. Die kan ze dan gebruiken bij een ruzie.

Op sociale media wordt alles opgehaaid en ruzie gemaakt.

Kranten hebben veel invloed.

Ik weet wel dat je dingen makkelijk kan regelen via Telegram. Echt voor drugsdealers hoorde ik laatst, want het is heel anoniem.

A.3.2 De rol van games

Het grootste probleem op het moment is de online gamewereld. Het is een ontwikkeling waar we echt al verder inzitten dan we denken. Gedrag in de onlinewereld wordt vertaald naar de echte wereld. Wat er online gebeurt, zie je de volgende dag weer terugkomen op school.

In die zin is online geweld niet per se een drijver, maar het is wel een versterker.

We hebben te maken met een online gamewereld die zo realistisch is dat gedragingen die daarbinnen plaatsvinden de stap om dit vervolgens in de echte wereld te doen een stuk kleiner maakt.

Ik citeer: 'ik heb zin om groep X te steken'. De jongere heeft het dan online al gedaan [games], in de fysieke wereld gezegd en de volgende stap is het doen.

De gamewereld is ook heel groot. Hier wordt gecommuniceerd en deze wereld is bijna niet te onderscheiden van de echte wereld.

In de online gamewereld wordt de toepassing van geweld genormaliseerd en dat maakt het toepassen van geweld in de levende wereld laagdrempelig

A.4 Normalisatie van wapens en (wapen)geweld

We normaliseren alles van drugs, seks tot wapens. Wat verwacht je dan van de kinderen als wij dat als volwassenen ook doen? Dat is mijn denken.

Van huis uit wordt het 'normaal' gevonden om een wapen te hebben of gebruiken.

Ik mis tegenkracht op straat. Je verkoopt toch geen wapens aan kinderen?

Ik denk dat het achterliggende probleem het normaliseren van wapenbezit en -gebruik is.

Als wij heel veel blijven praten over dingen en niets gaan doen, dan is het einde wel zoek denk ik. Dan moeten we niet gek staan te kijken als dit evolueert naar dat we allemaal met vuurwapens lopen, wat nu al gewoon gebeurt.

Wij nemen [online] onze verantwoordelijkheid voor de dingen waar wij invloed op hebben. Maar het is natuurlijk een breder maatschappelijk gesprek, over bijvoorbeeld pestgedrag, over mensen die met wapens rondlopen en dat normaal dreigen te vinden, of die dreigementen uit naar andere groepen.

We hebben natuurlijk heel veel contact, ook met scholen, de welzijnswerkers en wijken. Daarin zien we toch echt wel dat heel veel jongeren in ieder geval een wapen bezitten en soms ook gebruiken.

Het leggen van bommen vinden ze [jongeren] zelf misschien ook wel vrij laagdrempelig. Dat klinkt vrij heftig, maar omdat ze niet per se een persoon aanvallen of iets aandoen, maar een auto of een voorwerp met misschien zwaar vuurwerk, niet een handgranaat of iets. Dat lijkt wel drempelverlagend, want je hoeft ook niet iemand aan te vallen of zo.

Explosies komen doordat degene die op dat adres woont onder druk wordt gezet om niet te gaan praten met de politie. Het is altijd het voorkomen van snitchen of het betaald zetten dat je gesnitcht hebt, verraad hebt gepleegd. Dat schuift denk wel in elkaar over. Bijna altijd rondom explosie heeft het te maken met criminaliteit.

In een aantal culturen is het vrij normaal om je te verdedigen met een wapen.

Wij werken met een redelijke lichte doelgroep. Dus gelukkig herkennen wij ook het signaal dat bij de meeste jongeren dit niet speelt of die niet zomaar een mes meenemen of een wapen meenemen en dat normaal vinden.

“ Ik ben wel eens bij een vechtpartij geweest en dat jongeren dan wapens dragen. Ze dragen dan messen. Dat gebeurt best vaak.

—

Soms worden mensen gewoon op straat aangevallen. Laatst is er ook een vrouw van 30 neergestoken door een jongen van 14 jaar. Hier in de stad.

—

Misschien zijn wapens vanuit huis genormaliseerd.

—

Je kan je maar beter bewapenen voor het geval dat. Als je eenmaal in bepaalde kringen zit, ben je het gewend.

”

B. De beschikbaarheid en verkrijgbaarheid van wapens

Aardappelschilmesjes en zelfs misschien vleesmesses kunnen voor een klein bedrag in de winkel worden gekocht. De wapens liggen voor het oprapen.

De gemakkelijke beschikbaarheid van keukenmesses maakt een messenverbod ineffectief.

Het verkrijgen van een vuurwapen is vrij makkelijk in de onlinewereld, bijvoorbeeld in een appgroep. Het is laagdrempelig, anoniem en het bedrag is wel haalbaar. Bijvoorbeeld door andere criminele activiteiten te ondernemen. Binnen vijf minuten heb je bij wijze van spreken al een wapen. Apps als Telegram zijn vrij toegankelijk.

De verkrijgbaarheid van wapens is te gemakkelijk.

Misschien omdat het nog vrij makkelijk is om aan een wapen of mes te komen.

We hebben ook vaak voorwerpen die niet onder de WWM vallen, dus die zijn makkelijk voor het grijpen voor jongeren.

Het wordt overal verkocht dus jongeren komen er heel erg makkelijk aan.

De gemakkelijke beschikbaarheid van wapens in naburige landen is problematisch.

Waar wij wel last van hebben is het gebruik van vuurwerk, stadionfakkels. Ik weet niet of dat ook als wapen gezien mag worden, maar dat het ook te normaal is om vuurwerk te kunnen kopen. De politie kan hier niet tegen optreden.

De toegankelijkheid van wapens, het is heel toegankelijk om een wapen te verkrijgen.

Ik denk dat je nog bijna sneller een vuurwapen krijgt geleverd dan dat je pizza wordt bezorgd.

Je kan in een vrij korte tijd en via gemakkelijke wegen al in bezit zijn van een wapen.

Als je 12 jaar bent en je bent geïnteresseerd in een vuurwapen om iemand te intimideren, te bedreigen, of je voelt je zelf bedreigd, dus je wil je eigen veiligheid vergroten. Dan is het makkelijk om via de onlinewereld een vuurwapen te krijgen.

Hoe het komt dat jongeren ergens wapens vandaan halen is niet helemaal duidelijk. Zijn het de oudere broers, ander criminele familieleden of wordt het gekocht? Ik kan me niet voorstellen dat een 12-jarige een vuurwapen koopt.

Het gemak waarmee jongeren aan een wapen kunnen komen. Bij de politie zagen we heel veel verschillende wapens en toentertijd kwamen die uit oorlogsgebieden: de Balkan. We zitten nu in een tijd waarin Oekraïne in oorlog is, waar tientallen wapens naartoe gaan en ook weer op een niet officiële manier terugkomen deze kant op.

Heel veel vuurwapens komen terug uit Joegoslavië en over vijf jaar is het Oekraïne. Soms zijn ze ook omgebouwd, zodat ze volgens buitenlandse richtlijnen wel gehouden en gebruikt mogen worden. De grote vraag hierbij is, waar gebeurt dit en wie doet het? Het gebeurt in groten getale en de wapens worden via Telegram aangeboden. Dat gaat echt alsof je op de Dam staat. Misschien wel twintig wapens op een dag.

Het gaat best wel snel tegenwoordig, met dat er wapens in omloop zijn. En dan heb ik het niet zozeer over steekwapens, maar wel over vuurwapens of daarop lijkend in ieder geval.

Wapens zijn zo makkelijk verkrijgbaar en als je kijkt naar Telegramgroepen waar ik zelf ook nog weleens in zit, hele groepen zijn er om wapens te verkopen: vuurwapens, steekwapens, echt van alles. Je ziet zoveel voorbijkomen.

Ik weet dat bij die hubs van transportbedrijven, die logistieke bedrijven, daar wordt er echt niet op gecontroleerd, want dat kost hen tijd dus het vuurwerk komt heel makkelijk binnen in Nederland.

Je kan drie keer fouilleren, dan gaan ze vier keer naar de Blokker.

Ik denk sowieso dat jongeren heel makkelijk een wapen meenemen.

Ze hebben die wapens overal. Ze kunnen ze ook makkelijk pakken.

Jongeren leggen ook hun wapens in de bosjes neer, zodat als ze het terrein verlaten, in ieder geval altijd hun wapen bij zich hebben. En dat ging dan voornamelijk om een mes. En die werden dan ook in die bosjes overal gevonden.

In de school was het veilig, om het maar even zo te zeggen. Maar we wisten wel dat ze de wapens af en toe bij zich hadden en buiten dus ook achterlieten.

We pakken geen webshops aan die het mogelijk maken om met een machete over straat te gaan van 15 euro en dat gewoon thuis wordt geleverd door DHL.

Ik ben ook het gesprek echt wel aangegaan met ze [wapen-dragende jongeren] van 'ja, maar als jij een wapen bij je hebt, dan is het ook veel makkelijker deze weer te gebruiken.'

Jongeren kunnen wapens kopen. Dit kan ook gewoon legaal en die gebruiken ze bij incidenten.

Wapens zijn nu heel makkelijk verkrijgbaar.

Het beschikbaar hebben van wapens is geen probleem, maar het dragen ervan, zeker in risicolocaties waar veel jongeren bij elkaar komen, want de kans op escalatie is daar aanwezig.

Denk aan verleidingen. Als het in het schap ligt, dan is het heel makkelijk om het in je bezit te nemen.

De beschikbaarheid van deze attributen.

Je kan messen overal kopen. Via Telegram en Snapchat. Ook pistolen.

Hoe controleer je het doel om een cool keukenmes te kopen?

C. Hardnekkigheid van wapenproblematiek

Het kost gewoon heel veel tijd om dit probleem aan te pakken.

We zijn mede afhankelijk van de samenwerking die we hebben met de politie en met partijen die ons helpen signalen te delen. Naast onze inrichtingskeuzes proberen we op deze manier de risico's zo klein mogelijk te houden. Ze zijn helaas nooit nul.

Er zijn diepgewortelde systeemproblemen in het maatschappelijk domein die snelle verbeteringen bemoeilijken.

Ik denk dat iedereen een andere reden heeft voor degene die het doen, wapenbezit. Dat maakt dat het per casus afhankelijk is en je niet één strategie kan bedenken om dit tegen te gaan en ik denk dat het juist daarom het heel erg moeilijk is om hierop in te spelen met elkaar of als politie of als gemeente of noem het maar op.

De verharde kern, dat is heel lastig. Die hebben al te veel geld verdiend, zijn te ver erin gezogen. Die hebben al een alternatief zelf bedacht, daar krijgen we de wapens niet meer weg.

Op het moment dat het schoolniveau wat lager is, dan gaan de wapens echt mee de school in. De kluisjes in, de tassen in. Op het moment dat het niveau wat hoger is, dus als je het hebt over havo/vwo, dan zijn er ook wapens aanwezig, maar dan worden ze vaak buiten verstopt of iets dergelijks.

Dan word je gezien als een snitch.

C.1 Multidisciplinariteit

Het is zo'n multidisciplinair probleem.

Alle complexe problematieken leiden tot dat een jongere niet alleen een wapen bezit maar ook gebruikt.

Ik denk wel drie keer na voordat ik iemand neerprik, maar een gast van de straat, moeder heeft geen tering, hij is tien jaar lang slachtoffer geweest van een of andere affaire en hij ziet de hele dag niks anders dan geweld op zijn telefoontje en wordt onder druk gezet door zijn klasgenootjes. Ja, ik weet niet hoeveel een klein ventje dan kan hebben van een jaar of 15, 16, maar dit is heftig hoor wat er gebeurt.

Sportverenigingen worstelen er ook mee. Het gedrag dat daar getoond wordt is ook heel erg polariserend.

We hebben het veel over scholen, maar binnen andere plekken waar mensen samenkomen zullen soortgelijke problematieken heersen.

Op basis van het onderzoek wat jullie ook mede hebben geïnitieerd, zien we ook dat de problemen omtrent wapens en jongeren een veel integraler vraagstuk is.

Ik denk dat het een groter probleem is. En volgens mij is het een integraal probleem dat aangepakt moet worden.

Het is altijd een samenvatting van meerdere problemen, multiproblematiek.

C.2 Complexe oorzaken van het fenomeen

Ik zie veel jongeren met complexe problematiek.

Ik denk dat wapenbezit en -gebruik een vrij ongrijpbaar fenomeen is.

Het is per individu afhankelijk waarom iemand iets doet. Niet iedereen zal dezelfde reden hebben.

Soms ligt het niet zo eenvoudig dat een jongere wapens gebruikt.

De een voelt zich heel onveilig, de ander vindt het normaal, ik denk dat iedereen een andere reden heeft.

Het ligt vaak bij het individu die beslist om iets wel of niet te doen.

De oorzaken van de problematiek is een hele grote vraag. Het feit dat je een wapen gebruikt of bij je hebt, ja wat is daar nou de oorzaak van?

Ik denk dat het een behoorlijk complex probleem is. Dat het niet in een vakje te stoppen is.

Het criminele gedrag zit niet alleen in het snelle gewin.

Uit onderzoek blijkt dat bij de groep die wapens draagt, dat daar vaak al wat mee aan de hand is.

Er zijn heel veel verschillende niveaus van oorzaken.

Op hoofdlijnen zijn de beweegredenen voor wapenbezit van jongeren instrumenteel, status of zelfbescherming. Achterliggend spelen het welzijn, de thuissituatie of een onveiligheidsgevoel mee, soms zijn het ook LVB'ers of komt het door het ontbreken van perspectief.

Het wapen zelf verwondt geen mensen, dat doet de persoon daarachter. Dat jongeren met wapens rondlopen heeft niks meer met dat mes of de spanning te maken, dat is iets anders.

Dus ook als je kijkt op wapens en jongeren zien we niet een intensieve stijging van het probleem, maar wel een complexer vraagstuk wat erachter ligt.

C.3 Jonge leeftijd van daders en slachtoffers

Jongeren maken ook gebruik van jongeren van onder de 12 om de mazen van de wet te gebruiken, zodat ze helemaal niet in het strafkader komen te vallen. In die zin is het wel zorgelijk.

Door het inschakelen van jongeren die nog veel jonger zijn breiden de problemen zich uit naar de onderbouw van de middelbare scholen en de bovenbouw van de basisscholen.

Ik maak mij het meeste zorgen over de kinderen in het basis-onderwijs, in groepen 7 en groepen 8.

Het is de norm geworden om een mes te dragen onder kinderen en jongeren.

Het hele morele besef is er nog niet als je 13, 14 bent dat dat ook een heel heftig feit is wat je pleegt.

De verjonging baart ons grote zorgen.

D. De vicieuze cirkel van onveiligheidsgevoelens

Als je het [een wapen] niet bij je hebt, doe je gewoon niet mee, je bent een risico voor jezelf. Dan neem je het maar mee, zonder dat je de intentie hebt om het te gebruiken. Maar als je dan bedreigd wordt, dan is eigenlijk de neiging wel heel groot.

Een jongere denkt, ik neem een mes mee zodat ik voor mezelf op kan komen.

Belangrijke factor zijn de veiligheidsgevoelens van jongeren zelf.

Het is een vicieuze cirkel: als jij een wapen bij je gaat dragen omdat je je onveilig voelt, dan hebben jongeren nog vaker wapens bij zich en gaan jongeren die ook sneller gebruiken.

Internationale spanningen en geopolitieke conflicten dragen bij aan een gevoel van onveiligheid dat jongeren kan aanzetten tot wapenbezit.

Veelal is angst een reden om een wapen te dragen. Stel er gebeurt wat of stel het gaat rond dat jij mogelijk wordt aangevallen, dat je het dan meeneemt.

Een jongere denkt, ik draag 'm [wapen] bij me want ik voel me niet veilig of anders ben ik weer de pineut.

Het speelt breder dat jongeren zich onveilig voelen.

Jongeren voelen zich niet veilig in bepaalde wijken, dus gaan ze maar met een wapen lopen, want dan worden ze niet overvallen denken ze.

De gevaren van omgebouwde en zelfgebouwde wapens moet voor de drager bekend worden. Je hebt je eigen onveiligheidsgevoel misschien geborgd met het dragen van een wapen, maar weet je wel of die ook daadwerkelijk goed is en werkt?

Als jij geen wapen hebt en je buurjongen wel, dat wil je niet, ook voor je eigen veiligheidsgevoel, wat onzin is, maar ik snap het.

Ik zie in Amsterdam-Zuidoost ook wel jongeren die niet per se het slechte pad op gaan, maar uit veiligheidsoverweging een wapen op zak hebben. Ze willen eigenlijk niemand daarmee te lijf gaan, maar ze willen vooral zichzelf er mee verdedigen.

Vuurwapens hebben bij het alleen al tonen van het wapen impact.

Het is echt als je kijkt naar de dreiging in de samenleving, als je kijkt naar wat de impact is op het veiligheidsgevoel van mensen, op andere jeugd, het heeft opschalend effect.

Er zijn jongeren die in een criminele setting zitten en zich moeten bewapenen, omdat ze zich niet veilig weten. En er is nog een hele kleine groep, die zelf afgeperst worden, zich onveilig voelen en denken dat ze met een mes op zak veiliger zijn.

Jongeren die zich bewapenen door onveiligheidsgevoelens door bijvoorbeeld afpersing hebben een concrete dreiging, maar komen met een verkeerde oplossing.

Enkele jongeren die een wapen hebben gedragen doen het uit onveiligheidsgevoelens of dat ze het horen in de media dat Zuidoost gevaarlijk is en je elk moment neergestoken kan worden en het dus onveilig is en dus gaan ze het dragen.

Vanuit de angst doen ze vaak van alles, ook verbaal.

De gemiddelde prijs om een tasje met explosieven in iemands portiek te hangen ligt tussen de €300 en €500. Ja, ik kan me zo voorstellen dat als jij een tasje gaat hangen dat je jezelf bewapent voor het geval je iemand tegenkomt.

Jongeren hebben het idee dat ze vinden dat ze zich moeten verdedigen en dat zij zonder wapen eigenlijk meer gevaar lopen.

De jongeren die wij spreken geven vooral aan dat zij zich toch onveilig voelen.

Angst doet hele rare dingen met mensen.

Ik denk als je in bepaalde groepen zit en je moet echt jezelf overeind houden en als er tien wapens meenemen, dan neem jij hem ook mee, want anders ben je onveilig.

Hoe hoog je op de ladder komt, hoe kwetsbaarder je eigenlijk ook weer bent. Daar moet je jezelf voor beschermen.

Jongeren in Amsterdam-Zuidoost zien wapengeweld om zich heen. Ze zien jongeren of vrienden slachtoffer worden. Het is een stukje veiligheid willen en een manier om dit zelf in de hand te hebben.

Er lijkt - vanuit een steekwapenslachtoffer - enorm veel weerstand te zijn tegen ontslag uit het ziekenhuis. Als de medische interventie is geslaagd, lijkt het erop dat die jongeren doodsbang zijn om terug te gaan naar de buitenwereld. De kans dat je de dader tegenkomt, of de groep waar de dader toe behoort, of de groep waar jij toe behoort waar je nu als mietje in bekend staat lijkt angst op te roepen. Ik heb het gevoel dat ze tussen wal en schip vallen.

Onveiligheid binnen een gezin zorgt vaak voor die onveiligheid naar buiten toe.

Er is een grote groep jongeren die vindt dat zij zichzelf moeten beschermen en bewapenen vanuit angst, dit doen met een wapen is de enige manier in hun ogen.

Je ziet dat zij dat [wapens] voor hun veiligheid gaan dragen. Dat heeft alleen maar een escalerende werking.

Ik kan mij voorstellen dat mensen messen dragen om zich te beschermen. Ik heb 's nachts een telefoon in de hand om te doen alsof ik aan het bellen ben.

Jongeren die in groepjes 's avonds laat rondzwerven doen niemand kwaad, maar het geeft geen veilig gevoel.

In dancing X is kortgeleden een steekpartij geweest. Daar ga ik niet meer heen. Heeft invloed op keuze waar je uitgaat.

Onnodig, willen zich misschien zelf beschermen.

Als je bepaalde wijken en plekken komt, dan heb ik in ieder geval soms wel dat je een vermoeden hebt dat het niet helemaal snor zit om het zo te zeggen. Dan loop ik even een blokje om.

In Amerika kopen ze gewoon een geweer omdat ze de angst hebben dat anderen ook een geweer kunnen hebben.

Soms voor bescherming [wapens dragen door jongeren]. Dat is een illusie.

Vaak dragen jongeren wapens voor angst voor anderen.

's Avonds laat met de tram zie ik soms types waarbij ik echt niet in de buurt wil komen. Ik pak dan liever een trein later. Vervelend dat sommige jongere, die er onverzorgd uitzien je aanspreken op het station of ik een vuurtje heb. Ik kan mij wel voorstellen dat zulke jongens wapens dragen.

Het is een soort levensverzekering, denk ik. Als je geen wapen bij je hebt dan ben je eigenlijk de sjaak.

E. Kwetsbaarheid en onvoldoende weerbaarheid

Men is kwetsbaar en niet weerbaar genoeg tegen wat men nu zegt, wat voorkomt in hun wereld. En dat is de wereld van zowel de straat als de digitale snelweg.

Jongeren met psychische problemen zijn mogelijk vatbaarder voor de verlokkingen van wapengebruik, vooral als ze geen goede begeleiding krijgen.

LVB-jongeren die er heel graag bij willen horen zijn kwetsbaar.

Als je als jongere niet het idee hebt ergens bij te horen, ga je daar heel hard naar op zoek. Dan beland je ook bij dit soort criminele groepen. Het biedt toekomstperspectief. Het zijn dus wel echt kwetsbare jongeren die die kant op glijden en de criminaliteit ingaan.

Psychische of mentale problematiek is niet zo zeer de onderliggende reden dat jongeren met een wapen rondlopen, maar wel de reden voor het gebruik ervan.

De LVB-doelgroep is makkelijk te beïnvloeden.

Zowel interne als externe factoren maken dat jongeren bepaalde perioden kwetsbaarder zijn. De kwetsbaarheid wakkert het onveiligheidsgevoel aan en dan draag je als jongere een wapen.

Die criminele structuren, die zwaar georganiseerde criminaliteit, maakt natuurlijk dankbaar gebruik van de kwetsbaarheid die aan de andere kant is toegenomen. Dat versterkt elkaar denk ik.

In onze eenheid Rotterdam, waar we veel georganiseerde criminaliteit hebben en tegelijkertijd veel kwetsbare kinderen/jeugdigen die daar opgroeien, ja die combinatie is een gevaarlijke mix.

Is er sprake van LVB, of andere problematiek, dan moeten daar acties op worden ingezet zodat je de kwetsbaarheid weg haalt en het ook niet meer nodig is dat ze dat wapen dragen.

Wat ik merk aan de slachtoffers in het ziekenhuis: de slachtoffers zijn vaak niet heel mondig in de zin van dat ze uitspraken doen die houtsnijden. Ik wil geen uitspraak doen over intelligentie, maar ze maken vaak een beperkte indruk. Weet niet of het ligt aan dat ze zich niet kunnen uitdrukken of dat ze heel sterk de slachtofferrol aannemen. Op communicatievlak merk je dat er iets niet helemaal in de haak is. Dat is mijn gevoel hoor, dat wil ik graag even vaststellen. Ik kan dat niet wetenschappelijk onderbouwen.

Het overvraagd worden van LVB-jongeren, en het meegaan in grote groepen. Geen idee hebben. Dat is problematisch.

Bij de LVB-groep: het gevoel van onveiligheid, het niet kunnen overzien, het beïnvloed worden, aangesloten zijn bij een groep: dan doe jij het ook want het hoort er een soort van bij.

Het zou mij niet verbazen als de LVB-problematiek hier fors mee te maken heeft.

Het woord kwetsbare jongeren wordt gerelateerd aan achterstandswijken wat absoluut niet altijd zo is. Wij hebben diverse jongeren ook uit een heel ander milieu, er ontbreekt hen niks aan luxe, maar het ontbreekt hen wel compleet aan vertrouwen en zelfvertrouwen. Waardoor zij op een of andere manier toch het ergens bij willen horen, je veilig voelen of noem alle zaken maar op die we allemaal kennen.

De oorzaken liggen bij gebrek aan vertrouwen, zelfvertrouwen, maar ook de weerbaarheid om weerstand te bieden tegen de verleidingen die om hen heen zitten, is bij zowel ouders als de kinderen daarvan niet altijd aanwezig.

Ja, wat wij merken uit onze eigen ervaringen en de trainingen die we aan jeugdigen en soms in combinatie met ouders doen, dat het heel vaak een gebrek aan vertrouwen of zelfvertrouwen is.

Als je kijkt naar hun achtergrond, dat is niet allemaal uit achterstandswijken. Dat is heel divers, maar ze hebben een gemeenschappelijke deler, daar zit meteen de kracht. Ze worstelen met hetzelfde probleem, ongeacht achtergrond, geloof, of wat dan ook. Ze zijn onvoldoende weerbaar.

E.1 Gebrek aan oorzaak-gevolg inzicht

Wij zijn in staat om de zaken te relativiseren en om daar een bepaalde consequentie op vast te hangen maar deze gasten niet.

Bij alle jongeren zien we dat inderdaad dat door de ontwikkeling die ze doormaken, zij de gevolgen moeilijk kunnen overzien en zelfs langetermijncontracten krijgen waar ze instappen en de langetermijngevolgen hiervan niet overzien.

Het zien van een vuurwapen heeft impact, of die nou echt of nep is. Dat is tegelijkertijd ook het gevaar dat de jongeren zelf niet beseffen. Op het moment dat jij dat wapen hebt en de politie ziet het, schieten ze. De politie gaat niet het risico lopen.

De jongeren zelf die hebben niet altijd het beeld dat zij een VOG nodig hebben voor een opleiding en stage.

Er zijn jongens die willen een opleiding gaan volgen om met jongeren te kunnen werken en die worden niet tot die opleiding aangenomen, want ze krijgen geen VOG en dus kunnen ze geen stage uren maken.

Vroeger kon ik in ieder geval beïnvloeden. Die beïnvloeding, die is eruit. Ik denk dat daardoor een hoop jongens een keuze maken waarvan ze de consequenties niet overzien.

Aan de gevolgen dacht je niet. Degenen waarmee ik omging hadden allemaal een wapen, dus ik dacht er totaal niet aan.

E.2 Gebrek aan dagbesteding

Het zijn ook de jongeren die gerekruteerd worden, die voortdurend beschikbaar zijn. Het zijn niet de jongens die dagbesteding hebben en netjes in de klas zitten. Het zijn echt de jongens die uitvallen en verzuimen om een reden.

Omdat het hele perspectief onduidelijk is en er dus geen dagbesteding is. En omdat ze dus eigenlijk in uitzichtloze situaties zitten, dan weer in groepen terechtkomen, waardoor ze zich weer onveilig voelen. Nou, en dan gaat zo die hele keten lopen.

Knelpunten als schooluitval, schoolverzuim. Het zijn de jongeren die continu beschikbaar zijn die interessant zijn voor de criminele laag die erboven staat.

Een gebrek aan een alternatief. Ze kunnen zich niet onttrekken van de werkelijkheid waar ze in zitten, dus ze moeten er op een of andere manier mee dealen.

Als je jong bent is het lastig om te werken. Als jongeren niet kunnen werken, gaan ze op straat hangen. Deze jongeren gaan zich vervelen. Ze hebben zoiets van, ik ga niet voor een hongerloontje werken. Als je jong bent zoals ik kan je bij de Albert Heijn werken. Maar dat is niet echt populair. Er moet gewoon wat gebeuren voor die jongeren, zodat ze ook niet op straat gaan hangen.

Jongeren die de opleiding niet afronden of spijbelen zoeken elkaar buiten op en gaan zich vervelen en rottiheid uithalen.

Het gaat vaak om hangjongeren die van armere gezinnen komen, meestal die op straat niks te doen hebben en dan meestal een beetje op het verkeerde pad gaan.

Maar overdag ook. Dat ze [jongeren] naar buiten gestuurd worden. En het dan maar een beetje uit moeten zoeken en dan gaat het fout.

E.3 Gebrek aan perspectief

Op het moment dat wij die gasten niet in huis [bedrijf] hebben, en ze zitten op een punt van zwakheid, dan kunnen we hen niet ondersteunen. Dan gaan die koppies zelf een conclusie trekken. Daar ontbreekt het aan.

Deze jongeren hebben geen geld voor alle dingen die ze willen kopen en doen. Waarom? Omdat niemand hem die kans biedt om het geld op een andere manier te verdienen.

School is vaak een probleem voor deze jongeren. Ze hebben veel scholen gehad. Daar zijn ze weggestuurd, veel afgewezen. Wij proberen hier in de instelling weer een perspectief met ze te maken en daarheen te werken.

Wat ik wel merk is dat ook een heleboel jongeren, die in een gesloten setting geplaatst worden, over het algemeen best wel perspectiefloos zijn.

Als dat perspectief wegvalt, dan weet je eigenlijk bij voorbaat dat ze sowieso gaan afglijden.

Stel dat je die jongere wel enigszins richting het goede pad ziet te krijgen, dan komt de volgende teleurstelling op het moment dat ze bij ons een Mbo-opleiding zouden willen doen en stage willen lopen, onder meer doordat ze geen VOG kunnen krijgen.

Je merkt wel dat het best wel lastig is om weer perspectief te maken, waardoor ze op een gegeven moment in een modus komen waarbij ze niets anders kunnen doen dan toch weer de straat op te gaan.

Als jij oorzaak gevolg ook nog eens niet goed kan zien, je zit al in een uitzichtloze situatie, je hebt weinig perspectief en er wordt wel eventjes voor jou €2.000 of €3.000 neergelegd, omdat jij een klus kan klaren, waar vaak een wapen bij is, dan ga je dat maar doen. Daar zit ook een stuk verharding.

Die gastjes die snappen wat de jongens op straat doormaken. Ze worden dan twee keer tegengewerkt. Ja, ze willen veranderen en nee, ze kunnen die opleiding niet doen want ze krijgen geen VOG dus kunnen er niets mee.

Onze jongeren voelen heel vaak dat ze eigenlijk geen kansen en perspectieven meer hebben, dat ze al door iedereen in de steek zijn gelaten en dat wij dat ook wel weer zullen gaan doen.

We kunnen zeggen, 'ja, maar iedereen in Nederland heeft gelijke kansen'. De kansen zijn misschien gelijk, alleen de startpunten zijn anders. En dat impliceert dat op het moment dat je achterloopt in dat startpunt, dat je de finish gewoon ook wat moeilijker haalt.

Tegelijkertijd is de vatbaarheid voor deze jeugdigen ook groter omdat er geen alternatieven zijn, geen corrigerende mechanismen en ook de sociale-economische omstandigheden waarin ze opgroeien ook extra reden zijn om vatbaar te zijn om bijvoorbeeld geworven te worden om uit te halen, of het plaatsen van een bom.

Tegelijkertijd, de afstand en de omstandigheden waarin men leeft zijn zo belabberd dat de aantrekkingskracht denk ik groot is.

We praten over de kans gelijkheid, iedereen heeft dezelfde kansen, dat geloof ik, maar de weg daar naartoe is niet hetzelfde voor iedereen.

Wil je wat aan de problematiek doen, zal je iets aan de andere kant moeten gaan neerzetten. En dat ontbreekt, het ontbreekt aan perspectief voor deze jongens. Het ontbreekt aan inventiviteit en creativiteit.

Lager opgeleiden [als doelgroep van wapenbezitters en gebruikers]. Die hebben voor hun gevoel ook gewoon weinig te verliezen.

Het zijn niet de meest welvarende mensen in Nederland [de doelgroep die wapens bezitten en gebruiken].

F. (Invloed van) de fysieke en sociale omgeving

Weinig zinvolle dagbesteding, veel op straat hangen. Dat scheelt gewoon in welke wijk je dan op straat hangt.

Veelal komen deze jongeren uit een omgeving van sociale deprivatie.

Het missen van liefde en overall afgewezen worden heeft een groot aandeel.

Aan de hand van de postcodes kunnen we al vaak zien dat het een risicogezin is waar waarschijnlijk sprake is van armoedeproblematiek.

Het verschil is zo groot geworden, wat andere dan wel hebben of kansen die andere wel krijgen of spullen die andere wel dragen. Alleen als materiële zaken, spullen, kleding, telefoons. Het verschil is dat iemand in een outfit komt van €50, €100 of eentje van €2.000. Die verschillen zijn zo groot, als daar thuis niet over wordt gesproken of je ziet alleen maar armoede om je heen, dan is dat een motivatie om daarvoor te gaan op die manier.

Het is ook een beetje de gemeenschap en de wijk waarin je opgroeit. De veiligheid die het biedt of de onveiligheid die daaruit voortkomt.

De kansen worden veel minder, de splijting is veel groter. Het stukje tussen arm en rijk wordt groter.

Sociale omgeving en geronsel in achterstandswijken spelen een cruciale rol bij het faciliteren van wapenbezit.

De jongeren komen uit veel één ouder gezinnen uit achterstandswijken. We zitten voornamelijk op Zuid omdat wij daar de grootste achterstandswijken hebben, dus daar zien we ook de meeste groepsvormingen.

Uitzichtloze situaties thuis lijken meer te zijn, en meer te worden, armoede.

Het hangt er heel erg vanaf waar je wieg heeft gestaan. Milieu heeft heel veel invloed op je gedrag.

Niet de sociaaleconomische staat in huis maakt dat jongeren een wapen dragen. Het heeft meer te maken met de wijk waar je in opgroeit. Het bestempelen van de wijk als sociaaleconomisch zwak - wat bepaalde problematiek met zich meebrengt - zorgt ervoor dat je als jongere een wapen draagt.

Het fenomeen van het promoten van je postcode. Het daarmee verheerlijken van de sociaaleconomische status van je wijk.

De incidenten die wij in de justitiële jeugdinrichtingen hebben betreft over het algemeen geen wapenbezit en -geweld. Dus het speelt zich voornamelijk buiten de inrichtingen af.

Ik denk dat wapens op school op zich wel meevalt, maar het probleem zich vooral buiten afspeelt.

Heel veel kinderen in onze eenheid Rotterdam, de grootste delijke problematiek van de stad Rotterdam, maar evenzeer in de gemeente daaromheen, groeien op in een onveilige, weinig stabiele omgeving.

Er zijn heel veel rivaliserende jeugdgroepen.

Jongeren en kinderen worden uit huis geplaatst en vervolgens weer terug in de oude omgeving.

Wij doen ook kluiscontroles op scholen. En dan zou je kunnen zeggen, dan liggen de wapens inderdaad in de wijk in de struiken. Maar daar hebben wij geen zicht op.

Zwaardere doelgroepen in een instelling versterken elkaars gedrag. Er moet een spreidingsbeleid komen voor dit type jongeren.

Het gebeurt met name bij de scholen inderdaad waar men elkaar elke dag ziet en kan confronteren met het een en ander.

Je let natuurlijk wel op wat voor types er rondlopen, maar het is niet meteen dat ik denk, die kan een wapen hebben. Ik let wel meer op in Den Haag, dan wanneer ik bij mijn ouders ben in Brabant.

F.1 Rol van de opvoeders

Afwezige of negatieve vader of broer(s) zijn een probleem.

Gebrek aan thuiscontrole leidt tot moeilijkheden.

Als we de ouders niet meer meekrijgen, dan worden wij als gemeente ook in verlegenheid gesteld.

De ontvankelijkheid voor een actieve rol wisselt bij ouders. De meesten hebben hier de juiste intenties, maar dat betekent nog niet dat de normen en waarden die wij met zijn allen beogen, dat dat ook past bij wat zij voor zich zien.

Ik denk dat veel ouders niet doorhebben dat hun kinderen wapens bezitten, die denken 'nee, die van mij doet dat niet'.

Ouderbetrokkenheid ten aanzien van wapenbezit heeft te maken met normen van de ouders.

Vraag is of ouders hun kinderen zouden aangeven bij wapenbezit, aan de ene kant wil je veiligheid, maar je wilt ook niet je kind in het systeem van de politie.

In kwetsbare gezinnen vindt er vaak geen gesprek tussen ouders en kind plaats.

Misschien is de problematiek ook juist onder jongeren met hoogopgeleide ouders, dat zij druk zijn met werk en daardoor minder zicht hebben op de kinderen.

20 jaar terug waren bijvoorbeeld de meeste meldingen [omtrent wapens bij jongeren] bij Bloemendaal waar veel hoogopgeleide ouders wonen, maar misschien zijn die juist ook veel afwezig.

De betrokkenheid bij ouders mist. Veel ouders werken, kinderen zijn vaak alleen en hebben veel vrijheid.

Ouders zijn niet op de hoogte van wat de kinderen doen. Kinderen kunnen daardoor makkelijker hun eigen gang gaan.

Onze reclamecampagne gaat daar ook voor een deel over, time spent, maar gaat ook over toezicht en met wie je kind contact heeft [online]. Dat kan je ook gradueel afschalen als het kind ouder wordt.

Als je kind gaat buitenspelen, vraag je toch ook wel even waar die heen gaat? Of dat je vraagt dat de ouders van het vriendje even een appje sturen? Online toezicht is daarom ook belangrijk.

Het is niet dat ouders het gedrag accepteren, maar ze weten het gewoon niet dat hun kind met onveiligheidsgevoelens loopt.

Sociaaleconomische omstandigheden als armoede spelen niet zo zeer een rol, eerder het perspectief en het gebrek aan aandacht en betrokkenheid van de ouder.

Bij het vraagstuk van wapens en jongeren, criminaliteit, gaat het voor een belangrijk deel over opvoedingsvraagstukken en de context waarin onze jeugd opgroeit.

Ouderbetrokkenheid ten aanzien van wapenbezit heeft een vrijwillig karakter.

Die gasten komen op straat omdat ze thuis iets missen, en dat gebeurt in elke laag hoor.

Veel van de kinderen die uiteindelijk op ons netvlies komen hebben te maken met gebroken gezinnen. In deze gezinnen, waar het opvoeden er formeel wel is, maar het materieel veelal ontbreekt, is er ook geen stabiele basis om in op te groeien, te leren en te ontwikkelen. Daarmee is de kwetsbaarheid van deze kinderen extra groot en zijn ze extra vatbaar, ook voor criminele activiteiten.

Ouders die niet weten hoe de juiste pedagogische begeleiding en ondersteuning aan de kinderen te geven zijn een probleem.

Ik vind dat kinderen gebaat zijn bij structuur en duidelijkheid, dat mis je ook heel vaak. Tegenwoordig willen we alleen maar vriendjes zijn. Nee, je moet duidelijk zijn naar dat kind, van dit kan wel en dit kan niet. Dit zijn de regels en hier moet je je aan houden.

Als kinderen in een speeltuin spelen, is die speeltuin van de gemeente en moet de gemeente ook de speeltuin veilig houden. Maar het is niet zo dat je daar als ouderen nooit meer hoeft te verschijnen, omdat het een speeltuin van de gemeente is, zo is het ook online.

Ouders die niet op de hoogte zijn, weinig toezicht, problematische thuissituatie.

Bij jongeren zie je veel de houding van 'ieder voor zich', ouders spelen daarin ook een rol, want dat is hun voorbeeld. Wat verwachten we dan van die kinderen hoe ze zich gedragen naar autoriteiten als school en de politie als ze geen goed voorbeeld hebben.

Ik denk dat je toch vooral thuis moet zijn, de thuissituatie. Inderdaad familie, broers, ouders, zussen. Wat wordt normaal gevonden, wat wordt niet normaal gevonden. Maar ook de mogelijkheden, kansen, wie zijn je vrienden, wat word je geboden. Als je verder geen uitweg ziet, of je denkt maar dit is hoe het werkt, zo kan ik geld verdienen...

Criminele gezinnen maken we ook veel mee.

Bij ons is het wel vooral uit sociaal zwakkere families, voorbeelden van broertjes die al criminele activiteiten doen en dat ze meegaan.

Ik merk ook dat het vaak ook gaat om jongeren die weinig regels krijgen en weinig toezicht krijgen.

We zien nu ook veel bij jongeren die geconfronteerd worden met gescheiden ouders waarbij het ouderlijk toezicht en het moeten verkeren tussen twee milieus en soms perioden hebben van geen beschikbare ouder wel een rol speelt.

Bij problematische jongeren is de thuissituatie vaak zorgwekkend. En dan zijn er nog broertjes en zusjes bij en die kijken naar hun broer of zus die hen verzorgen en de broertjes en zusjes gaan daarin mee. De volgende dient zich dan alweer aan.

In klassen zie ik ook dat de leraren gemogen willen worden, ze moeten juist grenzen stellen en duidelijk zijn.

Er zijn ook ouders die hun kinderen zeg maar aanraden om wapens te dragen. Het ligt ook aan de opvoeding. Er zijn ouders die helemaal niets om hun kinderen geven.

Misschien zijn ouders soms ook de oorzaak van het probleem, maar die komen vast niet op een voorlichtingsavond.

Als ouders het moeilijk vinden heb je liever een groot conflict tussen ouder en kind, in plaats van een dood kind of een kind in de gevangenis.

F.2 Groepsdruk en beïnvloeding

De jongeren zelf zetten andere jongeren in om drugs of wapens te vervoeren.

Het valt mij vooral op dat die jongeren die niet vanwege wapens of steekwapens geplaatst zijn in zorginstellingen, nieuwsgierig worden en zo beïnvloeden die jongeren elkaar onwijs.

Het beïnvloeden en aansteken van elkaar door verhalen gebeurt ook in de wijk, de buurt waar je in opgroeit en in zorginstellingen.

Ook speelt groepsdruk.

Veel jongeren hebben een onrealistisch beeld van wapenbezit van andere jongeren.

Soms zijn het echt nog gewoon kinderen, maar wanneer ze met andere jongeren in contact komen en elkaar gaan overtroeven verdwijnt dat.

Bij ons is oorzaak van het probleem ook heel vaak kopieergedrag. Dat zie je met vuurwerkacties, maar ook Europees [voetbal gerelateerd] gezien.

Daarnaast denk ik dat het zo ligt, als je het grote probleem aanpakt, dan ligt het bij jeugdgroepen, groepsgedrag en problematieken die we al jaar en dag kennen.

F.3 Behoefte aan status en erkenning

Ook alles met het online gebeuren. Het is geen goede reclame, want iedereen heeft het over status.

Als je kijkt naar het huidige tijdsbeeld, dan denk je er wordt een ongelooflijke druk op deze gastjes gezet, of je presteert of je hoort er niet bij.

Eén van de redenen is ook die hele status én de gevoeligheid van de tienerbreinen als het gaat om erkenning rond leeftijdsgenoten.

Jongeren dragen wapens om stoer te doen.

Het wantrouwen tussen de burger en overheid, onder andere door armoede en gebrek aan perspectief, leidt ertoe dat jongeren in hun omgeving naar respect gaan zoeken.

Jongeren willen stoer doen.

Jongeren ontlenen hun status aan het dragen van een vuurwapen.

Het dragen van een wapen geeft een stukje aanzien dat ze nergens anders ervaren, ook van hun ouders niet.

Het bezitten en tonen van een vuurwapen werkt statusverhogend. Dit geldt ook voor het online tonen.

Er is een groep jongeren die wapens draagt omdat het 'sexy' is, net als dat je een hoodie draagt en een bepaalde soort schoenen aantrekt.

Er zit een rand jongeren om heen die niet per se wordt bedreigd, maar het cool vinden om een mes te dragen.

Die status zit 'm inderdaad in het totaalpakket.

Ik heb ook het idee dat het hele stukje status is. Ik bedoel, je kan voor 1.000 euro klusjes doen. Je gaat dan met je status omhoog op de ladder.

Ik denk ook dat het stukje status een punt is, maar ook de uitbuiting.

Ook diegenen in de middenlaag laten zich verleiden, want je moet ook status vergaren.

Als je ziet wat voor auto's ze rijden en wat voor status dat oplevert, dan is die wereld daardoor ook nog aantrekkelijk. Dat gaat veel verder dan alleen de criminele activiteiten an sich, maar ook het perspectief van de kinderen en jeugdigen uit het gebied. Dan wil je allemaal wel een BMW of een Mercedes onder je kont en dat gebeurt ook in die wijken en dat is ook allemaal zichtbaar dat dat gebeurt.

Er spelen ook andere motieven bij jongeren uit rijkere gezinnen een rol, niet alleen vanwege het geld, maar ook dat status op een andere manier afgemeten wordt misschien. Dat corrigerende mechanismes misschien sterker aanwezig zijn.

Met een wapen hoor je er ook een beetje bij.

Het hebben van een wapen geeft een bepaalde status.

Speelt ook wel een beetje van waarom doen deze jongeren dat allemaal? Dat is voor een deel ook wel een beetje indruk maken, deels ook pure dommigheid in mijn beleving.

Het is gewoon stoerdoenerij.

Jongeren dragen volgens mij wapens voor status.

Op de middelbare school kende ik iemand die een uitschuif mes mee had. Om stoer te doen. Die persoon had minder aansluiting met de groep.

F.4 Uitbuiting

Kijkende naar dat jongeren steeds meer in opdracht werken, dat stukje rond uitbuiting, wordt steeds meer inzichtelijk dat en wanneer sprake is van dwang bij jonge ouders.

Een jongen van 12 heeft weer een aantal gasten boven zich die hem aansturen.

Het zijn vooral jonge jongens die worden gerekruteerd.

Je hebt schulden. Je hebt gedacht dat je wel die drugs of die sigaretten massaal aan kon pakken, totdat je iets terug moest doen. Daarvoor word je weer onder druk gezet.

Noem het de uitbuiting van vooral de jongere gastjes in het criminele circuit. Ik bedoel, kijk naar de uithalers.

Het gaat om jonge aanwas. Het zijn basisschool-leerlingen, groep 7/8, en er is denk ik ook een verschuiving van de criminelen die daar misbruik van maken.

Ronselen moet gewoon mensenhandel genoemd worden. Niets meer niets minder. We moeten dingen gaan benoemen. We laten dingen veel te lang op een beloop.

F.5 Straatcultuur

Culturele achtergrond, maar ook de cultuur binnen de eigen groep binnen hun eigen omgeving.

Het is een optelsom van. Peergroup, een bepaalde vriendengroep, je wordt beïnvloed, weinig perspectief met school, leer- en arbeidsmarkt, een bepaald straatgedrag.

Messen worden gebruikt om onderlinge boetes, voor bijvoorbeeld iets te lang of te kort kijken, af te dwingen.

In de criminele wereld is een wapen een instrument waarmee je iets kunt bereiken.

Bij jongeren die uit dit soort gezinnen komen, zien we vaak dat er hechtingsproblematiek of -stoornissen zijn ontstaan. De verbinding met thuis is weggevaagd, dus ze gaan op straat die contacten aan. De straatgroep wordt hun tweede familie.

Kijk die cultuur in het algemeen is gewoon te scherp. En sociale media gooien daar een schepje bovenop.

In sommige wijken zitten groeperingen waar je als jongerenwerker toch wel twee keer nadenkt of je gevoelige informatie deelt of niet, en daar moeten we ook begrip voor hebben. De context is ook van belang.

In het westen van Den Haag speelt de problematiek van wapens ook veel.

Er zit nog een ander element in, wat wij ook merken en wat het Openbaar Ministerie en Politie ook merken, is dat het voor jongeren aantrekkelijk lijkt, maar op het moment dat de eerste stap op het criminele pad is gezet, is het heel lastig om nog terug te gaan. Dus daarmee is het criminele pad opgaan niet altijd meer een hele bewuste positieve keuze, maar je bent ook gevangen in het systeem en je bent ook onderdeel van het systeem. Wat ook heel bedreigend kan zijn. Bedreigend om eruit te stappen.

Een behandeling of begeleiding via het strafrecht kan soms niet worden uitgevoerd in de praktijk omdat jongeren niet in bepaalde delen van een stad kunnen of 'mogen' komen.

Op het moment dat dit gedrag geaccepteerd gaat worden, van 'ja we kunnen er niets aan doen', dan wint de straat.

In bepaalde culturen is het, tenminste dat denk ik, normaler om een wapen te dragen. Om een beetje machogedrag te tonen. Meer dan wij gewend zijn.

Het zijn jongeren die denken de noodzaak te zien om wapens te dragen. Om te overleven. Dat is gewoon de kring, cultuurtje waarin zij zitten. En dan die drillrap.

Als je echt in een kring zit waar messen worden gedragen dan ga je ook niet zeggen, jongens zullen we de messen wegdoen.

Jongeren zullen niet zomaar stoppen met messen bij zich dragen. Ze moeten wel. Je kan moeilijk een stap terug doen in een omgeving waar messen worden gedragen.

Gaat vaak om rivaliteit tussen groepen en met wapens zijn ze beter voorbereid misschien.

F.6 De aan- en afwezigheid van negatieve en positieve rolmodellen

Jongeren missen vaak een rolmodel.

Slechte rolmodellen zijn echt een probleem, soms zie je echt jonge kinderen al met een (nep)wapen, het is echt het stoer willen doen, erbij willen horen.

Ze hebben geen rolmodel.

De rolmodellen van jongeren zijn tegenwoordig niet inspirerend genoeg; ze verheerlijken geweld en negatieve invloeden.

Het gebrek aan goede rolmodellen en de verheerlijking van geweld in de muziek dragen bij aan het normaliseren van wapengebruik.

Ze hebben geen rolmodellen, dus die gasten leren van elkaar.

G. Het bereiken van de doelgroep en aansluiten op de leefwereld lukt onvoldoende

Iets voor elkaar krijgen bij jongeren in deze doelgroep is erg moeilijk.

Het is moeilijker om degenen die jongeren bewapenen vanuit de georganiseerde criminaliteit te bereiken, maar hier liggen belangrijke kansen voor preventie en strafrechtelijke interventies.

Soms sla je de plank wel eens mis door de verkeerde mensen te gebruiken om op de leefwereld aan te sluiten.

Ik zie heel veel dingen gebeuren met mensen die totaal geen raakvlakken hebben met de straat waarin ze zich bewegen en die totaal geen binding hebben met de wijkcoach.

Het is allemaal leuk dat we praten over de doelgroep, maar we praten er niet echt mee.

We slingeren allerlei aannames en theorieën de wereld in waar deze gastjes totaal geen boodschap aan hebben.

De overheid haalt het jongerenwerk van de straat af, ze sluiten buurthuizen, allemaal van dat populistische geneuzel van 'ja, ja, maar dat worden broeinesten'. Bullshit.

Ik heb gemerkt dat je heel dicht op de verbinding tussen jongeren onderling en jongeren en professionals moet interveniëren. Doordat deze verbindingen vermoeilijkt zijn en nog steeds vermoeilijken, is dat wel een knelpunt, risicofactor, in de aanpak daarvan.

Wij als jeugdboa's proberen zo min mogelijk repressief op te treden. Dus als we acties doen voor wapens, dan gaan wij als boa's niet mee, omdat we juist die link willen hebben met die groep. Dus als wij alleen maar repressief gaan optreden, ja dan raken wij ons ook hun lijntje kwijt.

Het bereiken van de doelgroep is een knelpunt, de doelgroep zelf is best wel een blinde vlek.

We zijn onvoldoende in contact met de doelgroep waardoor we geen goede hulp kunnen bieden, dat moet namelijk preventiever.

We hebben nul zicht op hoeveel jongens die zich in totaal bezighouden met drugscriminaliteit, en of ze in lichtere of zwaardere delicten zitten.

We kunnen jongens helpen, maar in hoeverre zitten zij er al in, zijn ze al een keer veroordeeld of staan ze op het randje?

Ik zie dat we als beroepsgroep niet in staat zijn om ons te kunnen inleven in de doelgroepen.

Je krijg een grote discussie als je het alleen doet bij slechtere wijken.

H. De mogelijkheid tot (snel) geld verdienen

In de Regio Rotterdam zien wij de relatie tussen wapenbezit en -gebruik en het financiële gewin van kinderen. In de leeftijd van 11, 12 jaar worden jongere kinderen bedreigd en met behulp van QR-codes worden financiële transacties gedaan.

Er is een duidelijke link tussen er financieel beter van worden en het gebruiken of dragen van wapen hiervoor.

Ouders die leven in armoede zijn vaak niet in staat om effectief op te voeden vanwege overlevingsstress, wat kan leiden tot een stap naar criminaliteit. Jongeren zien hierin perspectief en ook geld om hun ouders mee te helpen.

Geld kunnen verdienen met wapengebruik in plaats van dat een jongere dus een paar uur per dag bij de Jumbo kan werken voor een paar euro per uur.

Jongere zeggen letterlijk ook soms tegen politie 'ik verdien meer dan jij'. Ze kunnen echt in korte tijd een paar honderd euro verdienen en soms wel meer. Dat maakt dat andere baantjes niet meer aantrekkelijk zijn.

Financieel gezien, het financiële aspect eraan is aantrekkelijk. De kans die ze geboden krijgen.

Er zijn bedragen die zeker worden uitgekeerd, dan zijn er ook jongens die terugkomen. Dat is succeservaring.

Er wordt €500 beloofd of €1.000 en op het moment dat de betaling gedaan moet worden dan zeggen ze 'oké je hebt nu stap 1, op het moment dat je stap 3 doet, dan krijg je €3.000'. Als je dat dan doet, dan merken ze dat jij echt een grote stoere jongen bent. Op het moment dat je dat geld bij mij komt halen dan ga je het op een gegeven moment wel krijgen. Schrik je daarvan af, ja dan is het makkelijk en sta je met lege handen.

Arm en rijk is ontzettend ver uit elkaar gegaan. Wij komen in woningen waar geeneens een vloer ligt, waar geen gordijnen zijn, waar geen eten is. Dan is geld thuisbrengen gewoon handig, dat vinden ouders verder ook prima, die vragen er niet naar [waar het geld vandaan komt].

Uit de achtergrond komt vaker terug dat de financiële situatie niet goed is en de kinderen ouders niet willen belasten met extra geldzorgen.

Jongeren zijn onder andere door lage begaafdheid of niet volgroeide hersenen, sneller geneigd naar geld. Andere jongeren zijn juist goed in het ronselen daarvan.

Als je kijkt naar wat voor bedragen daarin omgaan als het gaat om het uithalen of om het plaatsen van een bom dat is excessief en dat verdien je nooit terug met een bijbaantje bij de Albert Heijn. Daar moet je jaren voor werken.

De gewilde merkkleding dat haal je allemaal niet met een Albert Heijn loontje en waarschijnlijk kunnen mensen uit rijkere gezinnen dat wel betalen en die uit de achterstandswijken niet. Dus die komen dan op een andere manier aan geld, maar dat weet ik niet hoor, dat is mijn visie.

Op Telegram bieden ze gewoon klussen aan. Je kan voor €2.000 iemand neersteken of bedreigen of weet ik het wat je allemaal kan doen. Je hebt geld.

Volgens mij, los van de sociale omgeving, is het snelle geld ook, tenminste wat ik hoor, wat aantrekkelijk is.

En misschien ook geld verdienen, een klein klusje doen.

“ Wij herkennen het signaal en de behoefte van jongeren om makkelijk geld te willen verdienen; de telefoons die gekocht moeten worden en alle dingen die je wil hebben om erbij te horen.

—

Als je geen geld hebt lijkt het mij heel aantrekkelijk om snel geld te verdienen.

—

Als je een kans geeft om te ontsnappen aan die armoede, dan lijkt het me wel dat ze die gaan pakken.

”

I. De overloop tussen slachtofferschap en daderschap

“ Slachtofferschap, je ziet dat jongeren die vaker slachtoffer zijn geworden van een straatroof of een mishandeling uiteindelijk zelf ook wapen dragend zijn. Dat slachtofferschap overgaat in daderschap.

—

Een jongere kan een dader worden op het moment dat hij/zij zich gaat verdedigen en denkt aangevallen te worden met een mes.

—

Het is heel cliché om te zeggen, maar 70% is zelf slachtoffer geweest. Het wapenbezit of gebruik geeft jezelf een veilig gevoel, macht en de angst die je had leg je weg bij een ander.

—

Dit gaat over slachtoffers, niet over daders. Slachtoffers die ook potentieel dader zouden kunnen zijn.

—

Van veiligheid in eigen hand willen hebben, gaan jongeren heel erg snel in een soort rol waar je vanuit veiligheid een wapen bij je hebt richting een dader.

—

Straatcultuur, slachtofferschap en daderschap liggen heel dicht bij elkaar. Verdachte en slachtoffer hadden ook andersom kunnen zijn.

—

Ik denk dat anderen mij eerder steken dan ik hen, ook al zou ik een mes bij mij hebben, dus dan ben ik sowieso al dood.

”

J. Belemmeringen binnen de keten

De vele instanties die hiermee aan het werk zijn, hebben allemaal goede intenties, maar weten vaak van elkaars bestaan niet.

Als je hebt over goede publiek-private samenwerking dan is het ook fijn als daar ook vanuit de overheid op doorgezet wordt.

Commercie van scholen zit in de weg. Kluiscontroles zijn niet gewild. Enerzijds willen scholen wel een convenant, meer informatie delen, maar bij de oproep tot een pilot met vijf probleemrijke scholen trekt iedereen zich terug. Bang voor imagoschade. Interventies hebben effect op veiligheidsgevoelens.

Scholen vinden het enorm lastig om de rolbeschrijving van politie in het schoolveiligheidsplan op te nemen, want dan gaan leerlingen naar m'n buurman toe.

Oorzaak voor huidige problemen komt door de versplintering en decentralisatie in de zorg en het sociale domein, dus een oproep om die integrale samenwerking aan te gaan.

De politie is heel erg bezig op wapenbezit, maar loopt hier heel erg op achter en heeft hier de opsporingsmiddelen niet voor. Wettelijk zitten er zoveel haakjes en oogjes aan. Ze zitten in Telegram, maar dat mag dan ook weer niet.

Veel persoonlijke aandacht voor de doelgroep ontbreekt. De zorg kan niet geleverd worden.

Er is aanzienlijke variatie in toegang tot zorg voor jongeren, afhankelijk van de regio of provincie waar ze wonen.

Hoe signaleren wij [jeugdartsen] beter? Hoe signaleren we beter op scholen? Daar is grote behoefte aan.

We zijn afhankelijk binnen onze scholen, dat is ook een onderwerp dat in de MBO Raad naar voren komt, van meldingsbereidheid van met name de klas en buiten de klas. Dat lukt de ene school beter dan de andere school. Het heeft te maken met volwassenheid op dat gebied.

Er gaat veel aandacht naar repressie, te weinig preventie.

Los van meldingsbereidheid is er ook onduidelijkheid over waar men kan melden.

De complexiteiten in onze maatschappij, die komen ook bij de scholen binnen. Ook personeelstekorten. Dus een van de worstelingen die scholen hebben: we hebben een burgerschapsrol, we helpen leerlingen om een goed burger te worden, maar welk onderwerp pakken we bij de kop? Seksualiteit, drugsgebruik, leren budgetteren. Er zijn zo ontzettend veel onderwerpen, daar zit een worsteling voor het onderwijs, wat prioriteer je en hoe doe je dat dan?

Lage aangiftebereidheid leidt tot onderschatting van het probleem en vertraagt preventieve maatregelen.

Ik denk wel dat we een hoop stuk aan het praten zijn, al een aantal jaar. En dat er geen alternatieven komen.

Sowieso dat de hele zorg naar de gemeente is gegaan. Daar hebben we het al een beetje spannend mee gemaakt, want niet in elke gemeente hebben we de juiste mensen zitten.

Je schuift als Rijksoverheid een hoop naar de gemeenten, maar is een gemeente wel capabel?

De criminaliteit loopt altijd twee stappen voor op het beleid. Criminaliteit hoeft gewoon niet te conformeren aan een wet. Heeft geen enkele kadering of regelgeving. Dus op het moment dat je die interventie niet snel kan toepassen, loop je altijd achter.

Er wordt regeldruk bij scholen neergelegd.

Enkele scholen zijn hardnekkig en willen niet meedenken om de schoolveiligheid omhoog te brengen. Die scholen hebben wel leerlingen en die jongeren zijn 8 uur lang in hun gebouw.

Waar zit de wetgeving in de weg bij jongeren op het goede spoor brengen of houden? Dat is een goede vraag.

Zolang je alleen maar blijft inzetten op partijen die dit probleem bezien als een verdienmodel of die dit bezien als mogelijk een subsidie toegankelijkheid, ja dan gaat het fout. Er moet een hart zitten.

Belachelijk dat het zo lang kan duren. Iedereen vindt het allemaal zo erg, maar vervolgens doen ze er zo lang over.

J.1 Opsporing, sanctionering en opvolging

We straffen licht waardoor gedrag niet verandert.

Lagere straffen voor wapenbezit verminderen de afschrikkende werking.

Jeugdgevangenen zijn ook echt broeinesten van geweld en criminaliteit.

Natuurlijk moet maatwerk altijd mogelijk zijn, maar we kennen nu in onze eenheid al verschillen in handelwijze waarbij in de stad X als daar de jongere wordt betrap met een wapen er direct een dagvaarding wordt uitgereikt, maar als hij toevallig uit Y of Z komt, blijft het bij een waarschuwing.

Dat geldt ook voor de opsporing. Je komt op een gegeven moment in een domein terecht waar je bevoegdheden nodig hebt om bepaalde dingen te kunnen doen.

We zien heel vaak de koppeling met civiele problematiek. Dus dat iemand verdachte is in strafrechtland, maar dat daarnaast ook al onderzoeken zijn gedaan door de Raad voor de Kinderbescherming, er sprake is van ondertoezichtstelling, een voogd, eenoudergezinnen, meerdere kinderen van verschillende vaders waarbij de oudere kinderen minder aandacht krijgen. Dus die zijn op straat.

Voor de politie heeft het geen aandacht en zij schrikken ook niet van het aantreffen van een wapen.

We hebben een geprioriteerde groep en er wordt dan gezegd er zijn 1 of 2 wapens in omloop en die zouden in een scooter-buddy zitten, maar dan zien we nergens die scooter of iets wat erop lijkt dus dan zegt het OM ook ja, we hebben natuurlijk geen bevoegdheid om zomaar iedere buddy open te trekken.

Jeugdgevangenen verergeren problemen door jongeren in ergere klimaten te plaatsen.

Ze staan zo weer op straat.

De strafmaat is laag.

Als je iets wilt melden zijn de drempels heel hoog om iets te bereiken.

Toch werkt de grote strafmaat voor een deel van deze groep helemaal niet en dat komt ook uit de context waarin je werkt of leeft.

We hopen dat het straffen voor de daders van excessief geweld werkt en we moeten nog zien hoe het uitwerkt, dat is toch echt iets van het laatste jaar, de laatste twee jaar.

Vaak moeten jongeren lang wachten tot de straf en (verplichte) hulpverlening of iets dergelijks is opgelegd. Hierdoor zit je nog lange tijd in dezelfde context als waarin het eerder fout is gegaan.

De strafrechterketen [politie, OM en strafafhandeling] werkt niet. Politie en OM kunnen nog zo snel handelen, als vervolgens iemand lang moet wachten op de strafuitvoering die ook geen impact heeft, werkt dit niet.

De directe consequenties van straffen hebben meer zin dan strengere straffen. De bereikbaarheid en de mate van straffen is op dit moment onvoldoende.

Jeugdgevangenissen werken vaak averechts.

Wachttijden in de juridische keten vertragen het signaal naar jongeren dat hun gedrag onaanvaardbaar is.

Ik denk dat in de keten dat er best wel moeilijkheden spelen in de zin van de opvolging.

We zien hier in Amsterdam ook wel echt jongens die met schorsende voorwaarden weer buiten staan. En ook wel meerdere keren zeg maar overschrijden in voorwaarden.

Op het moment dat een jongere een feit heeft gepleegd en niet direct lik op stuk krijgt, heeft het dus niet dusdanig afschrikkende werking dat ze zich dan gedeisd houden, ze gaan gewoon in de tussentijd tot ze ooit een maatregel opgelegd krijgen ermee verder.

We hebben qua inzet wel de last onder dwangsom voor gevaarlijke voorwerpen, alleen tegen de tijd dat er een last onder dwangsom ligt zijn er alweer een aantal weken voorbij. En dat is misschien ook niet een hele afschrikkende sanctie.

Als je iemand met bijvoorbeeld LVB-problematiek niet direct opvolging geeft, dan snappen ze het ook niet helemaal. Dan gaan de gesprekken ook rond van 'ik heb maar dit [straf of sanctie] voor dat [type overtreding] gekregen of helemaal niks, of ik krijg nog een tweede, derde kans'.

Binnen een reclasseringsmaatregel is het soms wachten tot de juiste persoon wordt gekoppeld en duurt de opvolging soms te lang waardoor jongeren ook ruimte krijgen om in die tijd allerlei nieuwe delicten te plegen waar niemand regie op heeft.

Gelukkig is de strafmaat ook groot, dus dat werkt afschrikwekkend zou je zeggen.

Als bijvoorbeeld deze jongeren opgepakt worden en toch een dag later weer worden teruggebracht en niet strafrechtelijk vervolgd. Ja, dan krijgen andere jongeren op het terrein hier lucht van en gaan de volgende week weer twee anderen.

Sommige jongeren zijn meer onder de indruk als je ze raakt in hun status, op hun bezit zoals dure kleding. Oftewel: Afpakken door het OM. Dit kan echter alleen als je als straf een boete oplegt als straf. Aangezien dit niet passend is voor vuurwapenbezit kan afpakken nu niet. Dit terwijl de impact hiervan waarschijnlijk veel effectiever is.

Zaken van wapenbezit zijn simpele ZSM-zaken, hierdoor ontbreekt vaak informatie en is er geen oog voor de achtergrond van een persoon.

J.2 Lange wachtlijsten en capaciteitsproblemen

Het niet voldoende beschikbaar zijn van schoolfaciliteiten voor kinderen die wachten op plaatsingen of begeleiding bij het onderwijs. Dat maakt dat jongeren die al in een kwetsbare situatie zitten en niet-gewenste contacten hebben, niks in de weg hebben staan om daar mee door te gaan. Dat versterkt het probleem.

Een wijkagent kan niet meer zonder agenda door de wijk fietsen, is van incident naar incident naar incident, dus die ogen en oren functie ben je aan het verliezen.

De aanwezigheid en het effect van wijkagenten worden belemmerd door een gebrek aan tijd en overmatige incidenten.

Jongerenwerkers zijn ondervertegenwoordigd.

Ik denk dat het wel bekende gedoe met de wachtlijsten en personeelstekorten overal dat dat momenteel wel zorgt dat er niet meer bovenop wordt gezeten.

Kennis van regelgeving en kennis van hoe om te gaan met jongeren met LVB is een uitdaging. Door de ontwikkelingen zijn veel mensen weggegaan. De ervaring als het gaat om kennis, professionaliteit en vakmanschap is weggegaan.

Er is een hele grote druk op maatschappelijke zorg bij risicojongeren. Dit speelt op heel veel vlakken zoals mentale problematiek en wapengeweld.

Een knelpunt dat ik bij het jongerenwerk zie is de personele doorloop. Een jongerenwerker die vandaag aangenomen wordt, werkt volgend jaar ergens anders.

Het heeft ook te maken met wachtlijsten. Jongeren met geestelijke problematiek moeten een half jaar of langer wachten voordat ze geholpen kunnen worden. Dat verergert de situatie vaak.

Ik heb alleen niet de illusie, dat met de capaciteit die er nu beschikbaar is, dat we dat allemaal gaan bereiken.

Ik denk dat het ook best wel een groot maatschappelijk probleem is dat we met personeelstekorten zitten. Vind maar eens de juiste mensen op de juiste plek.

Het moet niet meer zo zijn, dat jij in dit postcodegebied woont om vervolgens niet meer de hulp daar te kunnen krijgen, weer uit de hulp wordt gegooid, en weer op een wachtlijst komt te staan.

Er is naar mijn idee echt te weinig van dit soort mensen [jongerenwerkers en straatcoaches] beschikbaar. In ieder geval voor een gedeelte echte risicojongeren.

De plaatsingsproblematiek is echt ongelooflijk triest en heel zorgelijk. Juist bij dit soort jongeren wordt het gedrag dan steeds lastiger en dan uiteindelijk kunnen we nergens met ze terecht.

Verderop in de keten, als iemand al in voorlopige hechtenis zit, is de plaatsingsproblematiek ook voelbaar. Heel vaak komt er tussendoor een jeugdraadkamer [elke 30 dagen], waarbij men kijkt of het mogelijk is iemand onder voorwaarden te schorsen. Voorwaarden als plaatsing in begeleid wonen o.i.d. en dat lukt dan vaak niet vanwege wachtlijsten wat leidt tot langere in voorlopige hechtenis in een DJI. Dit wil je niet voor een jongere. Het zou helpen als de wachtlijstproblematiek voor deze zwaardere doelgroep wat soepeler loopt.

We kunnen geen goede hulp bieden, dat begint al bij psychische hulp, maar daar zijn hele lange wachtlijsten, dus dat zijn grotere dingen die hieraan voorafgaan.

Er zijn erg lange wachtlijsten voor de hulp kan worden aangeboden.

Je merkt dat de VSO-scholen nokkievol zitten. Dat betekent dat er jongeren op de wachtlijsten staan die dus geen uitzicht hebben.

Het duurt lang voordat er hulpverlening is geregeld als je dat nodig hebt. Ik heb daar ook last van gehad. Mensen komen voor hulp en dan moeten ze alsnog een jaar lang wachten. Of als iemand van school af wordt getrap en een nieuwe school nodig heeft en dan ook nog lang moeten wachten voor hulp.

J.3 Obstakels voor het jongerenwerk

Jongerenwerkers moeten ook wel eens nadenken over hun eigen veiligheid. Soms moeten ze ook iets niet delen voor hun eigen veiligheid.

Jongerenwerkers weten vaak wel heel veel, maar ze durven het niet altijd te delen, ook soms vanwege hun eigen veiligheid.

Er zijn geen werkers meer op straat. In ieder geval in mijn stad is dat nihil. Het zijn allemaal mensen die werken op targets, op KPI's, op kind-contacten, op dit, op dat.

Er zijn veel jongerenwerkers die willen, politieagenten die willen, maar ze hebben de tijd, middelen, wettelijke bevoegdheid en deskundigheid er niet voor.

Jongerenwerkers zijn altijd onder bezet.

Ik denk wel dat jongerenwerkers heel goed ingezet worden en een meerwaarde hebben in de verbinding met die jongeren. Het is alleen dat ze het lastig vinden om hun kennis te delen, omdat ze bang zijn dat hierdoor hun relatie met die jongeren verstoord wordt.

Doordat jongerenwerkers vuur- of steekwapenbezit niet melden, geef je eigenlijk ook een signaal af van het is normaal hier.

Er zit juist heel veel kennis bij jongerenwerkers over wat er speelt en hoe je dit anders zou kunnen aanpakken, daar maken we onvoldoende gebruik van.

Ik denk dat jongerenwerkers heel veel weten, maar niet delen met hun partners.

Jongerenwerkers melden ook heel veel niet, omdat ze hun vertrouwensband met de jongeren niet willen kwijtraken.

J.4 Handelingsverlegenheid

Zijn onze medewerkers, docenten, handelingsbekwaam genoeg? Handelingsbereid? Geven we daar genoeg voorlichting op/in. Tot en met ook het weerbaar maken van onze medewerkers. Hoe om te gaan met?

De ouderen in de omgeving zien het niet, of weten niet hoe ze er mee moeten gaan. Geen handelingsperspectief eigenlijk, dus jongeren zelf hebben dat ook niet.

Er zijn heel veel ouders die niet weten waar ze heen moeten met hun zorgen of problemen.

Deskundigheid en handelingsverlegenheid ontbreekt bij jongerenwerkers én scholen.

Bestuurlijke middelen en expertise ontbreken om in te grijpen in de onlinewereld.

Het zijn altijd dezelfde partijen die terugkomen en zeggen het probleem te gaan oplossen en geen millimeter voor mekaar boksen.

Er is sprake van een handelingsverlegenheid. Dat zien wij steeds vaker voorbijkomen.

Handelingsverlegenheid zit hem in het gebrek aan signalering. Als je het hebt over LVB dan heb je daar wel bepaalde skills en tools voor nodig om dat te kunnen signaleren.

De leraren weten niet hoe ze de jongeren in de hand moeten houden. Als je dit niet tijdig begrenst, dat is misschien in het verlengde ervan dat er ook allerlei andere verleidingen komen waar de jongeren dan maar gewoon op inspringen. Waaronder wapens en jeugdgroepen omdat het dan interessant kan zijn.

Er is sprake van handelingsverlegenheid bij leraren. Hoe kun je het best reageren op grensoverschrijdend gedrag? Dat wordt niet altijd makkelijk gevonden.

J.5 Gebrek aan (effectieve) (integrale) samenwerking tussen organisaties

Politie kan het niet alleen.

De aansluiting met veiligheidshuizen is in veel convenanten niet het geval. Daar zijn soms aparte afspraken mee, dat is een hekelingetje.

Het samenwerken in de aanpak van jeugdgroepen is erg moeilijk.

Gebrek aan effectieve samenwerking belemmert de aanpak van problemen.

Onvoldoende samenwerking tussen zorg en veiligheid belemmert de hulp aan jongeren, ook om dat broertje en zusje te helpen.

De afstemming is een knelpunt: dat niet altijd de juiste zorg wordt ingezet.

Heel veel instanties hebben goede bedoelingen, maar iedereen wil uit eigen potjes werken en daardoor gaat veel langs elkaar heen. De integrale aanpak mist.

Integraliteit en gezamenlijk belang is een knelpunt. Zolang er scholen zijn die niet mee willen werken, werk je niet (samen) aan het onderliggende probleem.

Een grote uitdaging is ook om elkaar te vinden. Het is soms al lastig om als verschillende disciplines in dezelfde gemeente elkaar te vinden en doen moet je ook nog eens naar verschillende disciplines van andere gemeentes. Dat is gewoon lastig. Dat zou wel moeten, zeker met de randgemeentes. En ik weet dat we daarin ook wel op zoek zijn, maar dat is nog best lastig.

Er worden maatschappelijke problemen op zo'n schoolbestuur of organisatie gelegd en de scholen hebben er ook wel degelijk hulp bij nodig van experts. De ene school is daar beter in dan de andere, omdat de contacten beter zijn.

We leggen constant de problemen neer bij de doelgroep, maar wat is er veranderd in onze wereld, in de professionele wereld? Wat doen wij niet goed ten opzichte van dit?

Wie heeft de regie om die integrale aanpak op gang te brengen?

J.5.1 Gegevensdeling

Er is gebrek aan informatie-uitwisseling tussen instanties, waardoor effectieve strategieën niet worden gedeeld.

Volgens de data is vroegsignalering heel belangrijk, maar aanpak daarvan is lastig. De jongeren komen pas in beeld als ze zijn afgeleden, dus hoe kom je aan de voorkant. Dit is waarschijnlijk weer het knelpunt van de informatiedeling.

Gegevensuitwisseling is een knelpunt. Soms weet men elkaar wel te vinden, maar mag je niet zomaar uitwisselen.

Samenwerking en gegevensdeling zijn knelpunten.

Hartstikke mooi een convenant, maar dan lopen we weer tegen privacy aan. Dat is ook iets waar we vaak tegenaan lopen en wordt vaak achter geschuild. Vanwege privacy mogen we dingen niet delen, resultaat: kind dood. Zelfmoord.

Het probleem is tweeledig, het gaat om lokaal werken en de landelijke samenwerking. Lokaal hebben het sociaal domein en de veiligheidspartijen andere doelstellingen en dat zorgt voor een lastige samenwerking. De AVG is hierbij een oorzaak, niemand weet concreet wat het inhoudt.

Het probleem is dat je gewoon niet alles mag delen met elkaar, ook niet qua convenanten, maar we maken wel gebruik van convenanten.

We zitten met de privacywetgeving, daar lopen wij overal tegen aan. Je mag niet alles delen met alle partijen.

Aan de preventiekant de signalen van de vroegsignalering goed weg kunnen zetten, om dat te mogen en kunnen doen. Dat is een uitdaging tussen sociaal en veiligheidsdomein, tussen zorg en veiligheid. Daar heb je een convenant voor nodig, dat is nog wel een uitdaging.

De gegevensdeling onderling is een knelpunt, ik denk dat we daarmee grote stappen kunnen maken.

AVG en privacywetgeving belemmeren. Hierdoor weten we simpelweg niet om wie het gaat en staan we niet goed in contact met de doelgroep.

Er is behoefte aan heldere data, gegevens zijn er te weinig om effectief in te kunnen zetten. Het is lastig een beeld te schetsen, want veel data is niet openbaar.

Ik heb regelmatig de vraag over wat kan op het gebied van gegevensverwerking bij ons gesteld intern. Dat het best wel een klus is ook voor de eenheid Rotterdam om dat goed voor elkaar te krijgen.

De AVG biedt mogelijkheden. 'Als het de veiligheid aan gaat, dan mogen gegevens gedeeld worden', je kan gebruik maken van die regel. Het is wel mogelijk, maar je moet het durven gebruiken en heel veel mensen weten het niet.

We merken dat veel van onze professionals, met name de mensen die werken in het sociaal domein, soms ook onbekend zijn met de mogelijkheden wat wel kan. Privacywetgeving wekt in Nederland soms de indruk dat alles beperkt is. Dat gaat ook om enerzijds wettelijke mogelijkheden, anderzijds formele grondslagen die wij ook kunnen regelen in een convenant of anderszins samenwerkingsafspraken.

J.5.2 Over regionale grenzen heen

Een zekere gesloten instelling hier in de regio is vaak op het nieuws geweest met allerlei problemen, maar wat we ook vaak zien de laatste jaren is dat daar omheen een heel netwerk zit van allerlei andere vormen die zich bezighoudt met uitbuiting en criminaliteit en dat houdt zich absoluut niet aan de grenzen van gemeenten en zelfs niet van provincies.

Deze groepen houden zich namelijk niet aan geografische grenzen zoals wij dat in onze professie soms wel doen.

De problematiek is gemeente grensoverschrijdend.

Bij steden die een bepaalde regionale aantrekkingskracht hebben, is er meer geweld. Daar komen vaak externe groepen die zich meer manifesteren in zo'n uitgaansgebied. Op het moment dat je voor je eigen regio die functie hebt, dan is het een stuk minder dan dat je een grotere aantrekkingskracht hebt.

Men maakt soms naar ons idee misbruik van het feit dat die wijk- en gemeentegrenzen er zijn en daardoor ook uit het zicht komt van soms de jeugdboa's of de wijkagenten, maar wel actief is in de buurt van gemeenten.

Wij zien ook dat de jeugdgroepen verplaatsen, dus wij nemen nu ook al wel actie op de vrijdagavond omdat we zien dat die groepen zich dan ook al verzamelen.

Kijk, dit is op basis van de verhalen die we onderling delen, dit is geen absolute waarheid wat ik nu zeg. Maar gewoon als ik onze collega's en adviseurs spreek, dan zien we dat de jongeren handig gebruik weten te maken van het feit dat er gemeentegrenzen zijn.

We zien ook wel dat ze over de brug gaan naar Capelle en dan verhuist er weer iemand en dan heb je ook al die groepen weer die dan met elkaar ruzies gaan zoeken.

Er kunnen criminele activiteiten in de buurgemeenten plaatsvinden wat heel aantrekkelijk kan zijn voor jeugdgroepen.

De fluiditeit van de groepen maken aanpakken van het probleem lastig. De ene groep verandert veel sneller dan een andere groep, het houdt niet op bij gemeentegrenzen. Een groepsaanpak die je nu formuleert, is over een aantal weken alweer verouderd. Dat is iets wat ik heb gezien en wat de aankomende tijd alleen maar meer wordt.

Als je een concrete begrenzing had: dit is het gebied, scholen, politie, hebben dezelfde begrenzing en houden zich aan dit gebied. Deze ongelukkige samenwerking waar partijen naar elkaar kijken; jij bent verantwoordelijk en jij zal iets moeten doen, dat is niet helpend. Dus als je het hebt over belemmeringen, hebben we het over een goede systeembelemmering.

K. Ontoereikend instrumentarium en gebrek aan effectieve interventiemogelijkheden

Ook veel campagnes of juridische zaken, leveren eigenlijk helemaal niks op.

De bestuursrechtelijke middelen om wapenaanpak tegen te gaan zijn beperkt.

Fysieke winkels handhaven het verkoopverbod streng, maar zij voelen zich wel in de steek gelaten door de overheid omdat de toegezegde wettelijke bevestiging hiervan steeds maar niet doorkomt.

GVI vraagt een enorme intensieve aanpak, individueel maatwerk, maar hopelijk kansrijk. Omdat we ondervinden dat jongeren eigenlijk er ook wel zelf uit willen stappen, maar dat heel lastig vinden.

De messen die jongeren gebruiken zijn (nu nog) gewoon legaal, het is moeilijk daarop te handhaven zolang er geen messenverbod is.

Er wordt lokaal gezocht naar oplossingen, dit is erg moeilijk.

Campagnes om wapens in te leveren werken averechts.

Ik heb wel het vermoeden dat een wetsvoorstel voor een messenverbod niet alles oplost, het helpt wel met de handhaving, maar niet alle winkels verbieden de verkoop.

Er ligt een wetsvoorstel [messenverbod], maar deze is nu al heel lang on hold gezet, maar wij [de werkgroep] zijn daar wel voorstander van. Zolang die wet er niet komt, is het gewoon heel moeilijk handhaven.

De wapeninleveracties zijn zoldermodellen, het leidt niet echt naar de wapens die je uit de stad wilt hebben en sommige jongeren gaan ook echt niet zomaar zelf hun wapen inleveren.

Een last onder dwangsom maakt niet heel veel impact.

De last onder dwangsom viel onder jongeren, ouders en professionals niet in de smaak.

Ik denk dat wat ik zelf mis in de bestuurlijke aanpak is dat als je eenmaal aan de voorkant zit, waarvan ik denk dat wij dat in X best aardig doen, je weinig alternatieven tot je beschikking hebt.

Onze eigen bestuurlijke maatregelen als burgemeester schieten tekort of zijn kortdurend, dus daarmee kunnen we nooit structurele maatregelen tot stand brengen.

De stok achter de deur die we als burgemeester soms hebben, maar dat is wel een zwaar middel natuurlijk, is een huisverbod opleggen. Of andere dwangmaatregelen, maar die zijn beperkt.

L. Overig

“ Het profiel van ook veel 23-minners is vaak gelinkt aan de drugswereld.

_____

Veel pubergedrag waardoor ze juist een tegenovergestelde beweging maken.

_____

Er zijn drie groepen wapenbezitters en degenen die het wapen alleen bezitten zijn niet het probleem, maar wel zij die wapens dragen en gebruiken.

_____

Op de basisschool heb ik mij wel zorgen gemaakt. Daar was een jongen met een wapen. Hij liet op het schoolplein een mes zien, omdat hij vond dat hij gepest werd. We zijn toen naar de directeur gerend. Hij is toen een tijdje van school gestuurd en mocht niet mee op kamp. Dat is denk ik de enige keer dat ik te maken heb gehad met een wapen. Maar verder zijn dat niet echt het type jongeren waarmee ik sowieso omga in mijn vriendenkring. Dus, nee, ik maak me er niet heel erg zorgen om.

_____

Ja, als je net neergestoken bent en je ligt in het ziekenhuis, dan zou ik niet heel blij worden van: laten we even praten over wapens.

_____

Als je net gestoken bent, heb je geen zin om voorlichting te krijgen. Geen zin om dat allemaal te moeten doen.

Heb je je wel eens zorgen gemaakt over wapens bij jongeren?

Ja, daar maak ik mij wel eens zorgen over.

_____

Ik heb mij als jongere nooit echt zorgen gemaakt over wapens bij jongeren.

_____

Het heeft geen invloed in mijn dagelijks leven.

_____

Wel van bewust.

Nee. Je hoort wel eens wat, maar niet vanuit mijn eigen omgeving. Bijvoorbeeld dat er in de stad X wel eens iets gebeurt. Is een beetje een andere wereld.

Heb je zelf wel eens een wapen gedragen of ken je iemand die wapens draagt?

Ik ken wel vrienden die wapens dragen.

_____

Nooit zelf gedragen.

_____

Nooit zelf gedragen. Wel eens een zakmes als sleutelhanger gehad. Maar niet direct geassocieerd als een wapen. Er is verschil tussen een zakmes voor tijdens vakantie takje snijden en zakmes met slechte intentie. Ligt aan de context.

_____

Kom er niet mee in contact.

Ambitie en gewenste situatie

A. Besef van de weerbarstigheid van het probleem

“ We moeten onszelf beseffen dat we misschien wel een periode van een decennia nodig hebben willen we verandering aanbrengen.

” Ik denk ook dat we met name de oorzaak, het feit dat je met een wapen op zak loopt op straat, moeten aanpakken en elkaar in staat moeten stellen om ieder wat extra's te doen.

De aanpak van het probleem wapens bij jongeren vergt een aanpak die meer moet zijn dan bestuurlijk of justitieel instrumentarium. Je moet naar de dieperliggende oorzaak en die is hardnekkig.

Je moet gaan investeren. En dat je niet moet gaan denken aan kortetermijnoplossingen, dan gaat het 'm niet worden.

Het vraagt tijd en een heel lange adem en veel aandacht geven, maar ik denk dat je dat uiteindelijk ook moet gaan doen: gewoon aandacht geven aan de jongeren waarom lopen ze er mee en dan maak je volgens mij ook wel een slag.

We moeten niet denken 'we moeten zoveel mogelijk', maar iedere individu die we kunnen helpen is al een mooie stap.

Je einddoel, ik heb laatst geleerd dat je doel zo idealistisch mogelijk moet zijn. Dus geen wapens meer onder jongeren, dat dat je inzet zou moeten zijn. Dat ga je nooit halen, dat snap ik ook, maar daar zouden we wel naar moeten streven.

Ik denk als we op elkaar kunnen rekenen en als we allemaal 1 à 2 stapjes extra zetten op dit specifiek fenomeen dat we een stukje dichterbij komen bij die ambitie. Maar dat vraagt natuurlijk wel van alle partijen, zowel lokaal als landelijk, dat je daar je commitment aan geeft en dat je de stap naar voren durft te zetten.

B. Wapens en wapengeweld denormaliseren

Ik denk dat een doel op zich moet zijn om de normalisatie weg te vagen.

Ik denk dat de normalisatie, de denkwijze veranderen een hele goede stap is.

Het minder maken of weghalen van wapens is een utopie. Het gaat over de norm. Het doel is bereikt als we de norm weer op niveau krijgen dat we beseffen vanuit ons intrinsieke gevoel dat het niet normaal is om een mes op zak te dragen of een vuurwapen of iets dergelijks.

Ik heb zoveel filmpjes voorbij zien komen van winkelcentra waar ze elkaar te lijf gaan. Waar gewoon de kinderen tussendoor lopen en de bejaarden lopen er ook met rollators, ja dat moeten we proberen te voorkomen.

Uiteindelijk is het goed om die norm te stellen. Dus die norm staat wel verankerd in het Wetboek van Strafrecht, maar die norm moet natuurlijk veel meer maatschappelijk gaan leven.

Je kunt niet vroeg genoeg beginnen met de waarden en normen uit te dragen.

We moeten landelijk steviger duidelijk maken dat het probleem van het hebben van een vuurwapen echt een fout signaal is. En goed uitdragen dat wij, als land, op zo'n signaal heel stevig reageren en dat dat is om te beschermen.

Wat ik jammer vind, is dat als we het over wapens hebben het normaal is geworden. Het is onderdeel geworden van de maatschappij. Daar moeten we van af.

Ik denk dat ook een doel moet zijn om het mesgebruik en mes dragen te denormaliseren. Doordat het vaak in het nieuws voorbij komt staan mensen er minder bij stil en zijn ze het normaal gaan vinden, terwijl het niet normaal is. Als we er als maatschappij niet zo ongevoelig voor raken en we meer sociale controle bereiken ontmoedig je het wel, denk ik.

Een gewenste situatie is de denormalisatie van het dragen van wapens.

Er moet gefocust worden op het ontkrachten van de normalisatie daar kan het verschil gemaakt worden voor de volgende generaties.

Het lange termijn doel is ook het denormaliseren van wapens.

Uit de samenleving moet een signaal komen dat we wapenbezit niet accepteren.

Ze moeten op sociale media gaan handhaven op wapens. Je kan nu ook geen pistool meer krijgen als emoji. Dat is nu een waterpistool geworden.

C. De beschikbaarheid en verkrijgbaarheid van wapens indammen

“ Het zou denk ik fijn zijn als de drempel hoger wordt om aan een wapen te komen.

Ik denk dat je veel meer moet kijken naar de verkrijgbaarheid van wapens.

Het doel moet niet zijn om alle wapens uit de handel te halen, want de groep die wapens mooi en leuk vindt, ga je anders niet bereiken.

Op het moment dat je een wapen draagt maakt dat de kans heel veel groter dat je het gebruikt dan wanneer je het niet draagt. Hetzelfde geldt voor het hebben van een wapen. Dus in de kern, als je het echt in de kiem wil smoren, wil je ze ook niet hebben.

Ik denk dat je iets moet doen aan het beperken van het aanbod, en ik denk ook dat je dan ons [gemeenten] mag vragen om gericht met die doelgroep aan de slag te gaan om ook de jongeren die dit dan doen, om daar iets extra's op te doen.

Ja, er moeten regels voor komen om dat [aanbiedingen van wapens via sociale media] te kunnen verbieden.”

D. Bereiken van de doelgroep en aansluiten op de (leefwereld van) jongeren

Breng jongeren niet alleen mediawijsheid bij [hoe ga ik om met sociale media?] maar ook wapenwijsheid. Gebruik hiervoor materialen van bijvoorbeeld HALT.

Het zou helpend zijn als de interventies meer aansluiten op de leefwereld van de betrokkenen.

Het verbieden van agressieve content op sociale media kan een effectieve manier zijn om de druk op jongeren te verminderen.

Als jongerenwerkers aangeven dat sociale media een zwart gat is en niet weten of zicht hebben op wat daar gebeurt, dan zie ik ruimte voor verbetering. Dan mag ik hopen dat ze zich in de settings en de regels en de werking van platformen gaan verdiepen. Hier is in potentie een enorme winst te behalen, als dit nog niet gebeurt, maar dat betwijfel ik.

We moeten het gesprek met jongeren zelf blijven voeren.

Als je in het veld werkt of veel met jongeren bezig bent, dan moet je je ook echt in hun leefwereld verdiepen. Je hebt een verantwoordelijkheid om daar meer van te snappen.

Ambtenaren moeten weten over wie ze schrijven. Ervaringsdeskundigen zijn goed in hun werk omdat ze weten waar ze het over hebben. De werelden begrijpen elkaar niet en dat zou nog wel eens kunnen helpen.

Persoonlijke begeleiding van jongeren in hun eigen taal.

Je moet mensen die hun taal spreken ook laten langsgaan, want dat heeft meer impact dan iemand van de gemeente die langsgaat.

Het gesprek aangaan met jongeren die vastzitten in de criminaliteit op een strategische, anonieme en laagdrempelige manier.

Waar het mij om gaat, ga de wijken in, kijk wat er nodig is. Zorg dat de campagne effect heeft, maar ook uitgevoerd kan worden.

Je sluit aan bij de belevingswereld van de jongere. Je wil op een goede manier aansluiten.

Als je jongeren centraal stelt en kijkt wat die nodig hebben en dat als vertrekpunt zou nemen, is de aanpak veel effectiever.

Ons verdiepen in de belevingswereld van jongeren, de doelgroep en dat in een heel vroeg stadium al.

Online is belangrijk, maar offline zijn er ook nog heel veel momenten waar ze elkaar ontmoeten en beïnvloedbaar zijn.

Er is wel te differentiëren in verschillende groepen en dat vraagt straks ook wel wat van de aanpak. Dat de groep die in de georganiseerde criminaliteit rondwaart, is een heel andere groep dan de groep die in het uitgaansgeweld wapens gebruikt of anderszins zich bewapent of degene die een explosief gebruikt.

Het moeten mensen zijn die de straat begrijpen. De mensen die ook daadwerkelijk de taal van de jongeren snappen. Maar ik denk dat die op de straat heel veel met die gasten kunnen doen en ondernemen zonder dat ze juist in die problemen komen.

Bij de jongeren zelf denk ik dat het heel belangrijk is om daarmee in gesprek te gaan.

Ik denk dat de basis gewoon bij de basisbehoeften van de mens ligt, waarbij echt dingen moeten aansluiten bij ook de belevingswereld en waar de jongeren zich in bevinden, wat ze ook doen na school.

We moeten veel meer bewegen vanuit het idee wat is nou interessant voor die jongens, waarmee verliezen zij geen status als zij deelnemen aan projecten voor ons.

Buurtwerkers die ermee aan de gang gaan waar die jongeren daadwerkelijk iets aan hebben. En waar ze zich ook door begrepen voelen. Die kan wel zeggen 'ik begrijp waar je vandaan komt, met welke problematiek je te maken hebt' en die komen in die hoofden terecht.

Wil je volgens mij een verandering inbrengen, dan zou je echt moeten gaan denken hoe bereik ik de jongeren?

Laten we nou ook gaan inzetten, en dat is mijn heftige pleidooi, op partijen die daadwerkelijk jongeren bereiken. Niet op partijen die beschrijven hoe ze dat willen gaan doen. Nee, evidence based.

Als je zegt wat wil je bereiken, is dat weer even terug naar de kern. Uiteindelijk gaat het erom dat we jongeren kennen en dat jongeren zich gekend voelen, en zo voor elk individueel weer het goede spoor te vinden of daarop te blijven. Als je afpelt van, je kunt heel veel met wet- en regelgeving allerlei maatregelen nemen, maar in de kern gaat het daarom en daarmee kun je het verschil maken.

Qua nazorg hebben we in de medische wereld maatschappelijk werk, maar nog steeds heb ik het idee dat we de slachtoffers van wapengeweld niet bereiken. Het helpt allemaal niks. Daar zou ik over na willen denken.

Wij moeten als overheid gaan thermometeren: wat zijn zaken die leven en wat kom eraan? We weten dat er een verkiezingsuitslag komt, laten we vast gaan kijken wat er gebeurt als de PVV de grootste wordt.

De jongeren toch gewoon een op een gaan aanspreken en uiteindelijk ook vragen waarom draag je dat wapen en wat is er dan aan de hand?

De leeftijdscategorieën zijn niet in één lijn, ook gaat het iedere keer over verschillende wapens [messen, explosieven, vuurwapens]. We moeten dit eerst kaderen.

Gesprek met jongeren aangaan is van belang.

Hoe zet ik vanuit de doelgroep een beïnvloedingsactie in elkaar die het gebruik van wapens in deze cultuur weer veroorzaakt? Dat lukt niet op een conventionele manier.

Ik heb echt wel met nare jongens gewerkt. En op het moment dat je ze kan beïnvloeden, dat je bij ze komt, dat je in hun koppie kan komen, kan je wat veranderen. Op het moment dat je dat van buitenaf doet en de pretentie hebt dat je het beter weet dan hen, word je hun vijand.

Ik denk ook wel dat je misschien met je gerichte aanpak, dat je niet weet wie je mist. Dus je moet zorgen dat je je doelgroep goed in kaart kan brengen.

Interventies moeten bereikbaarder worden voor jongeren.

Als je een campagne doet, landelijk, het kan wel overkopen, maar het moet wel gericht zijn op dat gebied. Je kan niet dezelfde poster in Rotterdam hangen als in Den Bosch. Dat spreekt niet aan. Je moet wel mensen hebben die de jongeren ook aanspreken. Niet een over de datum gangster willen inhuren voor je campagne.

Ik vroeg me af in welke mate we de jongeren zelf erbij kunnen betrekken om uit te vinden hoe kijken zij er zelf naar en welke interventies zouden dan geschikt zijn die wel aanslaan zonder dat we meteen in een heel zorgspectrum of strafrechtelijke traject komen.

Ouders willen misschien geen hulp met opvoeding van het kind. Dat de mogelijkheid er is, is wel goed. Maar je mist misschien de ergste gevallen om te kunnen bereiken.

Sociale media filmpjes zou wel kunnen. Online voelt makkelijk en snel. Onlinecursus? Wat te doen met taalbarrière?

Het is zo bij elke campagne. Als je zoveel mogelijk mensen benadert, komt het ook bij iedereen aan. Het kan ook vast wel zo zijn dat rijkere jongeren in betere omstandigheden ook nog steeds een wapen bij zich kunnen hebben. Dus ja, het is wel handig om je op iedereen te richten.

D.1 De weerbaarheid van jongeren vergroten

Ik denk dat we met elkaar moeten kijken dat de instroom [van jongeren] en weerbaarheid worden aangepakt.

Ik denk dat er met meeste jongeren wat aan de hand is. Is het niet in het gezin dan is het wel dat ze misschien een lager IQ hebben, een bepaalde diagnose hebben, noem het maar op. Het kan ook zijn dat ze een broer of andere familieleden achternagaan. Dus waarvan ik denk dat er een slag te slaan is toch het achter de voordeur kijken.

Inzetten op weerbaarheid en conflicthantering voor gedragsverandering.

Aandacht voor LVB. Er zijn ongelooflijk veel LVB-jongeren die onder de doelgroep behoren. De juiste interventie bij de juiste jongeren, ik vind het heel belangrijk dat dat ook voldoende aandacht krijgt.

Een stukje educatie. Op dat vlak denk ik dat er toch wel het enige nodig is en dat we daarop nog meer kunnen doen. Vooral het herkennen van LVB-problematiek en vervolgens ook kijken van wat er nodig is om de jongeren de juiste kant op te krijgen.

Leer vaardigheden en sociale weerbaarheid aan.

Ik denk dat voorlichting in meer algemene zin, groepsdruk, keuzes maken, dat dat er sowieso moet zijn. Dat je op een bepaalde manier weerbaarder moet worden gemaakt in het leven.

Als je het specifiek hebt over wapenbezit en -gebruik verminderen dan zou ik wel zeggen kijk naar iets [voorlichting] specifiek hierop.

Dagelijkse weerbaarheid bij jongeren teweegbrengen is enorm belangrijk voor de gedragsbeïnvloeding, denk aan sport mogelijkheden of werk.

D.2 Bieden van alternatieven en perspectief

We moeten ons richten op het bieden van alternatieven, de opvolging alleen is niet voldoende.

Ideale wereld is dat jongeren gelijke kansen krijgen.

Ik denk een alternatief bieden, dat dat de meeste kans van slagen heeft voor deze jongens die er echt van af willen en uit angst dragen. Om daarvan af te komen.

Aangrijpen van perspectieven onder jongeren.

Ik zeg niet per se dat de scholen iets moeten gaan doen. Ik heb het vooral over inzetten op die leeftijd. Zorg voor dagbesteding. Zorg dat er iets na school is. Zorg dat ze een andere groep krijgen dan de straat.

Er moet altijd perspectief blijven bestaan. Onvoorwaardelijk. En dat gebeurt nu heel vaak niet.

Volgens mij zou je dus perspectief moeten bieden anders dan in de wereld waar ze dan in zitten.

Het perspectief dat moet sowieso niet wegvallen. Of het nou gaat om woonperspectief of school of werk.

Het is dus het perspectief dat je moet bieden in de breedte.

Ik ben ervan overtuigd dat iemand die zijn eerste werker-
varing opdoet en een stukje regelmaat heeft in zijn leven,
minder snel het verkeerde pad op gaat.

Je zal altijd met alternatieven moeten komen en die zal je in moeten gaan zetten.

Je zal niet stil moeten gaan zitten en je zal met alternatieven moeten komen.

Je moet alternatieven bieden.

Door jongeren gelijke kansen te geven, krijgen ze minder kans weg te lopen naar de criminaliteit.

Echt kijken naar die alternatieven, die mogelijkheden, de kansen bieden die ze niet hebben gehad omdat ze of slachtoffer zijn geweest of in het milieu zijn opgegroeid.

Het is multiproblematiek, dus je moet zoveel mogelijk kansen bieden.

Ik denk dat er gewoon samen met nog meer organisaties nog meer alternatieven geboden moeten gaan worden.

Vrijtijdsbesteding. Daar hangen de jongeren buiten school rond.

Help jongeren alternatieve en positieve keuzes te maken.

In de gedwongen jeugdhulpverlening, als de drie W's, woning, wijf en werk, geregeld waren, en je haalde ze uit de oude omgeving, dus ze gingen niet terug naar de omgeving waar ze vandaan kwamen, dan liep het over het algemeen grotendeels goed. Maar dan was er dus een alternatief.

Als iedereen gelijke kansen heeft dan gaat iedereen vanuit gelijkwaardige positie denken, dan kan je een baan krijgen, bestaan opbouwen, de vicieuze cirkel van armoede kan je doorbreken.

Zorg dat jongeren gewoon goed naar school kunnen, of dat jongeren geen boetes of schulden hebben.

Die jongeren van de straat houden. Gewoon zorgen dat ze zich niet gaan vervelen op straat. Zoals ze niet in aanraking komen met wapens en criminele zaken.

Je moet die jongeren veel bieden. Heel veel voetbalverenigingen, actiever sport, actiever buurtcentrum, wat actiever is met jongeren wat het echt betreft.

Ja, met naschoolse opvang of zo. Dat ze niet op straat hangen. Daar is de plek waar het fout gaat.

Maar ook het kind van de straat kunnen halen. Dat is het ook. Probleem is dat het kind op straat hangt. Daar zit het grootste probleem.

D.2.1 Life skills aanleren

Bied preventief levensvaardigheden aan, aan kinderen en jongeren.

Aandacht voor het sociaal-emotioneel leren van kinderen en jongeren op scholen. Werk aan emotieregulatie bij jongeren.

Heb aandacht voor LVB-jongeren en investeer in sociaal-emotioneel leren.

Jongeren leren hoe je conflicten en problemen kan oplossen kan nooit kwaad. Dat is ook handig voor als je eens een probleem hebt op werk of zo.

Jongeren moeten op scholen sowieso meer praktische levensvaardigheden leren. Ik leer daar over een wiskundige breuk die ik later nooit meer nodig heb. Ik zou willen leren hoe ik mijn belastingen in moet vullen of hoe ik moeilijke gesprekken moet voeren. Hoe ik een fietsband moet plakken.

Je moet iedereen het gevoel geven dat er meer kansen zijn. Leer jongeren die niet meer naar school willen hoe ze een baan kunnen krijgen. Hou die jongeren niet op school, maar leer ze een vak.

Behoeftte aan een goede preventieve manier om te leren hoe kinderen met woorden problemen kunnen oplossen.

Lijkt een goed idee [jongeren leren hoe je conflicten en problemen kan oplossen], ik heb daar weinig over meekregen op school.

Dat [goede preventieve manier om te leren hoe kinderen met woorden problemen kunnen oplossen] lijkt mij lastig te realiseren. Idee is goed.

D.3 Onveiligheidsgevoelens aanpakken

Daar waar rivaliteit een rol speelt, moet je ook oog hebben voor de jongeren die in dezelfde omgeving samenkomen. Het doet ook iets met het veiligheidsgevoel van niet-kwetsbare jongeren die wel in dezelfde omgeving zitten en dit zien en vanuit angst of verlangen naar status ervoor kiezen om een wapen te dragen.

Ambitie dat ze zich zo veilig voelen dat ze dat wapen niet hoeven te dragen.

Die jongens die handelen uit angst, als je hen een onwijs mooi alternatief biedt en een nieuw netwerk, dan krijg je ze gewoon bij elkaar.

Jongeren denken zij bewapenen zich, dus ik moet me ook bewapenen en dat jut elkaar enorm op dus ik denk dat het echt evident is dat we hier fors op ingrijpen.

Ik denk wat we moeten willen bereiken, dat het niet meer nodig is voor die jongeren om met wapens rond te lopen.

D.4 Bewustzijn van gevolgen creëren

Ik denk dat je wel vroeg moet beginnen met het uitleggen van het verschil tussen genieten van je jeugd en het verpesten van hun toekomst. Die scheidingslijn is vaak heel dun in hun belevingswereld.

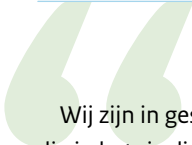
Jongeren bewust maken van de oorzaken en gevolgen van de keuzes die ze maken.

Ze beseffen niet wat ze doen, daar moeten we ook iets mee doen. Ze moeten meer bewuster worden. Dit kan echt niet.

Bewustmaking van impact op omgeving en familie.

Dat we wat creatiever worden in die jongeren triggeren, anders dan als je iets verkeerd hebt gedaan krijg je een dwangsom, maar weet nou wat het met je doet.

Wij zijn in gesprek met de jongeren, en dan vooral jongeren die in het rivaliserende stuk zitten, dus ook echt met wapens lopen. We gaan in gesprek, over de wapens, over de videoclips, het gevaar en dat is wat je moet doen denk ik.

De effecten op lange termijn meenemen in de voorlichting. Dat je meer kan inzoomen op wat drijft die jongeren, waarom krijgen ze later spijt van momenten dat ze nu zo onberekenbaar zijn of dit gedrag hebben. Het dragen of gebruiken van een wapen nu, kan de droom van het worden van een piloot later, verpesten.

Ze hebben geen weet bij wat ze doen en zien de gevolgen er niet van in. Dus ik denk dat als ze het in hun achterhoofd hebben wat de consequenties zijn van wapenbezit, ze er wel 3 keer over nadenken.

Betere informatie en kennis over de strafbaarheid. Dus dat je een strafblad krijgt en wat je straf wordt. Het zou bepaalde jongeren kunnen afschrikken. Sommigen weten niet wat de consequenties zijn.

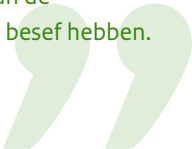
Ik denk niet dat iedereen weet dat je een strafblad krijgt. En dat je daarna niet meer overal kan werken.

Voorkomen dat iemand van slachtoffer naar dader gaat. Ook een mes meenemen om jezelf te verdedigen kan verkeerd aflopen.

Ik ben verontwaardigd over de jonge daders van de patatzaak. Kinderen zijn jong dus zullen ook geen besef hebben. Hoe krijg je dat besef bij ze?

E. Betrekken van de omgeving

Belang van sociale omgeving: mensen uit eigen kring betrekken om invloed te hebben. Jongeren luisteren niet naar de gemeente.

In het buitenland zien we dat veel meer gebruik gemaakt wordt van de gemeenschappen en het netwerk daaromheen.

Voor basisschoolleeftijden moet misschien wel het sporten gratis zijn, ervoor zorgen dat zij in een gezonde groepsomgeving blijven.

Met jongeren aan de slag gaan om te kijken waar komen ze ook weer terug, hoe worden ze opgevangen binnen hun eigen netwerk in hun gemeenschap.

Ambitie voor het Actieplan is het versterken van bredere partnernetwerk. Ik zit een klein beetje meer in de vrijetijdsbesteding waar jongere ook rondhangen. Dan denk ik ook aan de rol van de sportclubs, coaches, trainers.

Samenleving breed inzetten van interventies.

Ik denk dat op het moment dat je zegt van ik zet mijn deur eens open voor jongens die wat zwakker zijn, dan verminder je de aanwas op die straat.

Ik denk dat dat een geïntegreerd iets moet zijn vanuit voorlichting en instructie en zelfs omgangsvormen in scholen en op sportverenigingen.

Ik denk wel dat de naasten de pilaren zijn waarop recidivevermindering van de gedetineerde plaats kan vinden.

De naasten kunnen ook genoeg betekenen als ervaringsdeskundigen en ga die nou gewoon eens een keer als bron gebruiken. Het netwerk eromheen, vader, moeder, broertjes, zusjes.

Het informele netwerk zoals burens, vrienden, familie is het meest krachtige netwerk dat je in kan zetten.

E.1 Betrekken van opvoeders

We moeten oog hebben voor de ouders van 'normale kinderen'. Het helpt een ouder wel om te weten wat er op straat speelt en wat er voor jongerencultuur speelt om het goede gesprek te voeren.

En ook de ouders in de oplossing meenemen, want opvoeden is tegenwoordig ook iets geworden waar ouders bang zijn om grenzen bij te stellen.

Ik denk dat aan de voorkant het heel helpend gaat zijn als ons professionele netwerk, waar echt een berg aan kennis ligt, dichterbij de ouder komt te staan.

Micro-interventies of interventies op familieniveau via bijvoorbeeld Raad voor de Kinderbescherming is interessant om te onderzoeken.

Als je ouders alleen al bij een stukje voorlichting of instructie betreft, dan wordt het thuis ook makkelijker om te bespreken. Het is voor ouders namelijk ook een lastig onderwerp om thuis te bespreken.

Ouders erin betrekken en informeren. Handelingperspectief geven.

Je moet je gaan focussen op de groep die je wel kan bereiken en open staat voor verandering. Hierbij moet je je focussen op de ouders, en de samenwerking tussen de verschillende organisaties.

Ouders moeten betrokken worden bij jongerenwerktrajecten. Zij zijn tenslotte verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen en het gebeurt thuis.

Ik wil wel toevoegen dat ik wel een heel groot belang zie van het investeren in de mensen om de jeugdigen heen. En dan inderdaad ouders. Als mensen er al helemaal inzitten ga je ze er niet uit krijgen als ze zelf dat niet willen. Dus je moet investeren in het netwerk eromheen.

Integrale aanpak lijkt meer op te leveren waarbij je tijdsbeslag korter wordt en waar je ouders en jongeren mee kan laten praten over wat in hun situatie het meest passend zou zijn.

De rol van ouders moet worden versterkt, hoe zijn we zoekende naar.

Blijf weg bij het bestraffen van ouders en/of deze geldelijk bestraffen. Uit buitenlands onderzoek blijkt dat dit bijdraagt aan het stigma van de ouders en niet de recidive aantallen beïnvloedt.

Voor bewustwording onder jongeren zijn ook ouders nodig.

Ouders moeten met hun kinderen in gesprek gaan, eventueel met school erbij.

In de thuissituatie zorgen dat het niet normaal is om een wapen te dragen. In de onderwereld zullen altijd wapens zijn, maar vanuit de jeugd, vanuit huis, en ook vanuit school moet worden uitgedragen dat het niet normaal is om met een wapen te lopen. Je hoeft je niet onveilig te voelen en dat wapen gaat je ook niet helpen.

Je moet echt een basis vormen, creëren van de thuissituatie. We moeten niet gelijk praten over uithuisplaatsing en dat soort zaken, maar je moet wel beginnen bij de kern en dat is altijd thuis. Daar begint het.

Ouderbetrokkenheid is ook niet alles, maar het gaat ook over die hele driehoek of het vierkant. Net zo goed als dat maatschappelijke problemen niet een probleem zijn voor school is het voor een huishouden ook moeilijk.

In de benadering van de ouders kan het niet alleen. We moeten als professionals altijd uitstralen dat het en- en is. Ouders zijn altijd onderdeel van het ontwikkelingsproces van hun kind, maar zij zijn niet het enige onderdeel.

Voorlichting aan de ouders zodat zij de signalen ook eerder oppikken. Niet wanneer er al van alles aan de hand is een inhaalslag.

Ouders zijn een onderdeel van de oplossing. Je kan niet alles overlaten aan de school en de straat, beleidsmakers, scholen, leraren.

Waar wij vanuit de gemeente ook nog wel behoefte aan hebben is, hoe kunnen we nou die ouderbetrokkenheid vergroten?

Hoe kunnen we ouders ondersteunen die ook gewoon zelf in een moeilijke positie zitten, al dan niet met schulden of met een laag sociale, economische status of weet ik veel, en die misschien ook gewoon problemen ervaren in opvoeden.

Ouders is wel een groep die het gedrag van hun kind nog kunnen bepalen. Hebben de meeste invloed op de jongere.

Ouders leren dat wapens niet op een te toegankelijke plek liggen. Misschien wel lastig. Kijken of alle messen nog wel aanwezig zijn in de la. Wel aandacht aan geven, maar ook niet te veel.

Online kan het [gesprek voeren over wapenbezit door ouders] wel anoniem.

E.2 Rol vervulling door het onderwijs

Schoolbezoeken focussen op criminaliteit: oorzaken, uitwegen, en gevolgen, met ruimte voor discussie.

Ook zorgen dat er binnen de school toch maatwerk kan worden aangeboden om de jongeren binnen te houden, zodat er in ieder geval dagbesteding blijft.

Onderwijs zou veel meer moeten aansluiten op de groep jongeren die het lastig vindt om onderdeel te zijn van een groep. Niet alle jongeren passen in een klas van 30 personen. De school zou meer specialisatie moeten krijgen om met deze doelgroep om te gaan.

Er is een groep die of door ADHD of LVB of andere gedragsproblemen niet functioneert in het reguliere onderwijs en soms ook zelfs niet in het speciaal onderwijs, dat er voor die groep een plek moet zijn waar zij heen mogen gaan.

Scholen vinden het enorm lastig om de rolbeschrijving van [een contactpersoon bij] de politie in het schoolveiligheidsplan op te nemen. Dan gaan leerlingen naar de buurman [een andere school] toe. Maar het is juist de bedoeling dat iedere school dat doet, want dan kunnen ze niet meer naar de buurman toe. Zo kan er doorgepaktd worden wanneer er doorgepaktd moet worden.

In klassen zie ik dat de leraren gemogen willen worden, ze moeten juist grenzen stellen en duidelijk zijn.

Signaleringsfunctie vanuit het onderwijs zou wel helpen.

De beste plek blijft op scholen. Als de jongere iets wil doen, doet die het toch. Zorg dat je in de full circle werkt, zowel preventief, als ze er vol in zitten, als wanneer ze eruit komen.

We verzinnen van alles en school is zo belangrijk. Ik mis vaak de school, die mis ik in de hele aanpak. Terwijl kinderen de meeste tijd doorbrengen op school. Ik vind dat daar goed contact mee moet zijn. Het begint vaak op school. Ouders moeten daar ook een plek hebben om rustig te kunnen praten en niet meteen in de aanval gaan.

Scholen moeten duidelijk zijn aan de voorkant. Gezamenlijk afspreken, niet in het kader van 'ik ben bang dat leerlingen dan naar een andere school gaan'.

Als ik kijk op microniveau op een school dan zijn er zeker verbeteringen aan te brengen rondom 'wat moet ik doen als er een wapen is'. Durf ik iets te doen, zo ja, wat moet ik doen? Daar kan zeker op een bepaalde manier professionalisering plaatsvinden.

Controleren helpt wel voor het kijken of er daadwerkelijk wapens zijn, maar of daadwerkelijk het wapenbezit verminderd wordt? Ik denk misschien wel binnen de school, maar op de straat niet.

Leraren moeten met een bepaalde stevigheid voor de klas staan bij een klas die mogelijkwerwijs ontspoord, de regie kunnen houden. Het komt voor dat scholen of docenten dat lastig vinden.

Je kan je ook wel afvragen welk probleem je wil dat de school oplost. Er wordt vaak naar de school gekeken, de school moet het maar oplossen. Als school heb je zeker een rol, maar je kan het niet alleen.

Er moeten echt wel opties zijn dat jongeren zich gehoord en gezien voelen op plekken waar ze ook hun talent kunnen ontwikkelen. En dat is er nu niet voor alle jongeren, want dit gebeurt vaak op school.

In ieder geval personen hebben op scholen die met lastig gedrag overweg kunnen.

Ik zou ook een veiliger gevoel hebben als een school eerlijk is over de situatie op hun school en er wat ze eraan wil doen.

E.3 Benutten van rolmodellen

De succesverhalen van jongeren die uit deze wereld stappen, hebben structuur en een rolmodel.

Kijk ook bij wie de jongeren terecht kunnen. Als ze nou inderdaad thuis dat rolmodel niet hebben, bij wie kunnen ze dan wel terecht.

Zie dus ook gewoon sterktes in mensen die misschien niet SKJ geregistreerd zijn, geen hbo-diplomaatje hebben, maar wel genoeg ervaringskennis hebben. En haal dat ook gewoon op, en zie die mensen ook gewoon als volwaardig.

Het is goed om op lokaal niveau de sociale kaart te kennen, zoals sleutelfiguren in de wijk die dicht bij de jongeren staan. Die moeten ook echt aan de preventiekant ingezet worden.

Rolmodellen die de echte straattaal kennen en iemand die de jongeren begrijpt zijn nodig.

E.4 Benutten van de ogen en oren, cultuur en krachten in de wijk

De sociale cohesie in buurten en dergelijke, dat daar weer iets gaat gebeuren.

Zie ook de krachten in de wijk. In plaats dat we het altijd extern [jongerenwerk] gaan halen omdat die SKJ geregistreerd is.

De wijkagent, die heeft echt zicht op de wijk, hij kent iedereen en weet wat er speelt. Dat zouden we moeten koesteren en erop inzetten, denk dat je er meer winst uit kan halen dan wat het zou kosten.

Heel erg inzetten op wat je in de wijk kan doen; wijkagent, jongerenwerker, school, naschoolse activiteiten.

Je moet wel mensen uit de wijk hebben, die weten waar ze over spreken.

We moeten dat verhaal op straat gaan veranderen. Daarvoor heb je de straat nodig. Heel simpel.

Ik vind gewoon dat we de problematiek in een bredere context moeten plaatsen en dat we mensen op waarde moeten schatten die we in de wijk hebben.

Wat helpt zijn goede banden met de wijkagent, via die weg kan je vragen wat de beste route is om het af te handelen. Ouders kunnen wapens inleveren bij buurtcentrum om het redelijk anoniem te houden. Het helpt als het professionele netwerk zo op elkaar aangesloten is.

Ik pleit voor een expertise-team waarin je de straat medeverantwoordelijk maakt voor het oplossen van het probleem. En we niet meer gaan zeggen we gaan dit paternalistisch van bovenaf doen.

Je hebt gewoon peer-to-peer support binnen je wijk nodig in plaats van dat je toch weer een rem of een filter moet zetten op met wie je spreekt. Want je spreekt met de overheid.

Ik ben iemand die voelt wat er op de straat gebeurt. Wil je daar interventies in kunnen plegen? Geef ons dan die ruimte en ga eens luisteren naar mensen die daar heel dichtbij zitten. In plaats van mensen die daar mijlenver van af staan en daar van alles over vertellen, op basis van theorieën die honderd jaar geleden zijn ontwikkeld.

We moeten veel meer in de hoofden van die gastjes komen, gebruik daarvoor de straat, want waarom zou je de straat niet gebruiken?

Ik denk dat het echt moet gaan over communities. Dus hoe maken we van die straat een community die zich gaat inzetten voor de andere kant.

Ik zou veel meer inzetten op gasten uit de wijk.

Grijp de motivatie aan die er nog wel zit, om dat te laten bloeien.

Er moet ingezet worden op positief gedrag i.p.v. alleen maar consequenties en negatief gedrag straffen.

F. Aanpassen van wetgeving, vergroten van mogelijkheden binnen het bestuursrecht en bewerkstelligen van een adequate strafrechterketen

De straffen moeten hoger zodat het afschrikkeffect wordt verbeterd.

Langer straffen werkt niet, lik op stuk wel.

Een jeugdbestuursrecht versie die niet te veel op herstel is gericht, maar meer op sanctioneren.

Behoeftte aan wetgeving om de pakkans te vergroten, ook in het geval van wapenproblematiek op sociale media.

Sommige jongeren zijn meer onder de indruk als je ze raakt in hun status, op hun bezit zoals dure kleding. Oftewel: Afpakken door het OM. Dit kan echter alleen als je als straf een boete oplegt. Aangezien dit niet passend is voor vuurwapenbezit kan afpakken nu niet. Dit terwijl de impact hiervan waarschijnlijk veel effectiever is.

Niet te belerend opstellen naar jongeren en ouders.

Misschien is er nog iets te winnen in de wetten en regelgeving op sociale media, dat je sneller in besloten groepen kan komen, gezien het onlinegedrag steeds minder publiek is.

Niet per se vanuit de gemeente, maar politiek gezien speelt ook wel of we ook iets strafrechtelijk kunnen gaan doen onder de 12 jaar.

Zwaarder straffen is niet per se noodzakelijk, maar wel de reactie op wapenbezit, door bijvoorbeeld politie, moet veranderen.

Dat je zo'n geldbedrag [last onder dwangsom] kan kwijtschelden door naar een werkstage te gaan, moeten, verplicht. En dat die dwangsom daarna van de baan is. Dus dat die meegaat in een leerbedrijf, of stage in de gevangenis, dat die iets moet gaan bijdragen waar wapens of het tegengaan van wapens ergens inzichtelijk voor hem wordt.

Meer oog voor het slachtoffer in het hele strafproces, meer oog voor de nazorg.

Kijkende binnen de zwaardere doelgroepen werkt straffen statusverhogend. Losweken van de doelgroep, daar zit de meeste winst.

Al dan niet via Halt, om bijvoorbeeld verplichte trajecten [als een conflicthanteringstraining] te gaan inzetten.

Er moet een effectieve straf komen in combinatie met goede begeleiding.

Last onder dwangsom is een preventiemiddel en geen straf, maar zo voelt het natuurlijk wel.

Als er ingezet wordt op repressie, kijken of we kunnen straffen onder de 12. Maar misschien moeten we even kijken wat we ze kunnen leren onder de 12 jaar.

Onder de 12 jaar hebben ze kennis nodig en geen straf.

Wij bedoelen hier Halt als voorlichtingsmechanisme, niet als straf.

Er zal echt voorlichting moeten zijn, dat er daadwerkelijk kennis die leeftijd in wordt gegooid en niet per se Halt in zetten om alvast een soort pre-Haltmaatregel in te zetten.

Wat heel goed is van de ZSM-tafel is dat je met alle ketenpartners spreekt. Alleen bij de ZSM is het zo dat het strafzaken zijn, geen voorlopige hechteniszaken. De verbinding houden tussen die twee afdelingen zou heel goed zijn: als iemand met lichtere zaken binnenkomt, maar die maakt een overstap naar de zwaardere criminaliteit. Je informatiepositie - over wat er daarvoor is besproken over zo'n jongere en wat er allemaal bekend is - is heel belangrijk.

Gedragsverandering teweegbrengen op een vriendelijke manier. Dat het niet een taakstraf gevoel is, maar dat het een andere trigger kan zijn.

Als de alternatieven er niet zijn, kun je je wel heel erg richten op de jongeren en het wapengebruik, maar als je daarna geen follow up hebt, kom je volgens mij niet heel veel verder.

Vanuit de landelijke aanpak is het wenselijk om bijvoorbeeld wetgeving te krijgen om wapenverkoop landelijk aan te pakken.

Straffen zijn te laag.

Zwaardere straffen. Als een jongere iemand heeft neergestoken, krijgt hij maar één jaar gevangenisstraf. Dan denk ik, dat kan niet als je zoiets ergs doet.

Betere integratie van buitenlandse groepen die naar Nederland komen.

Een cursus of zo, bijvoorbeeld als je te hard rijdt?

F.1 Inzetten op opsporing en het vergroten van de pakkans

Het gebruik van een wapen is maar een uitingvorm van hoe dat geweld tot uiting komt wat heel veel gevaren in zich heeft. Maar de oorzaak, van die criminaliteit of van die jongere die afglijdt, vraagt echt een specifieke aanpak en ik denk dat we meer moeten investeren in opsporing daarvan.

Ik hoor toch ook van jongeren zelf, via informanten hebben wij diverse jongeren gesproken, dat het vergroten van de pakkans wel degelijk werkt. Dus je moet gepakt kunnen worden om dat ook af te schrikken. Dus ook daarin zullen we onze rol pakken.

Onderzoek naar wat er nodig is om de handhaving zo op te schroeven dat mensen het gevoel krijgen dat ze niet wetteloos zijn. Het is niet wetteloos om een vuurwapen op zak te hebben. Dat is strafbaar. De pakkans moet vergroot worden.

Ik denk dat het allerbelangrijkste is en iedereen zegt het: het voorhanden hebben van, de verkrijgbaarheid. Ik denk dat wij een been bij kunnen trekken in de opsporing, dus waar komen die wapens nou vandaan. En op die andere trajecten dus geen preventie zonder repressie, geen repressie zonder preventie.

Ik zal me zeker hard maken voor prioritering in opsporing.

Ik ben wel blij dat we ook meer zicht krijgen in de online leefwereld omdat we jeugdboa's hebben, jeugdagenten, maar ook digitale agenten die dat proberen in beeld te krijgen. Dat we het oog daarvoor ook steeds meer als onderdeel van de opsporing proberen in te bedden.

“
Wie houdt er op het moment toezicht op de [online] verkoop van wapens? Is dat de NVWA die reeds dingen naar ons kan rapporteren? Als het gaat om bredere gesprekken over illegale content is ProCOM een goed vehikel waarin reeds veel van dergelijke zaken worden besproken en ook het thema jongeren en wapens onder zou kunnen vallen.

De politie zou een melding moeten krijgen van een filmpje met wapens zodra dat verschijnt op sociale media en dat zij het er dan af kunnen halen. Dat iedereen kon zien hoe Peter R. de Vries werd vermoord. Dat moet toch niet kunnen?”

G. Verbeteren van de integrale aanpak en samenwerking tussen organisaties

Het is erg belangrijk dat we het multidisciplinair aanpakken.

Voor al deze partijen is het van belang om korte lijnen te hebben met iemand die weet bij wie je moet zijn om zodoende toch relatief snel tot oplossingen te komen.

Er kan best een verband zijn tussen drugs en wapenbezit. In dat kader zou je ook gericht kunnen kijken wat doen jullie bij preventie met gezag en wat bij wapens en jongeren.

Dan heb je de secundaire preventie waar samenwerking nodig is, waarbij ik denk dat jeugdexpert-teams een rol kunnen spelen.

Ook wat mij betreft zit de sleutel in de passende aandacht die er is vanuit alle invalshoeken voor dit fenomeen, dat moet ook daadwerkelijk zichtbaar zijn voor de samenleving.

Het moet een full-circle effect hebben.

Je zou toch moeten zeggen dat zo'n actieplan nog meer succes gaat hebben als je ook andere gebieden erbij gaat betrekken. En dat is een VOG, dat is stage discriminatie, kansengelijkheid, al die dingen die nu ook, laten we zeggen, verder in het nieuws komen binnen onderwijisland.

Wat ik ook mis is nazorg. Dat moet structureler.

Als gemeente kun je er alleen preventief op inzetten door externe partijen erbij te betrekken en met jeugd in gesprek te gaan in de hoop hen op een ander spoor te zetten.

Verbinding tussen praktijk en beleid voor effectieve aanpak.

Ik mis overkoepelende interactie, het is gek om te horen dat ze in Friesland al een jaar ergens mee bezig zijn waar niemand iets van weet en vervolgens het wiel zo keer opnieuw uitgevonden moet worden.

Ik denk dat het voor ons een belangrijke taak is om in de samenwerking met politie en gemeenten, met name vanuit verbinding met de wijkagent, het vanaf daar over te kunnen dragen. Niet een incident op zich, maar ook dat de politie de middelen heeft om die verbinding weer met andere partijen te zoeken. Nou is dat een symptoombestrijding en tegelijkertijd ook het voorkomen van een herhaling.

Zo snel mogelijk de aansluiting bij de wijkagent kunnen vinden.

Ik pleit voor een landelijke denktank in plaats van gemeentelijk.

Convenanten waarin ketenafspraken gemaakt worden tussen verschillende disciplines die betrokken zijn, onder andere ook bij dit onderwerp. Ik zou dat vooral ook aangrijpen om dit onderwerp te agenderen. Het gaat vooral om het verstevigen van de samenwerking met de verschillende partijen die in zo'n covenant de handtekening hebben gezet. We hebben het over scholen, gemeente, Halt, politie, jongerenwerk.

Geen enkele stakeholder kan het alleen.

Ik wil geenszins de verantwoordelijkheid van ons afschuiven. We hebben als [media] platformen een enorme verantwoordelijkheid, maar het is wel een gedeelde verantwoordelijkheid.

Het zijn jongeren die niet snel binden met iemand, de vertrouwensband en verbondenheid met een professional is dan ook belangrijk. Als je dan wisselingen hebt bij het personeel is het voor de jongeren onbekend en ongeloofwaardig. Wetende dat dit aan de orde is moet er ook gekeken worden naar de gegevensdeling. Op het moment dat je als professional iets gaat vastleggen als op wat voor manier werken wij nou samen, dan hoeft je minder te leunen - ook al zal je altijd moeten leunen - op de vertrouwensband. Dan kan je terugvallen op het formele samenwerkingsverband.

De basis op orde brengen in mijn organisatie is wat ik wil gaan doen. De signalen die er zijn bij de verschillende ketenpartners kunnen nog niet duidelijk worden weg gezet, dat gaat nu wel komen gelukkig.

Samenwerking en kennisdeling zijn essentieel om een coherente en effectieve aanpak te ontwikkelen.

Samenwerken om die mindset te veranderen: dat het niet normaal is om wapens bij te hebben of te gebruiken.

Als micro-interventie zou het prettig zijn als er een link is met gemeente en Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming om iets te doen qua opvoeding met de ouders of voorlichting voor de jongere zelf, niet dat je een heel dossier hoeft te hebben.

Organisaties hebben het idee tegengewerkt te worden door overheden en gemeentes, terwijl ze elkaar juist moeten ondersteunen.

De problematiek kan per wijk verschillen, daarom is het juist van belang van die informele leiders te horen wat nodig is. Van daaruit kan gekeken worden hoe er decentraal vanuit overheden en betrokken partijen op ingespeeld kan worden.

Er zijn natuurlijk leefgebieden die wel lastiger zijn, zoals de GGZ of 18- dan wel i.v.m. de AVG en informeren van ouders, dus dat zijn zeker wel belemmeringen, maar de sleutel zit in samenwerking.

Streven naar gezamenlijk idee en kwaliteit in aanpak.

Het samen optrekken van scholen en andere partners met betrekking tot maatschappelijke problemen moet normaal worden. Het zijn geen eigen problemen van de school. Het is eigenaarschap creëren van een probleem en integraal aanpakken.

Praktische handvatten in het Actieplan voor jongerenwerkers en scholen: hoe om te gaan met die jongeren die mogelijk een wapen hebben. Hoe het gesprek in te gaan of juist op het delen van informatie. Een Actieplan dat aanreikt hoe professionals de samenwerking kunnen vormgeven.

Het besef dat iedereen elkaar nodig heeft - scholen en veiligheidspartners - moet er komen, zodat iedereen dezelfde lijn doortrekt.

Dus als vaak al wat aan de hand is met de groep die een wapen draagt dan zou de logische reactie zijn, zeker bij vervolging als je ze tegenkomt, dat je meer energie en aandacht besteedt aan de straf en zorg component.

Ik denk dat wij als gemeente – en ik geloof ook andere gemeenten – echt heel erg klaarstaan om te helpen in dat soort casuïstiek waarbij jongeren wapens dragen. Alleen we moeten dat dan ook wel met elkaar willen en we moeten ook wel die randvoorwaarden creëren. Dat heeft deels natuurlijk ook te maken met wetgeving, maar het gaat denk ik ook om prioritering.

Het is goed dat je onderzoek doet naar de aard en de omvang van bepaalde fenomenen, maar ik zie veel meer de kracht van ons samen. De vertaling daarvan door naar de aanpak: wat kan ieder nou gezamenlijk doen met extra prioriteit? Ik denk dat er echt voldoende wetenschappelijk onderzoek beschikbaar is om verklaringen te kunnen geven aan het problematische gedrag van wapengebruik en bezit onder jongeren.

Ik mis in het voortraject heel erg ook de samenwerking met zorg.

Ook al houden die jongeren of de ouders die deur dicht. Meer te kijken naar de zorg in plaats van enkel strafrechtelijk.

Uiteindelijk is natuurlijk samen een doel hebben en dit doel is veilig maken en soms is het net even te veel 18- hulp of 18+ hulp, dus dat het iets te veel gekaderd is.

En ik denk dat het echt je doel is: recidive en het voorkomen van dit soort incidenten en je gaat het gezamenlijk doen, ja dan moet je dus ook samenwerken.

Het ook zichtbaar maken wat we doen, daar kunnen we denk ik slim wel afspraken over maken: wat doe jij, wat doe ik, in ons dagelijks werk en hoe gaan we daar over communiceren en wat laten we zien.

Wij horen ook regelmatig terug dat de samenwerking tussen school en politie/gemeente niet goed liggen. Dat is niet nieuw. Het zijn dingen die al jaren spelen. De verbinding kan beter. Als er convenanten liggen, dan is dat heel mooi, maar het is vaak pas het begin van hoe je dingen in gezamenlijkheid kan aanpakken.

De gemeente hoort probleemeigenaar te zijn. Zij hebben de opgave om criminaliteit en wapenbezit terug te dringen. Zij kunnen dat ook niet alleen, zij moeten partners faciliteren en daar is school één partner van, maar niet alleen.

Je moet de hele basis sterker maken met elkaar.

Het zou helpend zijn om ook weer op een goede manier als Rijksoverheid en gemeenten gezamenlijk te acteren op de problemen omtrent wapens en jongeren. We hebben elkaar nodig en we hebben dezelfde doelstelling.

Er moet ruimte zijn voor lokale aanpakken, zodat er op landelijk niveau alleen gefocust hoeft te worden op zaken waar je elkaar voor nodig hebt, bijvoorbeeld voor juridische zaken of wetgeving. Het is belangrijk dat je de lokale aanpak kan inrichten met ondersteuning van het bredere netwerk waar je dat zelf niet kunt.

We hebben een rol in het versterken van de pedagogische basis, maar ook in de weerbaarheid van kinderen. Wij als jeugdartsen moeten misschien meer gezins- en systemisch gericht gaan werken dan soms concentreren op kind en jeugdigen alleen. De ondersteuning van scholen, samenwerking in het sociaal domein en het delen van signalen. Van individu naar collectief, misschien moeten we wel een publiekcampagne doen, van het preventieve domein naar het curatieve domein. Op velerlei niveaus is er wat te doen.

Dit probleem is iets waar we als maatschappij over na moeten gaan denken volgens mij.

Zorgen dat de jeugd, de jeugdzorg alles rondom de jeugd gewoon in orde raakt, dan ga je het bij de basis aanpakken.

Op het moment dat je zorgt dat alle partijen met ouders, met hulp, met school, met de gemeente, met samenwerkingsverbanden samenwerken, want als iedereen bezig is met de jongeren dan zullen ze zich ook gezien blijven voelen.

Over perspectief bieden denk ik dat de gemeentes in het algemeen en de hulpverleningsinstantie en de scholen echt de samenwerking aan moeten gaan. En niet bureaucratisch ieder in zijn eigen omgeving en weet ik het wat, maar dat je echt daadwerkelijk de hulp kan bieden.

“
Dat is mijn eerste aanbeveling, om het veel integraler te benaderen. Dus ook het vraagstuk van excessief geweld onder jongeren waarbij ze onderdeel worden van de georganiseerde zware criminaliteit en daarin worden ingezet als uithaler of bommenlegger om dat daarin mee te nemen. Want die noodzaak zien wij, dat gaat om dezelfde doelgroep.

Het elkaar vinden als partners is ook een gedeelte onze eigen verantwoordelijkheid.

Het bij elkaar brengen van mensen is nodig.

Het zou goed zijn als zij [media] ook eens mee kunnen helpen daaraan [tegegana van angstig worden en juist wapens willen dragen door berichtgeving], want zij hebben er natuurlijk wel een hele grote invloed op.

G.1 Gegevensdeling mogelijk maken of vereenvoudigen

Aanbestedingen op het gebied van welzijn, die zijn anoniem. Die hebben ze geanonimiseerd, dus je weet niet welke partij er aanbesteedt. Dit zijn dingen die moet je echt gaan veranderen in dat beleid.

Behoeftte aan bevoegdheid om informatie te delen.

We moeten transparant handelen als we problemen willen aanpakken, niet achter privacy verschuilen.

Er wordt heel vaak vanuit angst niet gedeeld. Ik zou wensen dat misschien wel vanuit de overheid daar een tool voor komt of deskundigheid, dat je kan bellen, iedereen is daar zoekend is. Hulp bij de juridische grondslagbeschrijving zodat je toch de informatie kan delen.

Gemakkelijker informatie delen.

Het is belangrijk om rekenschap te geven van het wettelijk kader en het communicatiegeheim.

De samenwerking met de politie, de jeugdpolitie, om daar ook wat meer met elkaar te delen. We zijn heel erg aan het zoeken van hoe kunnen we nou zorgen dat alle informatie bij elkaar komt, zodat we daar elkaar in kunnen ondersteunen. Dat zijn dingen waarop wij aan het investeren zijn.

Wij zouden er zeer bij gebaat zijn, alleen al om preventie ook goed vorm te geven, maar ook te kunnen acteren wanneer dat nodig is of te handhaven, als die informatie-uitwisseling nog beter mogelijk wordt.

Je hoopt dat je eigenlijk ook die informatie-uitwisseling in de preventieve sfeer nog veel meer kunt hebben. Het signaleren van joh jouw kind woont in Capelle, maar verschijnt iedere donderdagavond op de Lijnbaan in Rotterdam. Dan hebben we misschien helemaal nog geen strafbaar feit geconstateerd, maar hij maakt wel onderdeel uit van een groep die risicovol is, hoe kunnen we de jeugdwerkers van Capelle daarop attenderen etc. Die informatiestroom is echt noodzakelijk om goed te kunnen handelen.

De juiste personen moeten elkaar kennen zodat de gegevens gedeeld worden. Je moet elkaar zien. Ook wanneer het goed gaat. Niet alleen wanneer het slecht gaat.

Ik denk in eerste instantie dat partijen moeten praten met het jongerenwerk. Ik weet niet in hoeverre zij kunnen delen hoor. Wij mogen ook al met onze veiligheidsregisseurs niet alles delen, met de politie mag je dan weer wel dingen delen.

We hopen allereerst dat de wet gegevensverwerking samenwerkingsverbanden tot stand komt. Daar hebben jullie je bijdrage al aan geleverd, maar het is nu aan de politiek om daar nu een klap op te geven. Dat zou enorm helpen op het gebied van informatie-uitwisseling.

Een covenant kan ook al helpen bij informatie-uitwisseling.

“
Dat de informatiestroom echt noodzakelijk is om goed te kunnen handelen, geldt evenzeer voor scholen.

Altijd is natuurlijk de proportionaliteitsvraag aan de orde bij informatie-uitwisseling.

Het helpt ook als we goede voorlichting geven over wat in gegevensdelen wel kan en er moet natuurlijk altijd steeds een goede belangenafweging plaatsvinden.

In belang van bescherming van kinderen, jeugdigen, zijn veel van onze mensen ook bereid ver te gaan in de mogelijkheden qua privacywetgeving.

Er is soms nogal veel onbekendheid in de voorlichting hoe professionals in het jeugddomein, dat zijn de jeugdwerkers, maar evenzeer de boa's, de politiemensen enzovoort, geholpen kunnen worden door de Rijksoverheid met de toepassing van wet- en regelgeving, de privacywetgeving. Een handvat, een handreiking hoe daarmee om te gaan zou handig zijn.

Je kunt eigenlijk iedere professional in het domein die kennis en kunde om te weten wat je mag op het gebied van gegevensverwerking.

Kunnen wij elkaar nu op signalen die we met elkaar delen, concreet maken wat we nodig hebben op gegevensverwerking. Wat ons kan helpen in de aanpak die we wensen. Dus hoe concreter die vraag wordt, hoe makkelijker die voor onszelf, maar ook voor jullie wordt van waar liggen jullie beïnvloedingsmogelijkheden.

Wat wij concreet nodig hebben op het gebied van gegevensverwerking, kan enerzijds bestaan uit betere voorlichting van wat wel kan, of anderzijds mogelijk wet- en regelgeving daarop aanpassen.

G.2 Samenwerken over regionale grenzen heen

Wij denken dat we nog veel meer kunnen bereiken in de gezamenlijke aanpak over gemeentegrenzen heen.

De motivatie zit dus niet alleen in het onttrekken van je lokale gezag zeg maar, maar zit natuurlijk ook gewoon in het feit dat de groepen waarin met opereert over de grenzen heen trekken.

Draag een landelijke visie uit en ondersteun lokaal over hoe en dat jongeren op een gezonde manier kunnen omgaan met emoties zoals bijvoorbeeld agressieve gevoelens.

Men weet wel, dat is wel ons beeld, handig gebruik te maken van die verschillen tussen gemeenten, maar ook positiever gesteld, wij denken dat onze maatregelen effectiever zijn wanneer ze op elkaar afgesteld zijn. Laat ik het positiever op die manier zeggen.

Met de burgemeesters hebben we de intentie om met omliggende gemeenten beter af te stemmen en [beleid]gelijk te trekken. We hebben ook ontdekt dat we ook onze bestuurlijke maatregelen beter op elkaar kunnen afstemmen.

Het kan bij jeugdigen noodzakelijk zijn om ze uit de context te halen, of andersom als ze zelfstandig verhuizen de informatie te delen met onze buurgemeente of met welke gemeente dan ook. Zodat ze ook weer op tijd in beeld komen daar.

Ik denk dat dit gemeente overstijgend is. Dus op het moment dat je een soort expertiseteam samenstelt, en die de kans geeft om daar een jaar lang mee aan de gang te gaan en inderdaad initiatieven te ontwikkelen die veel meer vanaf de straat komen dan vanuit het kader, dan denk ik dat je winst kan behalen.

Er moet een landelijk samenwerkingsverband komen op verschillende fenomenen, daarin kan ondersteund worden in maatwerk van de eigen gemeente of regio naast de landelijk maatregelen.

Tevens denk ik dat, zeker in de regio Den Haag, de groepsdynamieken en rivaliteit tussen groepen ervoor gezorgd heeft dat we bij gemeentes en politie en andere partners, beter geworden zijn in gebied overstijgend werken. Dat is een positieve ontwikkeling en ik denk dat dat goed is om vast te houden naar de toekomst toe.

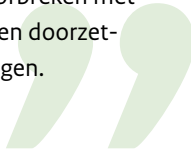

Het begint ook wel, en dan sluit ik me even aan bij onze gemeenschappelijke informatiepositie, juist vanwege die grensoverschrijdende problematiek. Je kunt niet van iedere boa en politieagent en zelfs niet van een jeugdwerker verwachten dat die ook kennis heeft van wat jouw inwoners in een andere gemeente doen en vanuit welke groep de jongeren deel uitmaken.

De systeembelemmering kunnen we alleen doorbreken met goede mensen die ervoor gaan. Die misschien geen doorzettingsmacht hebben, maar het wel kunnen afdwingen.

H. Preventief optreden

“ Heb veel aandacht voor preventie en de doelgroep van 10 tot 14 jaar.

Meer inzetten op preventieve maatregelen, zoals het versterken van gezinnen en het bieden van alternatieve perspectieven voor jongeren.

Ik zou onderscheid willen maken in de brede preventie waarbij je ook inzoomt op de opvoedersrol, dus de ouders, en hele jonge mensen, jonge kinderen. Daarin kan de GGD een hele duidelijke rol in nemen, maar ook school met voorlichting en ouderavonden.

Ik vind het een interessante vraag voor de GGD hoe zij het onderwerp wapens gaan meenemen in hun totale preventieaanbod.

Waar je op in moet zetten is preventie en als je wel wil reageren, maatregelen die effectief zijn en zin hebben.

Ik zou het heel geslaagd vinden als het zou lukken in de problematiek rond jongeren en wapens om te kijken of we het op de basisscholen kunnen voorkomen. Dus aan de preventiekant, dat je jongens kan behoeden, voorkomen dat ze meegroeien in de straatscene. Je ziet nu jongeren out of the blue uitgroeien tot iemand die het criminele pad ambieert. Heel vaak wordt er pas een beschermingsonderzoek gedaan als het al fout is gelopen, terwijl als je heel goed terugkijkt in de casus, je ziet: daar had eerder iets mee gedaan kunnen worden.

Veel jongeren zitten nog niet in die criminaliteit, maar in achterstandswijken, dus dat wil je voorkomen.

Ik zou willen dat we op het gebied van preventie meer in gaan zetten, op de jongeren, opvoedondersteuning en dergelijke.

Preventie is belangrijk om te kijken hoe je het probleem kan

aanpakken en er moet dan gekeken worden wie de regievoerder is.

Je moet inzetten op preventie en gedragsverandering, niet op een vorm van straffen.

Als samenleving blijven werken aan ondersteuning, preventie en de bewustwording.

Er moet meer geïnvesteerd worden in preventieve maatregelen, zoals jongerenwerk, om te voorkomen dat jongeren überhaupt in de criminaliteit belanden.

Waar je op in moet zetten is preventie.

De meer preventieve benadering is in onze ogen absoluut nodig. Dat past ook in de trend die we dus zien, als je zegt de trend is jonger en gewelddadiger en hoe kun je sneller dus ook interveniëren of überhaupt voorkomen dat men in die situatie komt. Dat maakt dat daar de inzet op gericht moet zijn.

Heel veel is ingezet op repressie - en laatst ook door wetenschappers gezegd - we doen eigenlijk vrij weinig aan preventie. Ik denk dat het wel heel veel aan de achterkant kan schelen en dat we echt op preventie moeten inzetten.

Ik denk dat we wel kunnen winnen om meer in te zetten op preventie, om te ontmoedigen, alternatieven mee te geven, laten zien hoe het anders kan, bewustwording.

We kunnen wel inzetten aan de achterkant [repressie en nazorg], maar aan de voorkant [preventie] is nog heel veel te winnen.

”

Het zorgen dat jongeren het niet nodig vinden om een wapen te bezitten of te dragen zit hem echt in een stukje educatie. Heel vroeg het gesprek hierover voeren. In het hele land, in de keten het gesprek voeren. Het is wenselijk dat je er echt heel vroeg bij bent en dat je dan het gedrag om weet te buigen naar het positieve.

Jeugdgezondheidszorg is vrijwillige zorg die proactief is. We kunnen de jongeren uitnodigen, we kunnen langsgaan op scholen, op huisbezoek gaan: dat wil niet zeggen dat we altijd binnenkomen. Ik zou het wel een mooie overdracht vinden vanuit de curatieve zorg naar de publieke preventieve zorg, dat men die ook weet te vinden. Daar zou ik wel eens over na willen denken, over hoe we die lijnen beter weten te leggen.

We moeten meer op preventie zitten en minder op de repressieve kant.

Meer preventief fouilleren. Daar hebben we geen problemen mee, want we dragen toch geen wapens.

H.1 Inzetten op (vroeg)signalering

Preventieve aanpak met vroegsignalering van gedragskenmerken.

Ik geloof vooral heel erg in dat we aan de voorkant moeten zitten. Hoe zorgen we ervoor dat er steeds minder instroom in die groep is. En daar ligt denk ik een hele grote rol voor opvoeding, lagere school, zelfs basisonderwijs, kinderopvang, sportvereniging, overal waar jeugd mee van doen is.

De moeilijkheid om de criminaliteit uit te gaan, maakt ook dat onze interventies één zo vroeg mogelijk in het proces moeten plaatsvinden, maar ook veel meer gericht moeten zijn hoe je jongeren helpt uit dat systeem te stappen.

We moeten vroegtijdig ingrijpen en alternatieve straffen bieden om jongeren op het rechte pad te houden.

Er is veel onzichtbaar leed. Als je preventief wilt optreden is vroegsignalering essentieel.

Als je preventief meer kan met de broertjes en zusjes, denk ik dat je daar ook wel weer een aantal jongens en meisjes mee kan behoeden. Per definitie een plan voor deze jongens en meisjes.

Preventie, dus vanuit vroegsignalering kijken hoe je vanuit dat perspectief problemen kan voorkomen. Ik denk veel met jeugdleiders en scholen werken. We kunnen scholen niet te veel belasten, maar het gesprek moet daar ook plaatsvinden.

Ik denk dat er ook nog wel kansen zijn in de vroegsignalering, ook in samenwerking met scholen.

Ik denk dat nog veel meer op perspectief bieden gericht kan worden. En dan niet pas als ze 15 en 16 zijn en uitvallen, maar echt al in de basisschoolleeftijd denk ik. En dat daardoor de sociale controle, sociale omstandigheden eigenlijk beter blijven en de aansluiting dus ook.

Ik denk ook echt inzetten op basisschoolleeftijd.

Vroegsignalering en dan kijken wat misschien verplicht en wat niet in het lespakket opgenomen kan worden.

Een Halt-interventie is nu buitenstrafrechtelijk, maar wel gekoppeld aan een strafzaak en wordt vaak bij lichte zaken ingezet. Idee om dit ook bij middel zaken met wapenbezit in te zetten waardoor ook bij deze zaken aan vroegsignalering gedaan kan worden.

Nou, wij zijn op dit moment heel erg met de preventie bezig, hè. Steeds jonger inzetten, we zijn ook echt aan het zoeken naar een instrument voor jongeren onder de twaalf. En dan echt op het preventieve, je wil eigenlijk voorkomen dat ze afglijden. Dus meer inzetten op de gezinnen.

Beginnen op scholen, voordat je jongeren concreet in beeld hebt.

Preventie, vroegsignalering, dat is onze corebusiness als jeugdartsen. We hebben de jongeren in beeld, maar eigenlijk op contactmomenten te weinig tijd. Als ik dit zo hoor, en dat geldt ook voor andere problematiek, kunnen wij daar nog grote slagen op maken als we meer bij kinderen en gezinnen kunnen zijn.

Wat ik denk, is dat iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Iedereen moet zijn rol nemen, it takes a village to raise a child. We moeten onze pijlen richten op iedereen. Iedereen moet doordrongen zijn van het feit dat een wapen direct een actiepunt is. Middels een publiekscampagne, voorlichting op scholen. Dan kunnen we het eerder signaleren, daar ben ik absoluut van overtuigd.

Beter en vroeger signaleren. Onderzoek wat gaande is, beter vertalen naar de praktijk.

Uit onderzoek blijkt dat meer persoonsgerichte aanpak en vroegsignalering helpt, hoe kan dit lokaal opgepakt worden? Misschien verschilt dit per fenomeen, maar wel een punt wat doorgevoerd moet worden.

Voor vroegsignalering is het belangrijk om het bij ouders en scholen onder de aandacht te brengen, voordat de kinderen

naar de middelbare school gaan. Veel jongeren worden op de middelbare school losgelaten, dus dat moet voorkomen worden, daar moet een handelingskader voor komen.

Belangrijk is denk, dat we voldoende oog hebben voor de hele jonge leeftijd waarop het probleem vaak begint.

Jong beginnen, heel jong, basisschool leeftijd, dat werkt volgens mij het beste. Want dan zitten ze in de gewetensvormingsfase.

Eigenlijk willen we de groepsaanpak vanaf 12 jaar laten overstijgen naar 10 tot 12 jaar. De verruiming met de jonge aanwas die dicht tegen de criminaliteit aanzitten, die wil je eruit houden.

Op middelbare schoolleeftijd zijn jongeren nog steeds kneedbaar.

Basisschool is te vroeg. Dan zal je ze bang maken. Begin middelbare school om het groepjes vormen en na-apen voor te zijn.

I. Ambities en wensen rondom interventiemogelijkheden en instrumentarium

Ondernemers zouden wel graag een wettelijke bevestiging willen zien voor het verbod om wapens en messen te verkopen aan jeugd onder de 18 jaar.

Een landelijk messenverbod kan erbij helpen om het weer normaal te laten worden voor de jongeren om te denken dat het niet normaal is om wapens bij je te dragen of te gebruiken.

Meer voorlichting geven.

Te veel focus op processen belemmert de effectiviteit van interventies. We moeten de motivatie van jongeren serieus nemen.

Zodra er een incident plaatsvindt wil je iemand gelijk in een aanpak hebben.

Veel meer de nadruk leggen op de bredere zorgen over jongeren die betrokken zijn bij overlast en criminaliteit en dat dat veel dieper gaat dan de uitingsvormingen of het instrument dat ze gebruiken bij het plegen van delicten.

Het moet ook duurzaam zijn, geen korte termijn project. Het moet wel continu door kunnen gaan.

Ook kijken naar de persoon achter het gedrag en achter het symptoom.

Als je wil dat de scholen zelf lessen gaan geven [gericht op wapenproblematiek aangeboden door de overheid of extern aangeboden], dan moet je het ver van tevoren in plannen en voorbereiden. Niet een week van tevoren met een lesbrief. Ik denk dat het bijna 2 jaar planning vraagt wil je het goed in het onderwijs krijgen, hier heb je te maken met een jaarrooster waar alles vastligt van tevoren.

We moeten ook de juiste dingen [interventies en acties] stimuleren die goed gaan.

Vrijwillige jeugdreclassering is nuttig, want het voorkomt verder afglijden terwijl jongeren wachten op hun zitting. Er is veel verloop van tijd, dus als op basis van het voorlopig dossier al een maatregel kan worden opgelegd is dat heel mooi. Dit is iets wat breder aangepakt moet worden.

Ik denk dat het ook zou helpen als ze aan sociale media mini targeting doen als overheid. Gerichte mediacampagne, op ouders, op jongeren. Ik denk dat je met mini targeting heel veel kan bereiken. Ik zou zeggen korte, vrij lompe communicatie. Shocking-all methodiek zal toch wel het beste werken.

Hele korte, lompe, enigszins grappige communicatie, dat werkt.

Wapen inleveracties zijn goed als er veel messen van de straat afgaan.

Wel nadeel dat mensen juist wapens gaan dragen door wapen inleveracties omdat ze bewust zijn dat er wapens in de buurt zijn.

Ik denk dat je gewoon aan alle kinderen moet richten. Omdat je het niet kunt verwachten van een persoon, maar mensen kunnen ook heel stil zijn en vervolgens dan een mes trekken.

I.1 Meer (wetenschappelijk) onderzoek en kennis

Denk na over de impact van een interventie en welke uitwerking dit kan hebben op het gedrag van de (individuele) jongere(n).

Er wordt vaak uitgegaan van het principe voorlichting leidt tot kennis wat leidt tot gedragsverandering. Onderzoek en praktijk wijst echter uit dat juist tegengestelde effecten optreden. Bekijk beter bij wie je deze voorlichting toepast en/of biedt een alternatief.

Als je wil reageren, repressie, moet je maatregelen die effectief zijn en zin hebben inzetten.

Als we het hebben over die aanwas in criminele carrière, wanneer gaat het nou van kwaad tot erger en wanneer gebruikt men welk wapen. Dat zou misschien ook nog een aandachtspunt kunnen zijn voor onze gezamenlijke aanpak zodat we er allemaal een beetje op dezelfde manier naar kunnen kijken en over prioritering betere afspraken kunnen maken.

Ook bij deze doelgroep zal meer onderzoek en nieuwsgierigheid naar het netwerk erachter moeten plaatsvinden.

Maak het tastbaar. Dan beseffen beleidsmakers waar uitvoerders zich in bewegen. Kijk in elkaars wereld. Ga maar eens een dag voor de klas staan. Zie wat er op je af komt.

Bij rechtbanken, officieren van justitie, universiteiten, politie en professionals een invalshoek geven van wat wel en niet werkt.

Er is een enorm verschil tussen de verrijkte communicatie die Snapchat aanbiedt, de steriele communicatie van Whatsapp, de rijke visuele tools die Instagram biedt voor publieke communicatie, de communities die Facebook biedt, de dingen die op YouTube gebeuren en de kanalen van Telegram. Het is allemaal media, maar het doet hele andere dingen. Het is belangrijk om hier verschil in te maken anders ga je hele vreemde conclusies trekken.

We moeten meer leren van preventie van andere soorten criminaliteit, zoals hoe de interventies zijn opgebouwd.

Misschien kunnen we nog wel een verdiepend beeld krijgen van wat zit er nou echt achter bij de jongeren. Dat zou een mooie aanvulling kunnen zijn.

Inbeslagname van wapens gaat prima, je wil niet weten wat je ziet als je in onze voorraad komt kijken, zoveel wapens liggen daar. Maar als het gaat om de herkomst en de onderzoeken die we daarin doen, ik denk dat we daar zouden moeten kijken hoe we dat weer anders op onze prioriteitenlijst krijgen. Zeker als het gaat om vuurwapens, dat is echt een groot vraagstuk.

Niet alleen wat mag en kan, maar ook wat werkt. Wij zijn een handreiking aan het maken over wapens en jongeren, een wapenkaart. Waarbij we verschillende interventiemethoden tegen het licht houden, met als criterium dat het 'bewezen' werkt, tussen aanhalingstekens, want niet elke methode heeft natuurlijk een wetenschappelijke onderbouwing gekregen. Dat is ook niet nodig, maar wel dat de praktijk heeft bewezen dat het ook een werkbare methode kan zijn. Dus daarin proberen we ook kennis te delen.

Het delen van kennis zou ook een rol van de rijksoverheid kunnen zijn. Welke interventies in preventieve en repressieve sferen van waar [uit welke steden of landen] zijn effectief gebleken in de landen.

Ik denk niet dat het zozeer nodig is om een nieuw onderzoek nog in gang te zetten over wapens en jongeren.

“
Waar komt de kennis rondom deze problematiek samen? En wie is eigenaar of waar kan je terecht als je meer wilt weten?

De basis op orde als het gaat om de combinatie van wetenschappelijke inzichten en de praktijk.

We weten dat er momenteel onderzoek wordt gedaan. We zitten te snakken naar de vertaling in de GGZ-praktijk.

Je kunt ook in je projecten die je faciliteert en stimuleert, die gericht zijn op ontdekken welke methoden werken, op die manier stimuleren dat er innovaties en ontwikkelingen tot stand komen die later ook breed gedeeld kunnen worden.

Onderzoeken naar doelgroep.

Meer bewustwording, in ieder geval weet wat je zegt als je dat zo'n tekst neerzet.

Ja, in bepaalde doelgroepen kan dat [betere informatie over kennis en strafbaarheid bij bezit van wapen of nepwapen. Ook in huis strafbaar. Consequenties zoals geen verklaring van goed gedrag en opleiding kwijt] wel effect hebben. Die consequenties moeten duidelijk gemaakt worden. Op mbo of middelbare school al meenemen.

Hele cursus lijkt mij overbodig. Eerder een korte kennisoverdracht.

I.2 Blijven leren, maar wel in actie komen

We moeten zeker zaken wetenschappelijk blijven onderzoeken, daar zijn we nooit mee klaar. Maar we moeten ook niet vergeten dat er ondertussen ook iets moet gebeuren. Voor we het weten gaan we wachten, wachten, wachten op de onderzoeken, maar ondertussen is dit de denkwereld, op de straat gebeurt het nog steeds.

Hoe gaan we de successen delen die links en rechts in het hele land plaatsvinden wat weer energie en stimulans brengt bij instanties? In elk geval nieuwsgierigheid opwekken. Om het goede voorbeeld te laten zien, helpt denk ik iedereen om door te blijven gaan en om van te leren. Iedereen die bezig is, blijf vooral door te gaan, maar blijf ook van elkaar leren.

We zijn ook altijd bereid om van experts, keywords, slang, symbolen, wat dan ook te leren. Als mensen het met ons willen delen dan kunnen wij onze tools ook beter trainen.

Ik zou graag willen zien dat er snel ingegrepen kan worden. Ik vind dat we te lang sudderen, te afwachtend zijn, dan escaleert het zo.

Ik vind dat we achter de feiten aan lopen. Ik zie dat we adequater moeten handelen.

Wanneer er sprake is van wapengebruik daarop optreden.

We moeten ook de ruimte laten om dingen te blijven ontwikkelen, criminaliteit ontwikkelt zich, jongeren ontwikkelen zich. Dus pas het er ook op aan.

Het faciliteren van mensen met doorzettingsmacht is heel belangrijk.

Vooraf ook niet opnieuw het wiel uit te hoeven vinden en met het oog op een gerichte aanpak.

I.3 Inzetten van ervaringsdeskundigen

Zet die succesverhalen gewoon wel constant in de publiciteit, betrek mensen, laat ze aan het woord, geef ze de ruimte.

Ervaringsdeskundigen maken meer impact in combinatie met een professional.”

Laten we alsjeblieft niet de focus leggen op die ene die misgaat, maar op die negentien die goed gaan.

Ik als juf uit deze omgeving, spreek heel vaak toch een andere taal als de jongeren op de straat. Dus ik denk zeker, als je het hebt over die coaches en ervaringsdeskundigen, noem het allemaal op, dat dan echt heel veel kan aanvullen.

Ik zit alleen maar te praten met hoogopgeleide mensen die eigenlijk niet zo heel veel affiniteit hebben met hetgeen wat er op de straten gebeurt. Ik zou veel meer pleiten van, vul die expertise van die theoretici aan met mensen uit de praktijk. De oplossingen vanuit het hoofd van je tegenstander en niet vanuit jouw hoofd. Dat gaat gewoon niet werken.

Ervaringsdeskundige of slachtoffers die hun verhaal doen.

Ervaringsdeskundige die hun verhaal gaan vertellen. Ik heb ooit een presentatie gehad op school van iemand die een springer voor de trein heeft gehad. Blijft beter hangen.

Er zullen jongeren zijn die het saai vinden om naar een campagne gericht op conflict- en probleemoplossing te luisteren. Misschien helpt het als een ervaringsdeskundige zijn of haar verhaal vertelt.

Het zou wel helpen als mensen het vertellen die zelf ook op straat hebben rondgehangen, want dan heb je ook een voorbeeld of zo.

J. Bekendheid al dan niet eenduidig(e) meldpunt(en) en hulpverleningsmogelijkheden

Er is behoefte aan meer duidelijkheid over beschikbare ondersteuning voor jongeren, ook voor de jongeren zelf.

Jongeren moeten weten dat je in Nederland een kans hebt, het is geen getto. We moeten hun beeld verrijken.

Ik denk dat het heel belangrijk is dat het individu, een ouder of een jongere, weet 'waar kan ik terecht'.

Het is belangrijk om laagdrempelige meldpunten te creëren bij de gemeente voor het sociaal domein en preventieve maatregelen te nemen vanuit de gemeente.

Ik denk dat het heel erg helpend zou zijn als er een verzamelpunt zou zijn voor zorgen over de ontwikkeling van een jongere zodat o+o+o+o ooit 1 wordt en er geïntervenieerd kan worden voordat de eerste misstap gezet is. Denk aan een Veilig Thuis voor ontwikkelingsproblemen voor jongeren.

Belangrijk om een gemeentelijk meldpunt te hebben. Dit is natuurlijk repressief. Daarboven zoveel mogelijk preventief en proactief te handelen.

Degene die als eerste in een probleem betrokken wordt, moet weten welke oplossingen er allemaal zijn.

Ik denk dat het belangrijk is voor met name ouders die eigenlijk hulp nodig hebben, dat ze één partij hebben waar ze tegenaan kunnen praten en dat die de weg weet te bewandelen binnen hulpverlening. Bij welk loket kan ik aankloppen. Ik kan me voorstellen dat dat laagdrempelig moet zijn, bijvoorbeeld bij de gemeente waarin je woont.

Ik denk dat je instellingen echt moet helpen en ondersteunen om met deze problematiek om te gaan. Dat ze ook weten waar ze terecht kunnen.

Een anoniem meldpunt voor jongeren is een goed idee. Als je dan twijfels hebt of zorgen dan kan je daar naartoe.

Kinderen moeten leren wat ze moeten doen als ze in een situatie komen waarin een mes wordt getoond of ermee wordt bedreigd. Bijvoorbeeld dat er een protocol komt op school wat je moet doen als je iemand ziet met een wapen.

Je weet ook wat je moet doen als iemand een hartaanval krijgt. 112 bellen. Maar als iemand een wapen trekt weet je het niet.

K. Gericht maatwerk bieden

Dat we misschien een betere analyse moeten uitvoeren voordat we met zo'n crimineel gezin aan de slag gaan. We kijken niet altijd met wie hebben we nu te maken.

Dus in een eerder stadium met partners een goed beeld vormen; welk gezin hebben we voor ons. En met maatwerk proberen eerder hulpverlening in dat gezin te krijgen.

Je kan gaan zeggen wat is hier nou daadwerkelijk aan de hand? In plaats van constant in te zetten op symptoombestrijding.

Waar we echt op inzetten zijn die 1 op 1 gesprekken, wij vinden het wel goed dat iedereen weet wat er gebeurt [klassikaal], maar we weten ook dat sommige iets meer aandacht nodig hebben, dus daar proberen we echt het gesprek op in te zetten.

Je moet op specifieke doelgroepen specifieke acties in kunnen zetten.

Casuïstiek is juist heel belangrijk om trends te herkennen en daar ook afspraken over te maken.

Een op maat reactie vanuit politie en justitie waarmee je gedrag beïnvloedt.

Straffen op maat.

Die jongeren zijn helemaal niet geïnteresseerd om het probleem te helpen oplossen. Dus hoe krijgen we het voor elkaar dat dat wel gaat lukken? En dan heb je expertise teams nodig die snappen waar het over gaat.

De beïnvloeding die zal vele malen doordachter moeten zijn. Er zal een veel strategischer aanpak moeten komen naar deze doelgroep.

Het werk is vaak zaakgericht, ik zou graag meer zaak overstijgend willen werken op dit onderdeel. Bijvoorbeeld standaard een sfeerprocesverbaal toevoegen van wat het doet in de maatschappij en wat het fenomeen onder jongeren is. Kijken naar de omstandigheden van het geval is heel belangrijk om mee te nemen en naar voren te brengen.

Het betekent dan ook dat we vooral de aandacht erop moeten houden met een aantal mooie, concrete maatregelen. Dat hoeft denk ik geen actieplan te zijn van 25 maatregelen, maar laten we er 2 of 3 of 4 nou eens uitpakken met elkaar en daar het level pakken om door te zetten.

Niet te veel tijd stoppen in criminele families waar wapenbezit en -gebruik normaal is, dan kan je je tijd beter investeren aan de jongens die nog niet zo ver zijn doorgegroeid.

Maatwerk op onderwijsinstellingen waarmee je die motivatie aanwakkert.

Ik denk dat überhaupt de aanpak van wapens en zeker vuurwapens ook nog wel eens een keer aparte aandacht vraagt als het gaat om prioritering.

Komt er allemaal uit voort dat het veel maatwerk is, dat is de gemene deler. Persoonlijk contact, persoonlijke motivatie van die individuele jongeren.

Als je iets doet, maatwerk maken op de doelgroep die je benadert.

Er zijn 1001 redenen waarom jongeren een wapen gebruiken, 1001 redenen waarom jongeren een wapen bezitten, 1001 redenen waarom jongeren een wapen dragen. Volgens mij moeten we per specifieke jongeren kijken waar het vandaan komt, praten we over het uitgaanscircuit, rivaliserende jeugdgroepen, straatcultuur, jongeren in de zwaar georganiseerde criminaliteit, verharding in de klas om maar een paar voorbeelden te noemen. Jongeren kunnen zoveel verschillende beweegredenen hebben.

“ We moeten niet de hele cultuur willen veranderen, want dat is niet mogelijk.

Er is geen silver bullet. In de ene gemeente of provincie kan een samenwerking met een wijkagent prima werken, maar in een andere gemeente kan dat een heel ander effect hebben op de doelgroep.

Kijk waar de risicogroepen zitten en zet specifiek per doelgroep preventieve maatregelen in.

Meer straffen op maat, persoonsgerichte aanpak en nadenken over de impact.

Ik denk dat voor zeker de jongeren, maar ook denk ik de ouderen, dat het echt heel erg nodig is dat er genoeg voorzieningen zijn en dat er genoeg plekken zijn.

Ik denk dat het altijd in de persoonsgerichte aanpak moet zitten waarbij heel veel slagkracht kan zijn.

Het is belangrijk dat er goede zorg is, dat het toegankelijk is voor iedereen, maar bijvoorbeeld ook in de gevangenis.

Nazorg is belangrijk. Ook om de juiste norm uit te dragen.

We moeten meer vanuit de zorgkant kijken in plaats van de veiligheidskant.

Een ideale aanpak zou kleinschaliger moeten zijn, met meer focus op individuele begeleiding en ondersteuning in plaats van grootschalige, landelijke programma's.

Juist bij jeugdigen in het bijzonder wil je een persoonlijke aanpak. Als die ineens doorbroken wordt, juist door gebroken gezinnen ook trouwens, niet alleen vanwege verhuizingen, maar ook door meerdere ouderenparen, meerdere ouders die dan ook op verschillende plekken in verschillende gemeenten die rol als opvoeders op zich nemen, maakt dat het ingewikkeld is.

Behandel niet alleen het kind maar ook het gezin door bijvoorbeeld ambulante hulpverlening.

Beginnen met kijken naar de specifieke doelgroep en daarna groter aanpakken.

Je moet je gaan richten op scholen en wijken waar statistisch gezien de meeste incidenten voorkomen.

Hulp moet gericht worden ingezet. Dat zal voor sommige scholen niet leuk zijn, omdat ze dan een slechte naam krijgen. Maar als daar de meeste incidenten voorkomen, gebaseerd op cijfers van de politie, dan is daar ook de meeste hulp nodig.

Misschien minder effectief om te richten op de niet-doelgroep en juist 'angst zaaien'.

” Er moet een gesprek komen met een psycholoog die inschat of er meer nazorg nodig is. Het is afhankelijk van situaties, bijvoorbeeld rivaliserende groepen vs. pure pech tijdens uitgaan.

L. Inzetten op jongerenwerkers

Jongerenwerkers worstelen met de follow-up van de verbindende en signalerende functie. Dat zou laagdrempelig gemaakt moeten: kijken naar mogelijkheden hoe zij, zonder dat het naar hen herleidbaar is, toch de informatie kunnen delen.

Ik denk dat we jongerenwerkers veel proactiever moeten inzetten. Jongerenwerk is bij uitstek een organisatie die je maatschappelijk kan sturen.

Als het gaat over normvervaging denk ik dat een stevig jongerenteam in een wijk de norm weer naar een acceptabele norm kan tillen. Aan de voorkant gaan zitten: de jongerenwerker is de partij die de normvervaging kan keren.

We moeten investeren in het dilemma van jongerenwerkers om iets te delen of niet.

Jongerenwerkers op school.

Jongerenwerkers moeten daar zijn waar de jongeren zijn. Jongerenwerk moeten dus ook online zijn, daar zijn veel stappen in gemaakt, maar nog niet alle jongerenwerkers of jongerenwerkorganisaties zijn volledig doordrongen van het grote belang van online jongerenwerk en zicht hebben op de onlinewereld.

Jongerenwerkers die echt uit die wijken komen die moet je er ook bij betrekken.

Een gewone leraar die je vertelt dat je geen wapens moet dragen gaat niet werken. Een jongerenwerker misschien wel. Hij moet weten waar hij het over heeft, anders komt het niet aan.

M. (Politieke) aandacht en steun

De overheid moet zijn rol nemen als faciliteerder en niet als beïnvloeder.

Ik geloof niet dat geld het redmiddel is, maar je hebt het wel nodig om bepaalde zaken voor elkaar te krijgen. Uren, mensen, handel.

Wij kunnen het ambtelijk, bestuurlijk een uitdaging vinden, dat gaat alleen werken als we het ook daadwerkelijk een prioriteit geven met bijbehorende acties en maatregelen. Als we dat voor elkaar kunnen krijgen, denk ik dat we echt die stappen kunnen gaan zetten. En daarmee dus ook goed luisteren naar wat er ook nodig is om dat verschil te kunnen maken.

Er moet landelijk draagvlak komen voor de gemeenten om uitvoering te geven aan een plan, niet zijnde afgebakend op één fenomeen. Een landelijke visie om ons sturing te geven op lokaal niveau.

Het is een hele opgave voor de gemeente om een landelijke visie te vertalen naar een lokaal plan. Hou een brede insteek zodat zij hier beter invulling aan kunnen geven.

Volgens mij hebben we het plaatje wat betreft wapens en jongeren wel compleet. De problematiek verandert wel en verschuift wel, maar ik denk dat de focus veel meer op de

interventies en de handelingskaders van de Rijksoverheid gericht kan zijn. Op het faciliteren van de dagelijkse praktijk, het ondersteunen daarin, het mogelijk maken, dat daar de focus op zou moeten liggen. Met wet- en regelgeving, met faciliteiten die je kunt bieden met de kennis die je kunt delen. Dat kan op een later moment dan weer gepaard gaan met onderzoek.

Ik denk ook wel dat de kracht van de afgelopen paar jaar is geweest, dat er zowel op politiek-bestuurlijk als lokaal en operationeel de aandacht is geweest voor dit onderwerp. Ik denk dat je dat nodig hebt om ook de ambitie met elkaar na te streven.

Ik denk dat scholen extra ondersteund moeten worden, bijvoorbeeld door gemeenten.

Ik denk dat ook heel veel bij gemeente ligt.

Preventie en repressie dat hoort bij elkaar, dat doen we ook, dat is ook dagelijks onze praktijk. Maar we hebben wel die steun bijvoorbeeld lokaal nodig om daar extra op in te zetten. Dus dat is denk ik ook voor ons, als we daar nationaal met elkaar, en ik heb het niet alleen maar over nationaal de politiek en bestuur in Den Haag maar nationaal, nog steeds die handen voor op elkaar te krijgen dan kunnen wij vanuit onze eigen rol daarop blijven inzetten want zo werkt het ook.

N. Overig

“ Wat je kunt, hangt echt samen met je organisatie en wat die doelen en middelen zijn.

Wegblijven van stigma's, want daar help je de jongeren ook niet mee.

We hebben als social media platform een enorme verantwoordelijkheid dat we mensen bij elkaar brengen. Maar het feit dat mensen op social media zitten, heeft niet per se een verband met dat ze daarmee aan wapens kunnen komen. Wat zijn de specifieke zorgen m.b.t. social media gebruik? Welke signalen geven specifiek aan dat de zorgen zich manifesteren op platform X, Y of Z? Als we tot goed beleid willen komen moeten we heel specifiek zijn.

Maar het is aan ons om ervoor te zorgen dat als je het meldt het A: makkelijk is om te melden en B: dat we dan vervolgens snel ingrijpen. Dat is waar we hard aan werken.

Uitkijken met naming and shaming: wapenproblematiek niet te snel relateren aan bijvoorbeeld de drillrapsceen.

Je moet veel meer inzetten op educatie, in welke vorm dan ook, op de gedragsverandering.

Het moet duidelijk worden aangegeven wie de doorzettingskracht heeft en aanspreekbaar kan zijn voor de aanpak.

Er is iets op straat wat het collectief bindt. En daar moet iets tussen komen. Daar moet de redelijkheid tussen komen.

Eigenlijk moet dat hele sociale media weg.

Scholen moeten gewoon gemixt worden qua cultuur en geloof. Dan groeit iedereen met elkaar op. Daar begint het. Als je aparte scholen hebt voor katholieken en islamitische scholen, dan ga je elkaar nooit meer vinden daarna. Je moet beginnen bij de start.

”

Bijlage A. Geconsulteerde partijen

(Voormalige) doelgroep

- ADAMAS (credible messengers)
- Ervaringsdeskundigen
- Jongeren

Wetenschap

- Bureau Bruinsma
- Erasmus Universiteit
- Nederlands Jeugdinstituut (NJI)
- Gedragswetenschapper vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid
- Forensisch Orthopedagoog vanuit de Politie
- Een zelfstandige gedragsdeskundige/pedagoog

Overheid

Beleid en uitvoering

- Openbaar Ministerie
- Politie
- Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)

Gemeenten

- Gemeente Almere
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Beverwijk
- Gemeente Breda
- Gemeente Capelle aan den IJssel
- Gemeente Den Haag
- Gemeente Ede
- Gemeente Haarlemmermeer
- Gemeente Nissewaard
- Gemeente Ridderkerk
- Gemeente Rotterdam
- Gemeente Sliedrecht
- Gemeente Zaanstad

Bedrijfsleven

- Ahold Delhaize
- Heilige Boontjes
- InRetail
- MKB-Nederland
- Platform Veilig Ondernemen Zeeland West-Brabant

Onderwijs

- Horizon Onderwijs
- MBO Raad
- ROC Mondriaan
- Zadkine College Rotterdam
- Netwerk Veilige School

Sociale media platformen

- Meta
- Snap

Domeinen (sociaal/maatschappelijke) zorg en veiligheid

- Jeugdartsen Nederland (AJN)
- Bureau Halt
- Bureau Narratief
- Centrum Kinderhandel & Mensenhandel (CKM)
- E25 Zorg en Welzijn
- Familieperspectief
- FIER
- Geerlings & Bernard
- Jeugdreclassering Samen Veilig
- Jeugdzorginstelling Schakenbosch
- Presikhaaf University (jongerenwerk)
- Regiecentrum Bescherming en Veiligheid
- Stichting De Moeder is de Sleutel
- Stichting MIND
- Stichting Sang
- Stichting School en Veiligheid
- Trauma arts
- Veilig Thuis Friesland
- William Schrikker stichting
- Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland

Sport

- Koninklijke Nederlandse Schietsport Associatie (KNSA)
- Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB)

Overig

- Ombudsman Metropoolregio Amsterdam

Bijlage B. Afkortingenlijst

AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
DJI	Dienst Justitiële Inrichting(en)
GVI	Group violence intervention
Hbo	Hoger beroepsonderwijs
HIC	High Impact Crime
KPI	Key performance indicator – Kritische prestatie indicator
LVB	Licht verstandelijke beperking
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
OM	Openbaar Ministerie
PrOCOM	Project Online Content Moderatie
SKJ-geregistreerd	Geregistreerd in het beroepsregister Stichting Kwaliteitsregister Jeugd voor jeugdprofessionals
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VSO-scholen	Scholen met voortgezet speciaal onderwijs
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum
WWM	Wet Wapens en Munitie
ZSM-tafel	Overleg tussen Politie, Openbaar Ministerie, Reclassering, Raad voor de Kinderbescherming, Halt en Slachtofferhulp als ketenpartners om versnelde afhandeling van zaken als diefstal, vandalisme of bedreiging te realiseren.
ZSM-zaken	Versnelde afhandeling van zaken bij eenvoudige misdrijven

---

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Justitie en Veiligheid

[www.rijksoverheid.nl/ministeries/
ministerie-van-justitie-en-veiligheid](http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-justitie-en-veiligheid)

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Oktober 2024